No. 63 Maandag 17 FEBRUARI 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

EERSTE BLAD

Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Mailkroniek.

(*Uit de Ned. bladen van 16-23 Jan.*)

Neo Ethiek.

Stokvis' beschouwingen in *Het Volk* (22 Jan.) over de „Neo-Ethiek" werden ons reeds in het kort geseind. Thans vinden wij zijn stukje in de mail. Het is een curieuse beschouwing.

De oude „ethische" koloniale politiek is, sedert er een strijdbare nationale volksbeweging leeft, verkwijnd. Men stond niet meer aan het ziekbed van een hulpeloozen patient, maar tegenover een gezonde kracht, een jongen tegenstander, wellicht tot akkoord bereid. Nauw met die ethische koloniale politiek verbonden, was de staatkunde der „associatie", welke bewogen werd door het geloof, of den wensch, dat alle menschen broeders zijn, de blanke en bruine onder hen dus vredig en gelukkig in één staatsverband konden leven. Het was als het ware een wegschminken van de koloniale verhouding, van de natuurlijke onverzoenlijkheid, de bittere belangentegenstelling tusschen overweldiger en onderworpene, den sterke en den ontwrichte.

Deze koloniale staatkunde van menschelijkheid en boetedoening trok destijds sommige der edelste en vele der berekenendste Nederlanders aan. De kracht van de werkelijkheid liet er echter nog maar een naklank van versterven.

Wij getuigden al vele jaren geleden voor een politiek, welke op de scheiding naar ras zou zijn gebaseerd, ook op de tegenstelling van belangen, dus op de waarheid. Alleen erkenning van de scheidslijnen zou voor zekere samenwerking nog de beste mogelijkheden bieden.

De illusie van een „ethische" politiek of eene der „associatie" is nu gebroken op een dreigend zich opdringende realiteit. De beide associatiebonden — rechts de Politiek Ekonomische Bond, links de Ned.-Ind. Vrijzinnige Bond — zitten thans in benauwenis tusschen de buffers van het bruine front (P.P.P.K.I.) en het blanke (Vaderlandsche Club).

Onder het kermen van deze politiek beklemde slachtoffers en het strijdgeroffel van hunne belagers laat opeens een nieuw geluid zich hooren. Enkele Nederlanders in Indonesië — van vooruitstrevenden huize, maar nog wat onzeker van schakeering — roepen verzamelen, om „aaneensluiting en samenwerking tot stand te brengen van de Nederlanders, hier te lande, die overtuigd zijn, dat het hun plicht als Nederlander is om mede te werken aan de verdere uitvoering van de koloniale taak van Nederland, welke voltooid zal zijn, wanneer het Indische gemeenebest in de rij van zelfstandige volken een eigen plaats inneemt, in staat en bereid om ook aan de internationale verplichtingen te voldoen en het recht en het belang van de niet inheemsche ingezetenen te erkennen en te beschermen. Zij streven er naar dat Nederland en dat gemeenebest blijvende banden zullen onderhouden." Een uitgewerkt program wordt, aldus het telegram, thans voorbarig geacht — waarom? —, maar er komt een veertiendaagsch orgaan, in samenwerking met, maar onafhankelijk van den ouden N.I. Vrijz. Bond. Het ware in harmonie met de gewijzigde politieke verhoudingen, indien dit orgaan dan een zacht stervensbed voor de kwijnende kolonie vrijzinnigheid zou blijken. Na een welbesteed leven.

De nog wat onzeker uitgesproken doelstelling — met een paar voorzichtig nagebootste klanken uit ons program — wijst naar een grooter Nederland, maar dan niet meer als verkondiging: eerder als bede.

Een wedergeboorte van de politiek der welwillendheid, na veel loutering, schijnt van deze groep der wetenschappelijke ambtelijkheid te zullen uitgaan. Praktisch gesproken, een neo-ethiek.

In elk geval een goed verschijnsel.

NEDERLANDSCH - INDIE.

Doodelijk Ongeluk.

De luitenant ter zee Alting Mees van de *Java* is Zondagmorgen in het dok gevallen en overleden, seint Aneta uit Soerabaia.

Epidemiologisch Bulletin

(*van het Eastern Bureau Singapore*).

Week geëindigd 8 Februari 1930.

Mobasa: 1 pokken; Berbera: 5 pokken 5 dood; Alexandrië: 3 pest 1 dood; Bagdad: 1 pest; Bassein: 1 pest 1 dood; Bombay: 1 pest 1 dood, 97 pokken 56 dood; Calcutta: 84 cholera 38 dood, 55 pokken 34 dood, Cochin: 57 pokken 5 dood; Karachi: 6 pokken 2 dood; Madras: 39 pokken 6 dood; Moulmein: 29 pokken 6 dood; Rangoon: 2 pest 2 dood, 1 cholera 1 dood, 2 pokken 1 dood. Vizagapatam: 1 pokken; Pondicherry: 1 pokken 1 dood; Colombo: 1 pest 1 dood; Batavia: 5 pokken 3 dood; Pnom Penh: 1 pest dood, 3 cholera 2 dood; Hongkong: 37 pokken 37 dood; Shanghai: 2 pokken dood; Canton: 2 pokken.

Week geëindigd 1 Februari 1930.

Swatow: 1 pest dood; verbeterd: Negapatam *geen* cholera.

Besmetverklaring van: Moulmein door Straits Settlements wegens pokken op 7/2/30.

DE POSTVLUCHTEN.

Onzekere toekomst.

In de vergadering van den Volksraad van Zaterdag heeft de directeur van Gouvernementsbedrijven, de heer De Iongh ook nog iets gezegd over de postvluchten. Het klinkt niet erg bemoedigend, maar wellicht hield de regeeringsgemachtigde zich om tactische redenen wat erg gereserveerd. Hij zeide:

Voorts heeft de heer Bruineman inlichtingen gevraagd, hoe het staat met de afwerking van de vliegvelden in Britsch Indië. Volgens officieel bericht, dat ons heeft bereikt, hoopt de Britsch-Indische regeering in het najaar van dit jaar, ongeveer September of October, de vliegvelden gereed te hebben tot Calcutta. Het is nog niet bekend of al dadelijk de vluchten Nederland-Indië zullen kunnen worden hervat, omdat er ook nog een aantal vliegvelden in Britsch-Indië en in Burma zullen moeten worden verbeterd. Er is daar echter slechts één vliegveld, dat door ons wordt benut, dat is het vliegveld te Akyab Ofschoon daaromtrent niets beslist is, hopen wij toch, dat wanneer de vliegvelden tot Calcutta in orde zijn, de dienst wellicht zal kunnen worden hervat.

Het volgen van een andere route — een denkbeeld, dat de heer Bruineman heeft geopperd — teneinde onafhankelijk te worden van andere landen, is niet mogelijk. Wel kan men met vliegbooten, waarover hij sprak, een andere route nemen, maar onafhankelijk van andere landen kan men langs geen enkele route worden.

De heer Bruineman: Ik heb niet van „andere landen", maar speciaal van „Engeland" gesproken.

De heer De Iong, directeur van gouvernementsbedrijven: Ook ten opzichte van Engeland zou de onafhankelijkheid wel bijzonder lastig te bereiken zijn, als men niet buitengewoon groote omwegen voor lief wil nemen. Ik geloof trouwens ook, dat de gedachte, die daaraan ten grondslag ligt, nl. om elk voor zichzelf onafhankelijk van anderen over de wereld te vliegen, onjuist is. Het vliegwezen is juist in wezen iets, dat op samenwerking van verschillende landen is aangewezen. Er is geen land, ook zelfs het grootste land niet, dat geheel op zichzelf een wereld-vliegdienst zou kunnen inrichten en zoo mag men dan hopen, dat dit feit aanleiding zal zijn, dat de nu eenmaal noodzakelijke samenwerking ook inderdaad zal worden verkregen.

Er is van deze zijde geen enkele reden om niet te verwachten, dat een dergelijke samenwerking — speciaal met Engeland — ook inderdaad zal worden verkregen, maar de moeilijkheden blijven daar niet uitsluitend bij. Men weet, dat Turkije ook geregeld het vliegen over zijn grondgebied verbiedt en dat voor de proefvluchten, die wij hebben gehad, vlucht voor vlucht onder opgave van de namen en de bijzonderheden van de bemanning, vergunning voor het overvliegen van Turksch grondgebied moest worden gevraagd.

De heer van Helsdingen: Weet u de reden daarvan?

De heer De Iongh, directeur van Gouvernementsbedrijven: Ja, die ligt in de buitenlandsche politiek van Turkije. Men kent ook de moeilijkheden, die op het oogenblik tusschen Engeland en Italië gerezen zijn, wijl de vliegtuigen van de Imperial Airways Force niet over Italiaansch grondgebied mogen vliegen en de vluchten over een andere route moeten plaats hebben. Het vliegwezen is aan den eenen kant „gelukkig" nog jong, omdat het daardoor ook nog frisch is — ongelukkig nog jong, zoodat men er nog niet geheel aan gewend is. Men mag echter hopen en verwachten, dat op den duur evenals op het oogenblik elke zeehaven vreemde schepen tracht aan te trekken, ook strakts deze zaak zoo ruim zal worden bezien, dat elke luchthaven zal trachten een zoo groot mogelijk luchtverkeer te trekken.

De heer Bruineman: De conclusie is dus, dat de toekomst op het oogenblik nog geheel onzeker is.

De heer De Iongh, directeur van Gouvernementsbedrijven: Inderdaad.

Christelijk Staatkundige Partij.

Het hoofdbestuur der Christelijk Staatkundige Partij heeft j.l. Vrijdagavond vergaderd.

Na vaststelling van de notulen der vorige vergadering kwam aan de orde de actie-Medan, reeds bekend uit de dagbladen.

Na uitvoerige bespreking bleek het hoofdbestuur eenstemmig van oordeel, dat deze actie afkeuring verdient, daar zij in verband met de genomen beslissingen op den Partijdag niet anders kan worden aangemerkt dan uit organisatorisch oogpunt ontoelaatbaar. De afdeeling Medan zal dan ook in dezen geest worden aangeschreven en er daarbij op worden gewezen, dat napleiten over een verloren zaak (haar motie op den laatsten Partijdag) en dan nog wel in het openbaar, geen verheffenden indruk naar buiten moet maken.

In verband met de actie van het N.I.O.G. bestuur in zake het bijzonder onderwijs zal contact worden gezocht met Christelijke Onderwijsvereenigingen.

Na afdoening van enkele huishoudelijke aangelegenheden werd de vergadering om half twaalf gesloten.

DE NIROM.

Waar blijft de concessie?

Waar blijft de „Nirom"? Wij zijn langzamerhand al haast vergeten dat er nog zoo iets bestaat als een degelijk gefundeerd, afdoende gefinancierd plan tot het inrichten van een radio-omroep in Indië.

Aan de voortvarendheid van de promotors ligt het zeker niet, dat nog altijd de overeenkomst niet tot stand gekomen is, die de Nirom zal veroorloven zich met de uitvoering harer plannen bezig te houden. Intusschen heeft thans, dank zij een vraag van den heer van Helsdingen, de heer de Iongh, directeur van Gouvernementsbedrijven althans iets „losgelaten" over de stand van zaken.

In tweeden termijn zeide de directeur G.B. in antwoord op nadere vragen van het Christelijke lid nog:

De heer Van Helsdingen heeft nog gevraagd, of er in Indië gedacht wordt aan een radioraad en hoe de radioprogramma's zullen worden vastgesteld. Mijnheer de voorzitter! Steeds blijvend binnen het kader, dat ik alleen bespreek een ontwerp, dat het departement van G.B. heeft ontworpen, kan ik mededeelen, dat volgens dat ontwerp een radioraad mogelijk zou zijn, maar dat de keuze van de programma's in het algemeen aan de Nirom zelf zal worden overgelaten behoudens een toezicht om verkeerde dingen daarbij te voorkomen, een toezicht dus, dat niet positief werkt, maar tegenhoudt, wat niet behoort. Een positieve vaststelling van de programma's is, waar het hier een commercieele onderneming betreft, die met haar uitzendingen geld moet trachten te verdienen, niet billijk en voor Indië ook niet noodig, waar wij, zooals ik reeds uiteenzette, hier over een voldoend aantal golven beschikken om zendgelegenheid te geven aan ieder, die haar naast de Nirom verlangt en met de uitzendingen geen commercieel doel beoogt.

Ofschoon het voorstel nog niet door de regeering is vastgesteld, (aldus de heer de Iongh in den Volksraad, Zaterdag) kan ik toch, bij uitzondering wel eenige hoofdpunten uit het ontwerp, zooals dat het departement van Gouvernementsbedrijven heeft verlaten, hier we mededeelen, omdat deze punten in het algemeen toch reeds in de pers zijn bekend gemaakt en het zich op het oogenblik niet laat aanzien, dat daarin nog wijziging zal komen. Die enkele hoofdpunten zijn dan deze.

De ontworpen wetgeving stelt in de eerste plaats voor, het bezitten van een radio ontvangtoestel het hebben van een luistervergunning als eisch. Die luistervergunning zal uitsluitend worden gegeven, wanneer kan worden aangetoond, dat men een luisterabonnement met de Nirom heeft gesloten.

De kosten daarvan zijn bepaald op maximum f 40,—, waarvan door de Nirom een bedrag van f 8,— voor inningskosten aan het Land wordt afgedragen, want de luisterabonnementen zullen kunnen worden gesloten op de postkantoren en zullen daar ook moeten worden betaald. Verder is bij de ontworpen bepalingen een monopolie gegeven aan de Nirom voor commerciëele uitzendingen. Uitzendingen, die geen commerciëele doeleinden nastreven, blijven dus vrij en wij zijn in Indië, wat de beschikbare golflengten betreft, veel vrijer dan bijv. in Nederland, zoodat naar ik hoop, een dergelijke strijd als in Nederland ontstaan is, hier te lande zal kunnen worden vermeden.

De heer van Helsdingen: Mogen particuliere vereenigingen geen extra bijdragen van hun leden vragen?

De heer de Iongh: Particuliere vereenigingen mogen vrijwillige bijdragen vragen, zooveel zij willen, alleen mogen zij er geen geld mede verdienen.

Afscheid Prof. Dr. J. Schmutzer.

Gisteravond heeft de K.S.B. te Buitenzorg aan den heer en mevrouw Schmutzer in verband met hun aanstaand vertrek een afscheidsavond aangeboden.

Mgr. A. van Velsen had welwillend het voorzitterschap op zich genomen.

Geheel Katholiek Buitenzorg was aanwezig, alsmede deputaties van geestelijken en leeken uit Batavia, Meester Cornelis en Soekaboemi. Batavia was vertegenwoordigd door Pastoor Wubbe, den heer Monod de Froideville en den heer Matthee, Meester Cornelis door Pastoor Scheider, den heer en mevrouw Pastor, Soekaboemi door de heeren Beyen en Dürr.

Het programma was rijk voorzien en bevatte tooneel en zang. Ook de kinderen van Jeugdzorg, welke vereeniging gelijk men weet door mevrouw Schmutzer werd gesticht, brachten eenige nummers ten gehoore.

Dan werd achtereenvolgens het woord gevoerd door Mgr. van Velsen, pastoor Fisscher uit Buitenzorg, Pastoor Wubbe (namens den Superior der paters Jezuïten, den heer Matthee namens den centralen raad van R. K. Sociale Bonden en den heer Monod de Froideville.

Allen wezen op de vele verdiensten van het echtpaar Schmutzer voor het Katholieke leven in Indië.

De heer Schmutzer dankte de sprekers voor hun vriendelijke woorden.

HET SINGAPORE-BUREAU.

De Raad van Toezicht komt aan.

Gistermorgen arriveerden per s.s. *Melchior Treub* van Singapore de leden van den Raad van Toezicht van het Singaporesch bureau van den Volkenbond, die op uitnoodiging van het gouvernement tot Zaterdag te Bandoeng vergaderen.

De geleerde bezoekers, van wie generaal majoor J. D. Graham van den Britsch Indischen gezondheidsdienst wel de meest opvallende figuur mag worden genoemd, werden, zoodra de *Melchior Treub* aan de kade lag, aan boord verwelkomd door dr. van Lonkhuyzen, hoofdinspecteur van den Dienst der Volksgezondheid van Ned. Indië en prof. dr. de Langen van de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia.

Het was uiteraard een zeer cosmopolitisch gezelschap, dat hier voor de internationale samenwerking ter bevordering van de gezondheid van honderden millioenen menschen, voet aan wal zette. Brit en Japanner, Franschman en Siamees, Chinees en Amerikaan in de grootst mogelijke eensgezindheid bijeen, bezield — ondanks de groote verschillen in nationaliteit en ras — door denzelfden wetenschappelijk-menschlievenden geest, in dienst der lijdende menschheid, gaven ons hier een klein, maar zeker niet het minst belangrijk, deel te zien van de grootsche organisatie, den Volkenbond.

Na een uurtje van kennismaken en niet zeer drukke conversatie, begaf het gezelschap zich onder leiding van dr. van Lonkhuyzen langs de kade naar het een eind verder liggende stoomschip van de gouvernementsmarine, de *Wega*.

Intusschen had ook de heer A. Pelt, van de informatie-afdeeling van het Volkenbondssecretariaat, zich bij het gezelschap gevoegd.

Tegen half negen vertrok de *Wega* voor den reeds aangekondigden tocht naar de quarantaine-stations Onrust en Kuiper.

Tegen lunchtijd was het gezelschap weer terug op Priok, waar de auto's gereed stonden om de heeren naar het Hotel des Indes te Weltevreden te brengen.

De Werving.

Naar Aneta verneemt is in verband met de lage rubberprijzen, de vraag in de buitengewesten, naar werkkrachten uit Java, in het afgeloopen jaar belangrijk minder geweest dan in vroegere jaren. De lage rubberwaarde heeft tengevolge gehad de stopzetting van vele nieuwe ontginningen, terwijl, waar het ontginningswerk nog voortgang vond, deze in langzaam tempo geschiedde.

De emigratie naar de buitengewesten bedroeg in het afgeloopen jaar ruim 13.500 mannen en ruim 5 200 vrouwen, terwijl naar Suriname vertrokken 807 contractanten, naar de Britsche bezittingen ongeveer 120 en naar Nieuw Caledonië 285 contractanten.

Dit wat de gewone werving betreft. De zoogenaamde Vrije Emigratie, Veda met speciale vergunning van het Kantoor van Arbeid, boekte voor de buitengewesten 225 mannelijke en 61 vrouwelijke werkkrachten, terwijl voor de B.P.M. 1613 vrije emigranten naar Pankalan Brandan en 2752 naar Pladjoe trokken.

In totaal vertrokken uit Java 23.609 emigranten, waaronder ongeveer evenveel Javanen als Soedaneezen. Nog altijd is de animo, om een contract aan te gaan voor Nieuw Caledonië, zeer groot, vermoedelijk tengevolge van de voor de werknemers gunstige bepalingen in het contract.

Zoo krijgt o.a. een koelie, voor elk jaar, dat hij in de Fransche kolonie gediend heeft, een bedrag van 30 gulden op zijn spaarboekje, uit te betalen bij terugkomst in Indië. Door dit spaarfonds, geheel op kosten van de ondernemingen zelf, ziet de desaman na 5 jaar, bij beëindiging van het contract, zich in staat gesteld, in zijn geboorteland teruggekeerd, iets te beginnen.

Op dezelfde uitkeering heeft ook de vrouwelijke contractant recht.

In 1929 zijn uit de buitengewesten teruggekeerd 14.882, uit de buitenlandsche koloniën 753 en uit Suriname 406 emigranten.

Omkoopbare Gemeente-ambtenaar.

Het *A.I.D.* meldt, dat de gemeentelijke keurmeester van Tegal zich schuldig gemaakt heeft aan laakbare handelingen, die den burgemeester aanleiding hebben gegeven, hem uit zijn betrekking te ontslaan.

Er is aan het licht gekomen, dat de keurmeester zich niet ontzien heeft, giften van diverse slagers in ontvangst te nemen, waartegenover hij als tegen-prestatie de oogen sloot, als er in strijd met de gemeentelijke verordeningen buiten de slachthuizen geslacht werd, of wanneer er vrouwelijk vee ter slachtbank werd gevoerd, zonder dat daarvoor een behoorlijke vergunning was afgegeven.

De Postkantoorchef en Politiek.

Er zijn bij het onderzoek naar het optreden van den heer A.L. de la Fosse vijf ondergeschikten van den chef van het postkantoor verhoord, wier verklaringen in den geest van de beschuldigingen moeten zijn geweest, meldt het *A.I.D.*

Bij de verhooren moet volgens één der opgeroepenen door den officier van justitie, die het vooronderzoek leidde, de opmerking zijn gemaakt: dat de heer De la Fosse als hoofdpostkantoorchef toch niet in zijn oude functie terugkeert, zoodat de ondervraagden alles, wat zij op hun hart hadden, konden vertellen.

Mr. P.H.C. Jongman leidde dit vooronderzoek.

Toen dit den heer De la Fosse ter oore kwam, heeft hij een protest doen indienen tegen deze wijze van verhoor, te meer om dat hem van een niet-terugkeeren in 't geheel niets bekend is.

Het verlof van den heer De la Fosse is met een week verlengd.

*

In de vergadering van den Volksraad van Zaterdag jl. zeide de heer de Iongh, directeur van G.B. o.a. het volgende:

„De heer De Hoog heeft ter sprake gebracht het justitieele onderzoek, dat is ingesteld tegen den hoofdkantoorchef van het Post- en Telegraafkantoor te Bandoeng. Hij heeft gevraagd om bij de administratieve behandeling die op de justitieele zal volgen, de grootste mogelijke zorg toe te passen. Ik kan daar, en dat zal de heer De Hoog op het oogenblik ook niet verwachten, thans niets anders van zeggen dan dat de uitkomsten van het justitieele onderzoek mij nog niet bekend zijn; die zullen wij dus eerst moeten afwachten. Het spreekt vanzelf, dat een justitieel onderzoek, dat eventueel niet tot vervolging zou leiden op zich nog geen reden is, om geen administratieve maatregelen te nemen. Maar ik kan den heer De Hoog toezeggen, dat deze zaak met de uiterste nauwgezetheid zal worden behandeld."

Stoombarkas gestrand.

Volgens de *Loc.*, is de stoombarkas *Meniboeng*, afkomstig van Batavia en op weg naar Semarang, bij Tandjong Karawelang gestrand. Deze uitstekende punt in de kustlijn is gelegen ten Noorden van de suikerfabriek Tjepiring en ongeveer dertig kilometer bewesten Semarang.

Voor Tandjoeng Karawelang ligt een klein eilandje, waarop een vuur is geplaatst. De kali Bodri mondt uit bij dit uitstekende punt, waarheen geen weg leidt.

De stoombarkas zit op een afstand ongeveer dertig meter van de kust in de modder. Er zijn elf menschen aan boord. Kapitein op het vaartuig is de heer Lippe. De bemanning wilde het scheepje, dat geenerlei gevaar loopt, niet verlaten.

Het is niet zeker hoe de barkas eigenlijk op de kust gekomen is. Een gerucht gaat, dat er brand aan boord was uitgebroken en dat men om die reden het vaartuig toen op de kust had gezet. Een van de opvarenden zou daarbij verwondingen hebben opgeloopen.

Te Semarang werden direct na de ontvangst van dit bericht maatregelen genomen om de *Meniboeng* te hulp te komen.

Het Hondje van den „Meester".

Het schip lag wel aan de kade, doch de „Meester" had in de machinekamer van doen en dus zat diens hutgenoot, een hondje van twijfelachtige raseigenschappen, erbarmelijk te keffen, te huilen en te janken. Zeer tot ongerief van Nelis, die „on shore" geweest was en dus rondliep met een kater, als Jan Musch, alleen niet zoo wijs. Dit keffen knalde in zijn dorre hoofd en 't janken sneed hem door zijn grijze blubber. Nelis kreeg er, wat-ie-noemt, „den dood in".

Toen de Meester boven kwam, kon-ie niet laten, er wat van te zeggen.

— Mooi beesie, meester, dat hondje van Uwes, maar U mos'm'n stukkie van z'n staart afsnijë.

— Zoo, Nelis, waarom?

— Och, zoo maar meheer; dat hoort zoo bij het ras en as ik Uwes was, zou ik 'm maar flink kortsnije; vlak achter z'n oore, of zoo!

De Cultuurbond.

Aneta seint uit Medan, dat de heer J. Stoop, assistent van de Deli-Batavia Mij., benoemd is tot bezoldigd secretaris-penningmeester van de Sumatra Cultuurbond.

Rouge ou Noir?

Een jaar geëischt.

Aneta seint ons uit Makasser:

Tegen den handelaar J.S., die wegens verduistering, tweemaal bij de roulette gepleegd, moest terecht staan, is een jaar gevangenisstraf geëischt.

Ons nummer van heden

(Vier Bladen)

Radionieuws.

De Bandoengsche radiovereeniging zal morgen om 7 uur 's avonds een begin maken met het broadcasten van de talkies, die in het Luxortheater gegeven worden. Golflengte 58 meter.

Postdiefstal.

Uit een postzak van Pangkal Pinang vermiste men vier aangeteekende stukken met een aangegeven waarde van in totaal 1297 gulden, seint Aneta ons. De postzak bleek niet beschadigd te zijn, zoodat men dus vermoedt, dat er op de plaats van afzending fraude is gepleegd. Een streng onderzoek is ingesteld.

Korte Berichten.

Naar *Mataram* meldt heeft de houtvester van Goenoeng-Kidoel met den sportvlieger de Bruyn een mooie vlucht gemaakt van 2 uur en drie kwartier ter bezichtiging van de bebossching van Merapi, Merbaboe, Andong en Telemojo, alsmede van Goenoeng Kidoel, het eigen district.

*

Het Hulptelegraafkantoor Merauke wordt op 18 dezer tot 2.30 n.m. buiten telegrafische gemeenschap gesteld wegens sluiting van het radiostation in de ochtenduren.

*

De nieuwe torpedobootjager *Kortenaer*, op weg naar Ned. Indië, passeerde gisteren kaap Guardafui.

*

Swatow en Bassein zijn met ingang van 15 Februari 1930 besmet verklaard wegens pest.

De besmetverklaring van Negapatam is opgeheven met ingang van denzelfden datum.

Terzijde.

Jenever en Haring.

Holland is een leuk land.

Nu ja, de lezer behoeft het heelemaal daarmee niet eens te zijn; de vreemdelingen die Nederland bezoeken vinden toch van wèl en als men ijverig bladen uit het buitenland leest, ga je je eigen land met andere oogen zien en begrijp je, waarom de toeristen het zoo wonderlijk vinden.

In een Amerikaansch blad was eenigen tijd geleden een journalist bezig te vertellen wat hij in Holland meegemaakt had. Ik heb het met stomme verbazing gelezen. Hollanders, zei hij, consumeeren veel jenever. Niet alleen bij feestelijke gelegenheden. Altijd. 's Morgens evengoed als 's middags en 's avonds. En de vrouwen drinken even hard als de mannen. Het vocht wordt in wagens met groote kannen langs de straten gevoerd en bij enorme hoeveelheden door de bevolking gekocht, die het drinkt als ware het zuiver kristallijn water.

Het artikel was geïllustreerd, en je zag zoo'n wagen met groote kannen, waarom heen vrouwen met pannen en kannen stonden. Ik herkende direct den wagen van de melkinrichting d e S i e r k a n; het stond er trouwens met duidelijke letters op. Maar de Amerikanen weten niet wat de Sierkan is en zij zullen hun hoofden wel geschud hebben over zooveel overvloed van vocht in het natte landje aan de zee, terwijl hun land zoo droevig droog blijft.

Een ander voorbeeld. Kelen, de bekende caricaturist, is aan het woord in *Das Illustrierte Blatt*:

> Wat het bier voor München is, wat de worstjes voor Frankfurt, de macaroni voor Italië beteekenen, dat is voor Holland de haring. Des nachts worden de haringen gevangen, men legt ze eenige uren in zure melk en den volgenden dag worden ze in héél Holland door oud en jong op elk uur van den dag en bij iedere gelegenheid op alle straathoeken uit de hand gegeten. Zelfs dames uit den gegoeden stand sluipen, als het donker is, heimelijk naar een haringkraampje en slikken gauw een vischje binnen.
>
> Na middernacht wordt in de danslokalen ook al haring geserveerd.
>
> Is het wonder dat men zelfs zuigelingen deze visch laat eten?

Neen, een wonder is het niet, alleen een tikkie overdreven.

Naderhand, als er een boek van den heer Kelen uitkomt over *Das Kulturleben der Strasse* zal men in het hoofdstuk Holland de hoeken der straten gestoffeerd vinden met dames die het traditioneele harinkje in de hand houden. Men stelt zich in het buitenland reeds voor hoe de zuigeling van Hollandschen bloede in het wiegje lief met de haring ligt te spelen. Er zal ook nog wel eens een vernufteling opstaan die den volken verkondigt dat wij zoo fel op haring zijn dat wij ze in de huiskamer in een kom met water laten zwemmen.

We spreken het maar niet tegen. Een Hollander gaat bijwijlen ook wel eens een eindje over den schreef. En de verdiensten van de haring zal men niet verkleinen. Zong Koos Speenhoff niet:

Dat lied der zee,
zingt ook de haring mee.
De haring is een visch
die zoo lekker is
als men kattrig is.

DE R.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

BUITENZORG.

Regen en Bandjir.

De regens vallen de laatste dagen zoo overvloedig dat de Tji Sedané en de Tjiliwong vrijwel aan een stuk bandjiren. Vooral de laatste rivier heeft door haar grooter verval een woest aanzien. Wij willen de aandacht van de bevoegde autoriteiten vestigen op het feit dat de Tjiliwong even voorbij de brug naar de nieuwe woonwijk Kedoeng Halang gevaarlijk langs den rechter oever schuurt.

Evenals de bedding van de Tjiliwong door 's Lands Plantentuin door cementen bedijking geleid wordt en afspoeling daar niet mogelijk is, mag zulks ook wel geschieden meer benedenstrooms. Het complex nieuwe gebouwen en huizen dat in de laagte gebouwd is (ambachtsschool, militaire woningen enz.) zal anders in de toekomst wel eens kunnen blijken op een niet geheel veilige plaats gebouwd te zijn. Eenige mededeeling van deskundige zijde dienaangaande zal door de bewoners zeer op prijs worden gesteld. Men bezie den loop van de rivier eens als het bandjirt. De stroom schuurt dan op vele plaatsen sterk langs den rechter oever.

Hondsdolheid.

De resident deelt mede dat op 10 Febr j.l. een geval van hondsdolheid is voorgekomen te Djongal, district Tjibaroesa, regentschap en residentie Buitenzorg. Ingevolge Stbl. 1926 No. 451 en 452 zal worden overgegaan tot het treffen van hondsdolheids-maatregelen in het district Tjibaroesa.

Bevordering Dr. van Leeuwen.

Onze garnizoensarts dr. H.C. van Leeuwen zal met ingang van 25 Februari a.s. bevorderd worden tot officier van gezondheid 1e klasse, dat is tot den rang van kapitein. Dokter van Leeuwen heeft zich zoowel bij zijn militaire- als bij zijn burgerpatienten een grooten kring van vrienden weten te maken. 14 Mei gaat hij ons helaas verlaten om van een welverdiend verlof in Europa te genieten.

SOEKABOEMI.

Caellia Batavia naar Soekaboemi.

De plannen om in de maand November in de Sociëteit Soekamanah een uitvoering te doen geven van het Caeciliakoor uit Batavia, zijn niet doorgegaan. Thans vernemen wij dat de mogelijkheid bestaat, dat bedoeld R. K. Zangkoor in Maart te Soekaboemi komt.

Jaarvergadering Caeciliakoor Soekaboemi.

Vrijdagavond hield het Zangkoor Caecilia haar jaarvergadering in de oude Pastorie te Tjipellang. De verkiezing van een nieuw bestuur had plaats en werden als zoodanig gekozen, de heeren Reckx, voorzitter, Steenkamp, secr. penningmeester en Janssen commissaris. De vergadering verliep vlot en als slot werd een *Bamie*-fuif gegeven.

Tjap Djiki.

Naar wij vernemen bestaat zeer veel kans, dat op de requesten van verschillende Chineesche vereenigingen om geen vergunning te verleenen om tjap djiki te spelen gedurende de Tjap Goh Meh feesten, goedgunstig zal worden beschikt.

I.E.V. Clubgebouw.

Naar wij vernemen bestaan er plannen tot het oprichten van een I.E.V. Clubgebouw. Men zou tot dat doel een speciale contributie willen heffen ten bedrage van 1/2% van het genoten salaris met een minimum van f 0,50 en maximum f 4,—.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij den heer Braad, griffier bij den Landraad alhier.

Broodbakkerijen gesloten.

Naar wij vernemen zijn op verzoek van de Hygiënische Commissie, alsmede van den Gewestelijk Gouvernementsarts een vijftal brood- en koekebakkerijen alhier met ingang van heden gesloten.

Deze bakkerijen hebben reeds eerder aanzegging gekregen hun bedrijf te verbeteren, maar daaraan geen gevolg gegeven.

BANDOENG.

Hulpbetoon.

Aan het kort verslag over Januari 1930 van het comité voor maatschappelijk Hulpbetoon te Bandoeng ontleenen we het volgende:

In de afgeloopen maand kon zeker niet worden geklaagd over gebrek aan belangstelling voor de spreekuren. Naast tal van oude bekenden verschenen ook weder eenige nieuwe gezichten.

Aan de meesten kon hulp worden verschaft middels eetbons, kleine bedragen in geld, of een en ander uit de kleeren*goedang*, waarvan de voorraad deze maand aangevuld werd door bijdragen van de heeren de G. en B., waarvoor hier nogmaals een woord van dank.

Er blijkt een chronisch gebrek te zijn in de *goedang*; beddengoed als: dekens e.d., mannenondergoed, en mannenkleeding voor niet te groote, tengere gestalten, zooals van de meeste Indo's.

Wie op dit gebied iets te missen heeft, roepe toch vooral niet den *toekang loa!* Desgevraagd zal het Comité gaarne alles doen afhalen.

Enkele gevallen mogen hier nader worden aangeduid.

De aandacht van het comité werd gevestigd op een werklooze, die met zijn gezin ernstig gebrek leed. Het bleken oude bekenden van het comité te zijn. Inderdaad was hij reeds geruimen tijd buiten betrekking; hij leefde nog steeds samen met een Indo-meisje, ook reeds van vroeger bekend, dat nu echter absoluut ondervoed en verzwakt was. Voorts hadden ze bij zich een 17-jarig zusje, dat er ook al zeer slapjes uitzag. Het drietal had één mat als gemeenschappelijk nachtleger! Voor het zusje kwam dit al zeer ongewenscht voor. Getracht zal worden voor den man een baantje te vinden, zijne levensgezellin in het ziekenhuis wat op krachten te doen komen, opdat zij dan ook zelf in haar levensonderhoud kan voorzien, terwijl voor het zusje de medewerking van „Pro Juventute" werd ingeroepen, om het meisje eerst in eene betere omgeving te brengen. Als de belanghebbenden nu maar een beetje medewerken, heeft het comité wel hoop op eene bevredigende oplossing.

Een Europeaan, in het bezit van zeer goede papieren, wijzende op zijne bekwaamheden als chef-kok en banketbakker, had gehoopt op Java eene behoorlijke betrekking te vinden. Vergeefs had hij echter zijne laatste spaarduitjes verbruikt aan solliciteeren en adverteeren. Ernstig teleurgesteld, hoopt hij nu op eenige wijze Singapore te kunnen bereiken, in de verwachting, daar op een mailboot een baantje te vinden; reeds eerder verdiende hij op deze wijze zijn bestaan. Getracht zal worden, hem die kans te geven.

Een Jongmensch, nog slechts zeer kort in Gouvernementsdienst, moet in het ziekenhuis worden opgenomen wegens t. b. c. in ernstigen graad, zoodat reeds spoedig opname in een sanatorium noodzakelijk werd geacht. Het mocht het Comité gelukken den patient gratis in het sanatorium te Tjisaroea te doen opnemen, terwijl het Algemeen Armenbestuur zoo welwillend was de transportkosten voor zijne rekening te nemen.

Deze en nog enkele andere gevallen gaven wat meer werk dan de klantjes die met wat eetbons of kleeren te helpen zijn. Zoo brengt elke maand weer wat nieuws, maar verzoeken om hulp komen er steeds.

Moge het Comité in staat blijven, om niet dan bij hooge uitzondering hulpvragenden geheel ongetroost weg te zenden!

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Voor Nederland enz.

Op Woensdag 19 Februari a.s. wordt om 9.30 v/m een Hollandsche mail gesloten voor Azië, Afrika, Amerika en Europa per s.s. *Prins der Nederlanden*. Voor Nederland wordt behalve een zeepost nog een overland-mail gesloten via Genua; brieven en briefkaarten voor Nederland gaan uitsluitend per overland-mail.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de gewesten Riouw, Djambi, Sumatra's Oostkust, Tapanoeli en Atjeh.

Laatste lichting aangeteekende stukken ten 8.30 n/m.

Prof. dr. E. Hoffmann.

De Duitsche consul-generaal en mevrouw von Kessler hebben ter eere van den bekenden dermatoloog prof. dr. E. Hoffmann en mevrouw Hoffmann, die Vrijdag voor een kort bezoek met de *Chr. Huygens* arriveerden, uitnoodigingen verzonden voor een ontvangavond in het consulaat-generaal op heden, van 7—9 uur.

*

Dinsdag 18 Februari zal professor Hoffmann, de bekende Duitsche geneeskundige, ontdekker van de syphilisbacil, in de aula van de Geneeskundige Hoogeschool te Weltevreden een lezing houden over den grooten vooruitgang in de syphilis-bestrijding gedurende de laatste 25 jaren.

3-Jarig Bestaan Jeugdorganisatie I. E. V.

A f s c h e i d L. B o r c k m a n.

De Jeugd Organisatie van het I.E.V. heeft Zaterdag jongstleden in het bondsgebouw te Goenoeng Sahari haar driejarig bestaan gevierd. Van deze feestelijkheid maakte de Organisatie tevens gebruik om haar leider, den heer L. Borckman, die 19 dezer met Europeesch verlof gaat, een afscheid en hulde te bereiden, die zooals hij later betuigde, hem diep getroffen hebben.

Om 6 uur begonnen de kleintjes met hun feestprogram; de talrijke nummers hadden een vlot verloop. Als slot groepeerden de kinderen zich om de standaard van de Jeugd Organisatie, en zongen het I.E.V.-vaandellied. De heer Borckman dankte hen voor de hulde die hem in de verschillende nummers bewezen werd, en hield toen een kernachtige rede, waarin hij hen opwekte doordrongen te zijn van saamhoorigheidsgevoel, en vertrouwen in de leiders der organisatie.

Tot de aanwezige ouders sprak hij in denzelfden geest, er op aan dringende, te zorgen voor de toekomst van hun kinderen.

In den na-avond was het, ondanks den telkens dreigenden regen, nog voller in het clubgebouw en op het terras, natuurlijk ook omdat het jonge I.E.V.-volk aangetrokken was door het veelbelovende: na afloop bal.

Zooals aangekondigd, begon dit feest voor de rijpere I.E.V.-jeugd om 9 uur. De voorzitter van de Jeugd-Organisatie heette den bezoekers welkom. Van het hoofd bestuur was er een groot bloemstuk. De heer De Calonne opende mede door een woord van welkom het programma. Ook dit was door de jongelui zelf opgesteld, en mocht er wezen.

Een dappere kleine pianiste van een jaar of twaalf, allerlei „standen", waarbij ook het I.E.V.-voetbal elftal in „stille actie" te zien was, een matrozendans, 'n reidans van meisjes, enz. Geëindigd werd met een lied, gericht aan den heer Borckman, door een van de jongelui gedicht op een bekende melodie. De heer Borckman dankte ook nu geroerd, nam met een opwekkend woord afscheid van de organisatie, waarna het bal, telkens door den regen in gevaar gebracht, kon aanvangen. Men bleef — eere zij de volharding der I.E.V.-jeugd — tot laat dansen.

Dr. R. A. M. Bergman.

Benoemd tot hoofdberoepsassistent aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia dr. R. A. M. Bergman, thans gouv.-arts bij den dienst van Volksgezondheid, en ter beschikking gesteld van den president van het college van curatoren der hoogescholen te Batavia.

Van Priok naar het Oosten...!

Over de Jongste Excursie van de Afdeeling Batavia van de Ned. Indische Natuurhistorische Vereen. schrijft men ons:

De tocht naar Tjilintjing, die veertien dagen geleden op het programma stond, is gisteren toch gemaakt, en met succes.

Een aantal van de anders trouwe wandelaars verkeerde blijkbaar in de meening dat het daar bij de vischvijvers één, groote modderpoel zou zijn, had zich in bed nog eens omgedraaid, en was niet meegegaan.

Jammer, het weer kon niet mooier zijn, en met die modder viel het heusch erg mee!

De wandeling is meermalen beschreven. Voor de Batavianen, die ze nooit gemaakt hebben, dit advies: Ga van Priok naar het Oosten, laat je voor een cent over de kali zetten en je krijgt een wandelingetje om van te smullen. Mooie vergezichten, aardige planten en dieren om te bekijken, en voor de liefhebbers: een heerlijk bad in zee.

Inlandsche Studenten en Studentenleven in Holland.

Op verzoek van den J o n g I s l a m i e t e n B o n d, afdeeling Jacatra, hield de heer H. A. S a l i m, op Zaterdagavond in het Alg. Clubgebouw in Gang Kenari, alhier, een causerie over „de Inlandsche studenten in Holland."

In de openbare bijeenkomst, door de P.S.I. begin Januari j.l. uitgeschreven, waar de heer Salim verslag uitbracht over zijn reis en verblijf in Europa, heeft hij reeds beloofd een causerie te zullen houden over de Inlandsche studenten in Europa, voornamelijk in Holland, teneinde de ouders voor te lichten omtrent hunne kinderen in den vreemde, hun leven, hun studie en andere aangelegenheden.

Jammer genoeg, was in deze bijeenkomst niemand van de door den heer Salim bedoelde categorie: de ouders. Wel bevonden zich onder het gehoor zeer vele jongelui, die van plan zijn hun studie in Europa voort te zetten.

Spreker begint met te releveeren, dat de publieke opinie in Indië over de Inlandsche studenten niet gunstig is. Algemeen wordt gedacht, dat zij daar in handen van extremisten zijn gevallen en de aanstaande studenten het zelfde lot zullen deelen. Toen spr. in Holland was, zeide een hoog Inlandsch ambtenaar, met regeeringsopdracht eveneens aldaar vertoevende van den minister van Koloniën vernomen te hebben, dat de studenten in Holland voor een deel achter de politiek, voor een ander deel achter de vrouwenrokken loopen. En die ambtenaar bleek zulks ook te gelooven. Welnu spr. vond dit een aansporing te meer, om gedurende zijn verblijf in Holland te midden der Inlandsche studenten te leven en hen gade te slaan in al hun doen en laten. De omgang met de studenten, geen uitgezonderd, liet niets te wenschen over en toen hij naar Indië terugkeerde, was hij niet alleen overtuigd dat al wat er van die studenten werd en wordt rondverteld, onwaar is, doch voelde hij het als een plicht tegenover die studenten en hunne ouders en voogden in Indië, tevens tegenover hen, wier kinderen hun studie in Europa wenschen voort te zetten, die onware berichten en voorstellingen recht te zetten.

Daartoe deed de heer Salim vervolgens een poging door een uitvoerige uiteenzetting, waarin hij er o.a. op wees, dat de Perhimpoenan Indonesia 60 studenten onder haar leden telt, het Ned. Indonesisch Verbond (de associatie-vereeniging) misschien 6, en dan zijn er nog een 40-tal studenten die zich klaarblijkelijk niet durven aansluiten bij de P. I. en niet willen aansluiten bij het N. I. V.

Van de ruim 60 leden van de P. I. laten zich slechts enkele in openbare, politieke vergaderingen hooren of geven uiting aan hun zoogenaamd extremisme, te weten Hatta, Soebardjo, Pamoentjak, Djojohadiningrat, Abdoelzoekoer, Roestam Effendi. De rest? Die hebben daarvoor òf geen tijd, òf houden zich zuiver aan de doelstelling der vereeniging, vrij van extremisme.

Vermelding verdient, dat de aanwezige politie tot tweemalen toe meende te moeten interrumpeeren. De eerste maal, toen spreker het had over de scheidingslijn tusschen de rassen, de tweede maal, toen hij uiteen wilde zetten, waarom de studenten zich boeken aanschaffen, om op de hoogte te komen van de na-oorlogsche toestanden in de verschillende landen.

Onder de aanwezigen bevond zich de heer Gobee van het Kantoor voor Inl. Zaken.

Apothekers-assistenten Bond.

Op de alhier gehouden vergadering van den Ned. Indischen apothekers-assistenten Bond werd het bestuur als volgt samengesteld: J. Duin voorzitter, J. P. van Nimwege secretaris, E. Groenendijk penningmeester, J.A. Beck en S. Peltie commissarissen.

De heer Fohr werd wegens zijn groote verdiensten voor den Bond tot eerelid benoemd. Hij zal tevens als vertegenwoordiger van den Bond in Nederland optreden.

G. H. Hover.

Benoemd is tot onderwijzer eerste klasse te Batavia G. H. Hover.

J. E. Weyzig †

De heer J. E. Weyzig, lid van de Weeskamer, is gisteren overleden. Met hem is een van de ambtenaren van de goede, oude soort heengegaan. De overledene heeft het Land gediend in verschillende functies, o.m. als griffier bij den Landraad en als Algemeen Ontvanger. Steeds verwierf hij zich het volle vertrouwen en de volle appreciatie van zijn chefs.

Sinds eenige jaren leed de heer Weyzig aan een sloopende nierziekte. Zijn dood is nochtans onverwachts na een kortstondig ziekbed gekomen.

Het Beddenhuis.

Wij vestigen de aandacht van het publiek op de opening van het Beddenhuis op hedenavond. Zooals wij reeds mededeelden, schuilt achter deze naam de bekende firma „Kerner" uit Bandoeng, fabrikanten van de z.g.n. Engelsche bedden, hospitaal meubilair enz. Interessant was te zien een kast met ingebouwd bed. Ook de Everhead-deuren, de deur die geen plaats inneemt. Daar deze zaak voor Batavia vele nieuwigheden brengt op technisch gebied, voorspellen wij haar een goede markt.

BIOSCOPEN.

Deca-park.

Adolph Menjou heeft nog niets van zijn aantrekkingskracht verloren. Er zijn vele heeren in Batavia, die hem niet mogen, die hem nooit gemoogd hebben, maar de dames... zij dwepen met hem en zij aanvaarden zijn talrijke veroveringen op het witte doek als volkomen begrijpelijk.

Wij kunnen ditmaal ook de Bataviasche heeren aanraden Menjou te gaan bekijken. In zijn nieuwste film *Zijn particuliere leven* redt hij zich op voorbeeldige wijze uit vele netelige situaties. Er zijn twee vrouwen in het spel, Menjou's echte vrouw, die hij in deze film nog eens opnieuw verovert, en dan Margaret Livingstone, die wij voor het eerst in een dergelijke comedie hebben zien spelen.

Gewoonlijk speelt zij verleidstersrollen, waar het verleidelijke wat erg dik op ligt. Hier dient zij stiller te werk te gaan, met meer raffinement, en zij brengt het er goed af.

Haar filmechtgenoot is een jaloersche boeman. De wijze waarop Menjou zich uit zijn handen weet te houden, is zeer vermakelijk.

Behalve een kluchtige voorfilm van Bobby Vernon gaat er nog een uitgebreid Nieuws, waarin het te-water-laten van de *Marnix van St. Aldegonde* en de laatste uitbarsting van den Etna de aandacht trekken. Van de alles-vernietigende kracht der lavastroomen hebben wij nog nimmer zulk een realistischen indruk gekregen.

Naar een Alliance Française!

De heer J.B. Möllenkamp schrijft ons:

't Spreekwoord zegt, dat pessimisten altijd gelijk krijgen. Gelukkig echter is er nog steeds de fameuze uitzondering, die den regel bevestigt. De twee artikelen, waarin ik adhaesie-betuigingen vroeg met het plan te geraken tot stichting van een centrum, waar *Franschen, Fransch-sprekenden en belangstsllenden in de Fransche cultuur* nader met elkander in contact zouden kunnen komen, hebben in ruimen kring de aandacht getrokken. Een verblijdend teeken! Het aantal sympathiebetuigingen, dat ik ontving, is zoo groot, dat we gerust kunnen overgaan tot het beleggen van *een vergadering ter oprichting van de Alliance Française.*

Toch ben ik overtuigd, dat zeer velen nog verzuimd hebben zich als lid op te geven, niet omdat sympathie ontbrak, maar omdat het zenden van een kaartje zoo licht uit- en daardoor afgesteld wordt.

Twee Franschen verklaarden zich reeds bereid een conférence te houden voor de, nu nog ongeboren, Vereeniging. De onderwerpen, die zij zullen behandelen, zijn even verschillend als aantrekkelijk — indrukken van Indo-China en de ontwikkeling van het Fransche lied!

De oprichtingsvergadering zal gehouden worden op *Vrijdag 21 Februari 's avonds om 7 u. 30 in het gebouw van de K.W. III Sch. Salemba 28.*

Laat ons allen die belangstelling koesteren voor ons plan daar aanwezig zijn en mede helpen de grondslagen te leggen van de Alliance.

L'Union fait la force!

De Paraplu.

In kampong Pisangan, Mr. Cornelis, kreeg een Chineesche kainverkooper ruzie met een Inlander.

De Chinees wond zich daarbij zóó op, dat hij mata glap werd, zijn barang neersmeet, en gewapend met zijn van een metalen punt voorziene paraplu op den Inlander aanstormde.

De Inlander die zich niet in staat van tegenweer stelde, omdat hij niet dacht, dat het regenscherm zulk een gevaarlijk wapen kon zijn, kreeg een ernstige steekwond in zijn borst, zoodat spoedopname in een ziekenhuis voor hem noodig bleek.

De aanvaller werd gearresteerd.

Maatschappelijk Werk.

Naar wij vernemen werd de heer Amweg gisteren 16 Febr. j.l. door eenige stadgenooten te zijnen huize gehuldigd wegens zijne groote activiteit op het gebied van maatschappelijk werk.

De heer Amweg houdt voor werkloozen Donderdags zitting en het is hem in het afgeloopen jaar gelukt niet minder dan 153 menschen aan een betrekking te helpen, voorwaar geen geringe prestatie.

De zusters Gheel Gildemeester en Ottoe en ook de Arbeidsbeurs en het I.E.V. zenden hem werkzoekenden.

Plannen zijn er nu door hem gemaakt tot stichting van een atelier waar tijdelijk werk zal zijn voor oppassende werkzoekenden.

De heer Amweg heeft zich zooiets gedacht als de Soerija Soemirat te Semarang.

Wie hem eventueel hierin steunt, dient tevens het publiek.

Eene commissie voor de uitwerking van dit plan zal nader worden samengesteld.

Doodelijke Aanrijding.

In de buurt van Karet, Tanah-Abang, werd een Inlander door een auto aangereden en zoodanig verwond, dat hij eenige uren later aan de gevolgen overleed.

De auto is na de aanrijding doorgereden, terwijl men het slachtoffer geen verhoor heeft kunnen afnemen, zoodat de onmenschelijke bestuurder waarschijnlijk niet opgespoord zal kunnen worden.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

C a p i t o l: „Amateur detectives."
G l o b e B i o s c o o p: „Het Geheim van de Sloep."
D e c a - p a r k: „Zijn Particulier Leven."
U n i v e r s a l T h e a t r e: „De Stoker van Trein 97."

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

BANDOENG.

Bioscopen.

C o n c o r d i a - B i o s c o o p: „De Vloot ligt voor Anker".
L u x o r: „The Rainbow Man."
O r i e n t a l: „De Meester der Zee."

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval gisterenmorgen 7 uur 3 mM., heden nihil.

Geregistreerde temperatuur gistermiddag 12 uur: 29,6° C. en heden 28,7° C.

PERSONALIA.

S. S. Mutaties.

Geplaatst: bij den algemeenen bouwdienst de td. fg. ir. 1e klasse F.H. van Rijn;

bij de Oosterlijnen de benoemde ir. 2e klasse ir. J. von Königslöw;

bij de afd. personeele zaken van het dv. administratie de td. wd. administratief ambtenaar mr. J. Wenning;

bij de afd. comptabiliteit (centraalkantoor) de td. wd. controleur van de geldelijke administratie C. Th. Martens;

Bepaald is: dat de benoemde ir. 1e kl. ir. H.P.W. Mariouw Smit geplaatst blijft bij den algemeenen bouwdienst;

dat de td. wd. 1e commies Saradi geplaatst blijft bij de Oosterlijnen;

dat de td. wd. stationscommies I F.F.W. Loth geplaatst blijft bij de Westerlijnen;

Werkzaam gesteld: tijdelijk als adsp. magazijnbewaarder de gewezen hoofdagent van politie 2e klasse W.H. Kok en geplaatst bij het magazijn Sigli;

als td. 1e klerk de td. 2e idem R. Abidin, met bepaling, dat hij geplaatst blijft bij het dv. administratie (afd Pers. Zakenregistratuur);

Benoemd: tot machinist 1e klasse de ambt. van buitenl. verlof, laatstelijk idem, H.E. Felix en geplaatst bij de O/L.

Gemeenteraad.

De suppletoire agenda voor de openbare vergadering van den Gemeenteraad op Maandag 17 Februari des namiddags om 6 u. 30 m. ten Gemeentehuize, luidt als volgt:

1. Voorstel om te beschikken op eenige verzoekschriften tegen aanslagen in de Gemeentelijke Rij- en Voertuigenbelasting over de jaren 1925-1926 en 1929.

2. Voorstel om te beschikken op eenige bezwaarschriften tegen aanslagen in de Gemeentelijke Straatbelasting, Inkomstenbelasting en in de belasting onder den naam „Vergunningsrecht" over de dienstjaren 1925 t/m 1929.

3. Voorstel tot vaststelling van eenige kohieren van de Gemeentelijke Inkomstenbelasting over de dienstjaren 1926 t.m. 1929 en van de Gemeentelijke Straatbelasting over de dienstjaren 1926 t.m. 1230.

4. Voorstel om de Bataviasche Wachtgeldverordening 1926, zooals deze sedert is gewijzigd, op den ex-controleur der Belastingen, A. van Solinge, van toepassing te verklaren.

5. Toelichting ten aanzien van de op een onderwijzeres in Gemeentedienst toegepaste verlofsregeling (buitenlandsch verlof) en voorstel om een dergelijke regeling in alle nog komende gelijksoortige gevallen toe te passen.

6. Voorstel tot het aanwijzen van een commissaris van de Bataviasche Verkeersmaatschappij.

7. Voorstel om een op den hoek van Gang Holle en Kebon Sirih gelegen terrein om niet bij de regeering in eigendom aan te vragen.

8. Visiestukken.

a. Gouvernementsbesluit van 2 November 1929 No. 40. waarbij wordt vastgesteld de ordonnantie tot verklaring dat het algemeen nut de onteigening vordert ten name van de Stadsgemeente Batavia, van eigendommen in die Gemeente, noodig voor de uitbreiding van pasar Senen.

b. Mededeeling inzake de adviezen van de Economische Commissie.

c. Mededeeling van de adviezen der Personeels-Commissie omtrent enkele Raadsvoorstellen.

d. Mededeeling van de door het College van B. en W. in zijn vergaderingen van 7 en 11 Februari jl. genomen beslissingen, voor zoover deze niet reeds in voorstellen of mededeelingen aan den Raad zijn of alsnog zullen worden verwerkt.

K. S. B.

Gistermorgen werd in het gebouw van den K.S.B. aan het Waterlooplein een matinée musicale gegeven.

Er was groote belangstelling, de zaal was tjokvol.

Na eenige piano-solo's van mej. Ch. Dorius, zongen de heeren F. van Dinter (tenor) en E. van Dinter (bariton) aria's uit de bekende opera's La Traviata, Rigoletto, Un Ballo in Maschera, La Bohème, La Tosca en Carmen.

De pianiste en de beide zangers oogstten zeer veel bijval. Mej. Dorius had een ruiker in ontvangst te nemen en de heeren van Dinter elk een krans.

Het was een zeer geslaagde ochtend.

Palmolive's
scheercrème bespaart U tijd èn ...... ergernis.

52dag

Jenne

Een echt Hollandsch menu:
Zoute snijboonen of zuurkool uit het vat met rookworst.
Delicieus!
TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
4475 Tel. Wl. 2000 en 1228

G. den Besten
Mond- en Tandarts
Senen 34. Telefoon 4157.
Spreekuur
van 4.30 n.m. — 6 u. n.m.
4396

GEVRAAGD

een alleszins
GEROUTINEERD BOEKHOUDER
tevens goed kunnende correspondeeren voor directe indiensttreding. Salaris en verdere emolumenten nader overeen te komen.

Sollicitaties onder overlegging van copie-certificaten en opgaaf van referenties uitsluitend schriftelijk aan den Administrateur der Onderneming Tjipongpok Tjibeber.
4431

WIST U

dat **Regnault's** kleurenkaarten meer dan 100 kleuren tellen?
dat **Regnault's** prijscouranten meer dan 50 verschillende aangemaakte verven voor diverse doeleinden bevatten?
dat wij U niettemin binnen 14 dagen elke gewenschte speciale kleur en verf zonder prijsverhooging kunnen leveren?

N.V. REGNAULT's VERFFABRIEKEN
Agenten voor West-Java
WAAL & BOOM
BANDOENG—WELTEVREDEN.
222mdo

ADVERTENTIEN.

De Heer en Mevrouw
J. DORMAAR-Broekhuis
geven hiermede kennis van de geboorte van hun zoon
JOHAN FREDERIK.
Weltevreden, 16 Februari 1930. 448.

Op den 14en Februari overleed zacht en kalm na een langdurige ziekte onze geliefde echtgenoot, vader, broer en zwager de Heer
F. W. SIBBALD.
Wegens familie-omstandigheden pas heden geplaatst.
Mevr. **C. J. SIBBALD-Rademaker.**
4438

Ondergeteekende betuigt haar hartelijken dank voor de ondervonden belangstelling bij het overlijden van mijn geliefden echtgenoot.
Mevr. **C. J. SIBBALD-Rademaker.**
4439

Heden overleed, na een hevig lijden, onze geliefde man en vader
JEAN EMILE WEIJZIG
in den ouderdom van bijna 56 jaar, in leven Lid der Weeskamer alhier.

Weltevreden **M. WEIJZIG-Simon**
G. WEIJZIG.
Trenggalek **M. L. TANNENBAUM**
E. H. TANNENBAUM-Weijzig en kinderen.
Pontianak **H. F. WEIJZIG en echtg.**
L. WEIJZIG.
Balikpapan **H. WEIJZIG en fam.**
Weltevreden, 16 Februari 1930. 4434

Hierbij betuigen wij onzen hartelijken dank aan familie, vrienden en kennissen, en in het bijzonder aan President, Leden, Secretaris en Personeel der Weeskamer, voor de vele blijken van belangstelling, betoond in het door ons geleden smartelijk verlies.
Uit aller naam:
4435 **G. WEIJZIG.**

MODEMAGAZIJN
VERSTEEG
Noordwijk 88 Telef. 120 Weltevreden.
Wij brengen het **mooiste** tegen de **laagste** prijzen.
67m



4404

Gevestigd
R. BLOEMENDAAL
TANDARTS.
MENTENG 35. Tel. Welt. 2830.
Spreekuren alle werkdagen:
8 — 9 uur v.m.
6 — 7 uur n.m.
andere uren uitsluitend volgens afspraak
4398

Eindexamens Hoogere Burgerscholen met vijfjarigen cursus, V.H.O. afdeelingen B (Wis- en Natuurkundige afdeelingen) der A.M.S. en V.H.O. afdeeling A II (Westersch-Klassieke afdeeling) der A.M.S. 1930.

De eindexamens van de hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus en van de V.H.O. afdeelingen B en A II der A.M.S. zullen aanvangen op 1 April a.s.

Aanmelding voor deelneming door niet-leerlingen van bovengenoemde scholen bij gezegeld schrijven vóór 10 Maart 1930 bij den wd. Directeur van Onderwijs en Eeredienst, onder opgaaf van de school, waarbij zij het schriftelijk examen wenschen af te leggen.

Door de extraneï moet vóór den aanvang van het examen bij den Voorzitter der examencommissie een bedrag van F 15.— (vijftien gulden) worden gestort.

Voor verdere inlichtingen wordt verwezen naar de desbetreffende advertentie in de Javasche Courant van 31 Januari 1930 No. 9. Mede zijn inlichtingen te bekomen bij de betrokken schooldirecteuren en bij den Inspecteur van het middelbaar onderwijs te Weltevreden. 4470

De Volkscredietbank Tasikmalaja

te Tasikmalaja

roept sollicitanten op voor de betrekking van
ADJUNCT-ADMINISTRATEUR,
bij voorkeur een persoon, die reeds als zoodanig werkzaam is geweest.

Aanvangssalaris f 300.— à f 400.— per maand,

Eindsalaris f 500 — per maand. Verhoogingen nader vast te stellen. Huishuur f 30.— per maand.

Deelname aan uitkeeringsfonds en garantiefonds verplichtend (max. 15% salaris per maand).

Vereischten: Kennis boekhouden. Minstens einddiploma Mulo. Sterk gestel.

Sollicitaties te richten tot den Administrateur met opgave van genoten opleiding, leeftijd, tegenwoordige betrekking en copie certificaten. Kennis van Soendaneesch strekt tot aanbeveling.
4466

Bij 's Landsbaggerbedrijf kan een
WERKTUIGKUNDIG INGENIEUR
worden geplaatst.

Vereischten: een ongeveer 5-jarige praktijk en niet ouder dan 30 jaar.

Bezoldiging volgens kolom I en II van schaal C 21 der B.B.L. 1925/1928.

Gezegelde sollicitaties met eventueele getuigschriften en verklaringen betreffende vorigen diensttijd te richten tot den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken.

Persoonlijke kennismaking alleen na oproeping. 446

TE HUUR

Huis Gang Chaulan 21
bevattende voor-, binnen- en achtergalerij, vier kamers en garage.
Huurprijs F 150.— per maand.
Direct te betrekken. 4479
Te bevragen bij de gemachtigden:
KLAASEN & Co., Tel. Bat. 632.

TE HUUR

Een groot huis
bestaande uit voor-, binnen- en achtergalerij, zes kamers en garage, gelegen MATRAMANLAAN No. 9.
Direct te betrekken. 4478
Huurprijs F 175.— per maand.
Te bevragen bij de gemachtigden:
KLAASEN & Co, Tel. Bat. 632.

EEN OMWENTELING

op het gebied van Radio-ontvangst brengt U de ARIM-één knops SUPER.
Geen critische instellingen „op rand van genereeren".
Geen handeffect of randgehuil.
Geen hinderlijk genereeren bij de instelling.
WIJ DEMONSTREEREN DIT TOESTEL SLECHTS ÉÉN AVOND en wel Woensdag 19 dezer 's avonds 8 uur.
Vraagt op dien avond onze leveringsvoorwaarden voor complete stellen onderdeelen met bijbehoorend schema.
4462 **JAVA RADIO,** Sluisbrugstraat 20.

ROYAL PORTABLE



4-rijig toetsenbord, tweekleurig lint, stencil, rolbreedte als bij
ROYAL STANDARD
verpakt in keurig koffertje
gewicht slechts lbs. 9.
Prijs 13 maanden fl. 15.—
Firma H. P. J. STEELINK
Rijswijkstr. — Weltevreden — Tel. 1689.
4421

PIANOLA-PIANO.

Te koop
een in goeden staat verkeerende Pianola-Piano merk **STECK** (Duitsch fabrikaat), massief mahoniehouten kast (tropen-constructie), voor fl. 800.— met 75 rollen van 88 tonen.

Te **bezichtigen** Villalaan 15 van 5—8 n.m.
4468

Op het Kantoor voor de Volkslectuur e.a.a. kan een
ADJUNCT-AMBTENAAR VOOR PERSAANGELEGENHEDEN
(bezoldiging volgens B.B.L. B 18 kolom 1) worden geplaatst.

Vereischten: Einddiploma H.B.S. V en kennis van Inlandsche talen.

Proeftijd van een jaar op maandgeld. Sollicitaties schriftelijk in te dienen. 4432

GEVRAAGD

voor HOOGGELEGEN THEE-ONDERNEMING bij PENGALENGAN
GEROUTINEERD TUINEMPLOYÉ.
Kennis van de Soendaneesche taal vereischte.
Salaris naar bekwaamheid.
Brieven met volledige inlichtingen en copie-certificaten onder No. 11612 Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden.
4419

2e MACHINIST

GEVRAAGD
diploma A, voor weekboot, varende van uit Singapore. Salaris drie honderd Straits dollars; bij gebleken geschiktheid na 6 maanden drie honderd vijf en twintig. 4427

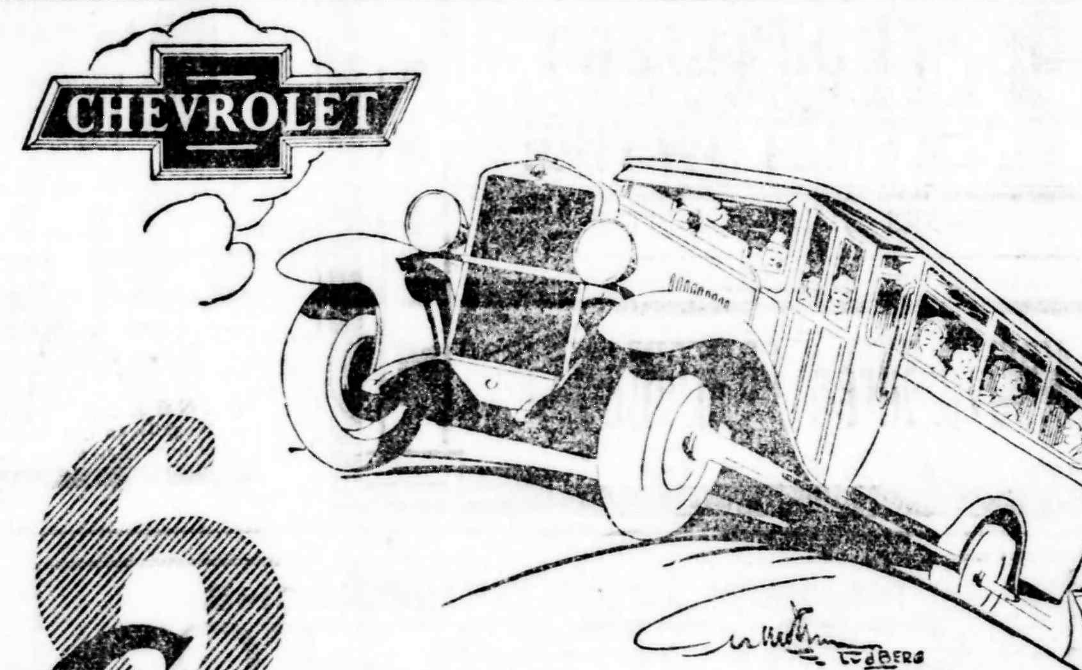
Sollicitaties aan Hua Siang Steamship Company, 37 Boat Quai Singapore.

Magneetjes Trekken!



214

Swallow Shoes
MADE IN HOLLAND
ORIGINAL GOODYEAR WELT
BY WED. J. P. VAN BOMMEL
MOERGESTEL (N.B.)
IJZERSTERK EN SOEPEL.
Verkrijgbaar bij:
SAPIIE — SIE TJENG BOUW
SIEN & Co. — TIO TEK HONG. 4402



6 Cylinder Trucks

In de prijsklasse van den Vier!

Modern transport vereischt vrachtauto's met meer souplesse, grootere reserve-kracht, hoogere snelheid en vluggere acceleratie, derhalve: zescylinder trucks. En thans, voor den eersten keer in de geschiedenis van het commercieel transportwezen, is de zoozeer gewenschte zescylinder vrachtauto verkrijgbaar met een even zuinig benzineverbruik als de „Vier"!

Immers niet alleen worden de nieuwe zescylinder Chevrolet trucks geoffreerd in de prijsklasse van den „Vier", maar ook zijn zij even economisch in gebruik, als hun fameuze voorgangers van het 4-cylinder type.

UTILITY CHASSIS (1½ TONS)
f. 2145
(te Batavia)

N.V. GARAGE „DE AUTO" BERKHEMER & Co. 4411
Weltevreden — Soekaboemi — Serang.
AUTOHANDEL VAN RIJN — Cheribon.
AUTOHANDEL E. MONE — Tegal.
LIM GIOK KENG — Telok Betong.

PRODUCT VAN GENERAL MOTORS

A. TER BRAAK TANDARTS

Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**
Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5—7 29mwz

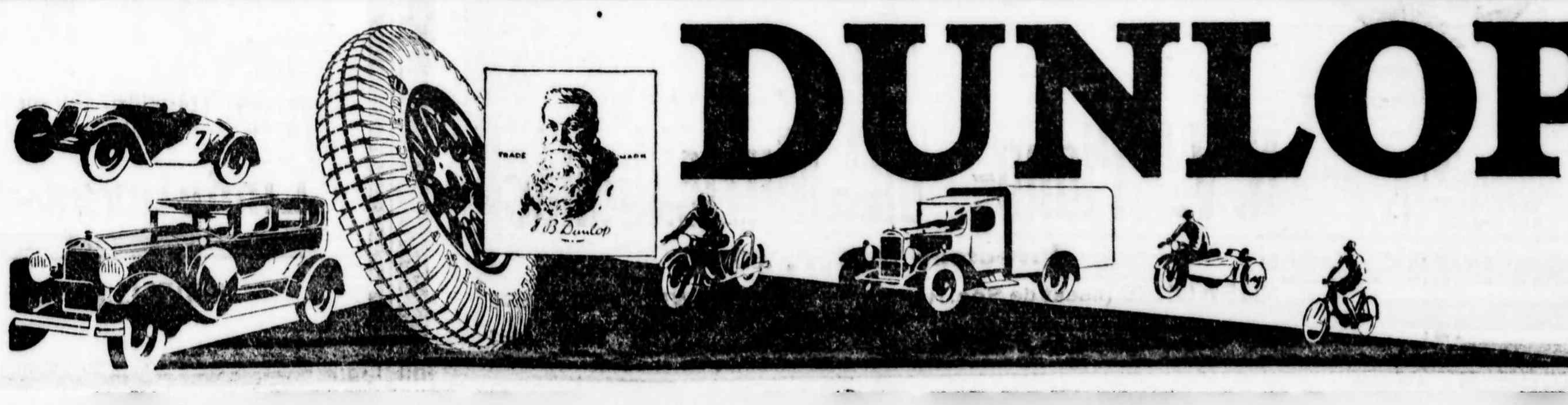
PARK HOTEL

RIJSWIJK I.
Tel. kantoor 68.
chitterend gelegen aan spoor en tram
MODERN INGERICHT
KLAMBOE-KAMERS, STROOMEND WATER
EMMA-BILJARD,
GARAGES,
1e KLAS FAMILIE-HOTEL
PRIMA KEUKEN.
4423 **J. CRAMER.**

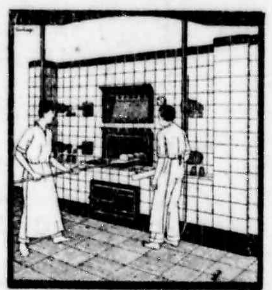
Apotheker

zoekt verandering van werkkring of overname apotheek.
Brieven onder No. 11674 N.V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden.
4469

„Magneetjes" zijn de kleine boodschappers, die belangrijke diensten bewijzen aan de Indische gemeenschap. En als belooning vragen zij slechts één gulden. Woensdag komen ze weer! —



4416



CHERIBONSCHE BROOD & BESCHUITBAKKERIJ
„TAN TJONG PO & Co."
SENEN 151, TELEFOON No. 194 WELT.
ONZE MODERNE BAKINRICHTING VOLDOET AAN ALLE EISCHEN DES TIJDS

Waarom zoudt U zoo ver rijden?
Heusch, dat heeft totaal geen zin!
Koopt PROVISIEN en DRANKEN
Op Senen bij LI LIONG HIN.

Gang Kenanga zes en twintig,
Waar U goed geholpen wordt,
Waar U heusch zoo'n goedkooper uit bent
En bezuinigt op transport.

4415

TAN-SAD PULLMANN KINDERWAGENS.

Bak sierlijk gelijnd en van binnen met leerdoek bekleed. Veiligheidsriem. Onbreekbare stormstangen. Overslaand regenzeiltje. Kap met leerdoek gevoerd. Duwer zwart geëmailleerd. Gemonteerd met **30 cM.** tangent spaken wielen, met **26 m.M.** geribde banden. In de kleuren: blauw, beige, donkerrood en andere moderne kleuren.

EEN WAGEN van **BUITENGEWONE** waarde.

PRIJS F 77.50.

INDISCH VERZENDHUIS
Gebr. CRAMER.
POSTWEG NOORD 13 — TEL. 2736 WELTEVREDEN.

4437

Dames, attentie!
GROOTE UITVERKOOP
in ons filiaal
Pasar Baroe No. 88
Telefoon 2407 Weltevreden
KOOPJES! KOOPJES!
Mooie geborduurde, gebloemde, effen zijde, mooie carmen shawls etc., etc.
POHOOMULL BROS
PASAR BAROE 8 en 88 — Telef. Wlt. 2402.
23m

GASFABRIEK, BATAVIA
HET RECLAME-GARFORNUIS
is de rechterhand van de huisvrouw.
Prijs **F 90.-**
205m



een modern
en artistiek
BROCHE
HANGER - RING
voltooit
het toilet van de dame.
Voorradig
in de nieuwste modellen bij
Cordesius & Zn.
Juweliers
Postweg Noord 39
WELTEVREDEN.

4468

De Bataviasche Spaarbank
OPGERICHT IN **1857**
Noordwijk 34
(Gebouw Nillmij).

Ontvangt bespaarde gelden van f 2.50 tot f 3.000.— De zuivere winst komt als **jaarrente** geheel ten bate van de **inleggers.** — Voor tusschentijdsche terugnamen wordt 2% 's jaars vergoed en berekend over geheele Kalendermaanden.

Geopend op alle werkdagen van 7.30 uur v.m. tot 1 uur n.m.
Zaterdags tot 12 uur 's middags.

4392



4391
Importeurs: **Jacobson van den Berg & Co.**

WILLEM MENGELBERG
en zijn Amsterdamsch Concertgebouw-Orkest

Tanhaüser Overture L1770 — L1771
Vijfde Symphonie (Mahler) Adagietto L1798
Egmont Overture L1799
Damnation van Faust L1810
Cariolan-Overture L1848
Lohengrin-Production L1948
Anacreon-Overture L1972 — L1976
Symphonie No. 8 (Beethoven) L 973
Sinfonia-Overture L2047

Symphonie No. 5 in E minor (Tschaikowsky) in 13 deelen.
Valse Sererade voor Strijkorkest L2176 — L2182
Compleet in Kunstalbum (gratis).

(Oberon Overture
(Slavonische Dans in G-minor (Dvorak)
Sir Henry Wood & His Queen's Hall Orch L231[illegible]
F 5.40

A Midsummer Night — Dream (Mendelsohn) 9560
F 3.60

COLUMBIA RECORDS. Electric Recording without scratch.
COLUMBIA RECORDS. Electric Recording without scratch.

K. K. KNIES
NOORDWIJK 22 — WELTEVREDEN
TELEFOON 2711
168

K N I L M

DE TIJD VLIEGT,
VLIEGT MET UW TIJD!
ANDERS BLIJFT U ACHTER.

KOEL, SNEL, COMFORTABEL!

K N I L M

4[illegible]

DAMES
De echte **CAPSULES**,
van **Dr JORET & HOMOLLE**
GENEZEN: Vertraging, Pijnen en Wegblijven der Maandstonden.
Phil. SEGUIN, 165, Rue St Honoré, Paris, & alle Apotheken
3877

NEDERLANDSCH-INDISCHE
ESCOMPTO
MAATSCHAPPY



REISCREDIET-BRIEVEN & TRAVELERS CHEQUES

4409

FEITEN en CIJFERS die spreken!



Terwijl sommige fabrieken genoodzaakt waren de productie enorm in te krimpen, hetzij trachtten hun omzet te herwinnen door reeds maanden geleden zoogenaamde 1930-modellen aan de markt te brengen, steeg de productie der

Hudson Motorcar Company

nochtans gestadig.

Niet alleen in Amerika is de verkoop der Hudson- & Essex-wagens ook in 1929 weder belangrijk toegenomen, doch ook hier te lande is deze grooter dan ooit.

Zoo ook in Nederland en in tal van andere landen.

De **HUDSON MOTORCAR COMPANY** neemt de

DERDE

plaats in op de officiëele Amerikaansche productie-ranglijst. Hudson- en Essex-wagens geven werkelijk waarde voor Uw geld!

HUDSON SUPER SIX
ESSEX SUPER SIX

Lindeteves - Stokvis
AFDEELING AUTOZAKEN.

4420

Tweedehandsch Piano's



Voorradig in prijzen van

f 300.— f 325.— f 350.— f 375.—
f 400.— f 450.— f 500.— f 600.—

Ook in huurkoop verkrijgbaar van af **f 25.—** per maand.

N.V. Piano- en Muziekhandel
Directeur W. J. P. KOK
RIJSWIJK 19 (naast de Soc. Harmonie) TEL. 1808 WELTEVREDEN.

4463

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	15 Febr.
H.V.A.	574
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	158
Certif. N. H. Mij.	173
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	391
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	186
Lindeteves	150
K. P. M.	226
Deli Spoorweg Mij.	201
Java China Japan Lijn	101

Slotkoersen (*Aneta*).

	14 Febr.	15 Febr.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	—	195
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	124
N.I. Escompto Mij. cert.	88	88
Certif. N.H.M.	173	173
Handelsbank	158	157
Koloniale Bank	220	219
Scheepvaart Unie	187	185
Kon. Paketv. Mij.	227	224
Java China Japan Lijn	101	101
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	84	—
N.I. Spoorweg Mij.	204	197
Delispoor	201	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	145	145
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	155
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	312	—
Internatio	264	263
Lindeteves	149	148
Maintz en Co.	—	140
Philips	471	466
Margarine Unie	332	—
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	116	—
Hollandsche kunstzijde	—	90
Koninklijke Olie	392	390
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	188	—
Handelsverg. „Amsterd."	587	572
Cultuur Mij. „Vorstenl."	152	153
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	257
Poerworedjo	68	67
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	174	173
Soerowinangoen	—	—
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	136
Bandar Rubber	154	—
Deli Batavia Rubber	—	113
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	406	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	393
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	118	118
Billiton B	405	—
Singkep Tin A	—	198
Boeton	—	178

*

Markt zeer lusteloos op lagere koersen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Afgedane Fondsen op 17 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	171	171	—	—
Amst. Bank	192 1/2	192 1/2	—	—
Escompto cert.	89	89 1/4	89	89
H.V.A.	570	570	—	—
Unie	184 1/2	184 1/2	—	—
Sem. Cher. Tr.	144 1/4	144 1/4	144 1/4	144 1/4
Holl.-Siam	69 3/4	69 3/4	—	—
Kon. Olie	391	391	—	—
Kon. Olie à f 100	395	395	—	—
5% Oblig. Ind. L. '16 à 500	100 1/2	100 1/2	—	—
6% „ Doll. L. '22 A à 500	102 3/4	102 3/4	—	—
5% „ Ind. L. '23 A à 500	100 3/4	100 3/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/4	96 1/2	—	—
„ „ à 500	97	97	—	—
5% „ Gem. Cred. Bank	98	98	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	200	201 1/4	200	200
Simau	—	—	632 1/2	632 1/2
Cities Service Coy.			32 1/2	32 1/2 doll.
N.I. Spoor	—	—	195	195
6% Oblig. Doll. L. '22 A	—	—	101 3/4	101 3/4
6% „ Doll. L. '22 B/C	—	—	101 3/4	101 3/4
Ardjoena	—	—	130	130

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 17 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Handelsbank	157 1/2	158 1/2
Kol. Bank	215	219
Escompto aand.	87 1/2	89
Cult. Mij. Vorstenl.	150	151 1/2
Internatio	263	264 1/2
Lindeteves	145	149
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	144	—
Japanlijn	98	101 1/2
K. P. M.	220	227
N. I. Spoor	190	200
Deli Spoor	194	203
Sem. Joana Tram	—	154
Serajoedal Tram	—	152 1/2
Malang Tr.	—	111
Poerworedjo	63	66
Simau	630	635
Redjang Lebong	116	120
Expl. Mij. Ned. Indië	230	240
Aniem	360	420
Tarakan	365	375
Cities Service Coy.	32	33 doll.
Solo Electr. Mij.	350	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	110	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	—
5% „ „ '16	100 1/4	—
5% „ „ '17	100 1/4	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	102
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/2	100 3/4
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
„ „ „ à 500	—	97
5% „ Gem. Mr. Corn. '17	98 1/2	99
5% „ Gem. Macassar	—	99 1/2
5 1/2% „ Gem. Palembang	95	99
5 1/2% „ Gebeo	—	101
6% „ Java Hotel	—	98
Vergde Pr. Veren	—	130
Fuchs en Rens	—	160
Java Veem	—	179
Preanger Hotel	107 1/2	115
Hotel des Indes	140	—
Amsterd. Rubber	165	175
Artana	—	290
Bagelen	165	—
Bodjong Datar pref.	114 3/4	175
Daj. Manggoeng	170	—
Goen. Hedjo	140	162 1/2
Papandajan pref.	65	—
Perbawatie	195	—
Wanasoeka	—	280
Malabar	—	365

*

Marktstemming lusteloos met opnieuw lager prijzen. N.I.S. verloren 5 punten. Kon. Olie viel tot 391 terug. Ook in Semarang Stoomboot Prauwenveer viel hernieuwd aanbod te constateeren en brokkelde tot 200 af. Mijnbouw verlaten. Voor rubberpapier geen belangstelling. Leeningen prijshoudend. Op Exploratie werd 181 geboden.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T.T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 5/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.97 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67 1/8	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	96	97	96 1/2
T. T. Shanghai	1.22	1.22 1/2	1.22
T. T. Amoy	91	—	88 1/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 17 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	14 Febr.	15 Febr.
Prolongatierente	2 3/4	2 7/8
A'dam-Java	99 7/16	99 7/16
A'dam-Londen	12.12 7/8	12.12 3/4
A'dam-New-York	2.49 7/16	2.49 15/32
A'dam-Parijs	9.76 7/8	9.76 5/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 15 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 17 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	40 3/4	41
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	41 1/4	41 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	46 1/2	47
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	124 5/8	127 5/8
Febr./Maart	—	—	124 5/8	129 1/2
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	—	158 5/8	161 7/8
Febr./Maart	—	161 7/8	161 7/8	—
Maart/Mei	—	161 7/8	—	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41 vraag, f 0,41 1/2 aanb.
Palembang Robusta Febr./Mrt. f 28 1/2 ged.
Citronella-olie ready A f 2,70 aanb.
Peper-Lampongs Mrt./Mei f 76 1/2 f 78.
Peper-Muntok Febr./Mrt. f 100 ged.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 17 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10.60 vraag, f 10 5/8 aanb. Febr. idem Maart idem April f 10 3/4 vraag, f 10 7/8 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 5/8 vraag, f 10 3/4 aanbod. Stemming zeer lusteloos.

Rubber sheets f 40 1/2 koop. Markt zeer kalm.

Koffie. Ready f 42, Aug./Oct f 40 nom.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	15 Febr. 10 u. v.m.	17 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	26 1/4	26 1/4
Crêpe spot	26 1/4	26 1/2
Sheets Mrt.	27	27
„ Apr./Juni	28	28 1/4
„ Juli/Sept.	29 1/4	29 1/2
Medium blankets Febr./Mrt.	23 1/2	23 1/2
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	15 3/4	15 3/4

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		14 Febr. open. not.	14 Febr. slot not.	15 Febr. open. not.	15 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	8	8	7 1/4	7 15/16
	verk.	—	8 1/16	—	8
„ Mrt.	koop.	—	8 1/16	—	8
	verk.	—	8 1/8	—	8 1/16
„ Apr./Juni	koop.	—	8 1/4	—	8 3/16
	verk.	—	8 5/16	—	8 1/4
Crêpe spot	koop.	—	7 7/8	—	7 13/16
	verk.	—	8	—	7 15/16

De markt opende willig en sloot prijshoudend. Weinig zaken.

New-York.

		14 Febr. 4 u. n.m.	15 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16 1/4	16 3/8
Sheet spot	koop.	15 3/4	15 3/4
	verk.	16	16
„ Mrt.	koop.	15 7/8	15 7/8
„ Apr./Juni	koop.	16 1/4	16 1/4
	verk.	16 1/2	16 1/2

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		14 Febr.	15 Febr.
Sheet spot	koop.	15 3/4	—
	verk.	16	—
Apr./Juni	koop.	16 1/4	—
	verk.	16 1/2	—

Slot lusteloos.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	14 Febr.	15 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	12 1/2 gen.	12 1/2 gen.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	17 1/2 ged. en verk.	17 5/8 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	13 3/8 ged.	13 5/8 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	14 Febr.	15 Febr.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

15 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

	15 Febr.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

14 Febr.	15 Febr.
38 1/2 doll.	38 7/8 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

15 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 3 sh. 9 d. verk.

Cultuur-producties.

(*Van de Ned. Ind. Landbouw Mij.*)

Ondern. Rubber	Prod. o/ Dec. '29 h. K.G.	Prod. t/m Dec. '29 h. K.G.	Jaartaxatie h. K.G.
Proempang	24354	209930	206000
Pasir Benda	18748	160942	158000
Sindoeagoeng	32808	293322	282000
Goen. Toenggal	26264	295944	296000
Tjikandi Ilir	9698	93578	100000
Kemb. Koening	10060	101034	88000
Gabroe	60684	496710	600000
Soekaboemi	14161	169247	160000
Widodaren	29462	304826	300000
Djatirono	21868	218692	220000
Tondjo Resmi	3898	36166	30000

Thee	Prod. o/ Dec. '29 1/2 K.G.	Prod. t/m Dec. '29 1/2 K.G.	Jaartaxatie 1/2 K.G.
Rantjasoeni	57708	558126	531158
Goen. Raoen	57340	483803	475000

Koffie	Prod. o/ Dec. '29 K.G.	Prod. t/m Dec. '29 K.G.	Jaartaxatie K.G.
Njoenjoer	5817	202561	200700
Djoerang Banteng	216	149229	148200
Kaba Wetan	6213	433343	463000
Gabroe	—	89591	92642
Djatirono	416	182578	185284
Goen. Raoen	1632	126745	124000
Widodaren	—	131933	123523
Soekaboemi	—	245272	309000

VERKORTE BALANS VAN DE JAVASCHE BANK

op den 15den Febr. 1930 des avonds.

DISCONTO'S BETAALBAAR IN NED. IND. (*incl. voorschotten in Rekening-Courant*).			
Handelspapier		f 6.765.880.09	
Vendupapier		„ 1.747.117.33	f 8.512.997.42
WISSELS, BUITEN NED. IND. BETAALBAAR			
In disconto.		—.—	
Gekocht	f 31.054.707.57		
Af: verkocht, maar voor de Bank nog niet afgeloopen	„ —.—	f 31.054.707.57	„ 31.054.707.57
BELEENINGEN (*incl. Voorschotten in Rek.-Crt*).			
Goederen en Documenten	f 25.886.446.46		
Eff. en Wissels	„ 49.774.560.11		
do. prol. in Nederl.		f 75.661.006.57	
Hypothecaire Vorderingen		„ 684.053.81	
Andere voor overdracht of beleening vatbare en bij geschrifte aangegane inschulden		„ —.—	
Munt en Muntmateriaal		„ 18.117.50	„ 76.363.177.88
VOORSCHOTTEN AAN HET GOUV.			„ 701.003.04
BELEGD KAPITAAL			
Effecten		f 4.457.551.49	
Hypotheken		„ —.—	„ 4.457.551.49
BELEGD RESERVEFONDS			
Effecten		f 12.947.873.43	
Hypotheken		„ —.—	„ 12.947.873.43
NED. IND. MUNTSTUKKEN			
Goud		f 72.325.580.—	
Zilver		„ 29.886.316.—	
Pasmunt		„ 545.317.10	„ 102.757.213.10
MUNT EN MUNTMAT.			
Munt, goud	f 49.706.406.19		
Muntmater, goud	„ 17.137.953.24	f 66.844.359.43	
Munt, zilver	„ —.—		
Muntmater. zilver	„ 214.971.—	„ 214.971.—	„ 67.059.330.43
BELEGD PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS			„ 3.778.750.48
GEBOUWEN EN MEUBELEN DER BANK			„ 6.425.593.29
DIVERSE REKENINGEN			„ 32.546.720.88
			f 346.604.922.01

KAPITAAL		f 9.000.000.—
RESERVEFONDS		„ 13.500.000.—
BIJZONDERE RESERVE		„ 1.793.921.41
PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS		„ 3.828.998.05
BANKBILJETTEN IN OMLOOP		„ 278.567.945.—
BANKASSIGNATIËN IN OMLOOP		„ 1.054.242.79
REKENING-COURANT SALDI:		
Van het Gouvt.	f —.—	
Van anderen	„ 31.404.822.87	31.404.822.87
DIVERSE REKENINGEN		„ 7.474.991.89
		f 346.604.922.01

Beschikbaar Metaalsaldo f 44.860.422.17

Muntbiljetten in omloop van f 2,50	f 22.162.490.—
„ „ „ „ „ 1.—	f 15.400.182.—
	f 37.562.672.—

TIN.

Het standpunt der Indische regeering.

In den Volksraad heeft Zaterdag de directeur van G.B. de volgende verklaring ten aanzien van de tinpositie afgelegd.

„Het tin is een product, dat deze bijzonderheid heeft, dat het zeer noodig is in de wereld, echter niet in groote kwantiteiten, een betrekkelijk overzichtelijk artikel vormt, en in betrekkelijk weinig plaatsen wordt gewonnen, zoodat de omstandigheden van dit product zoo zijn, dat speculatie zich betrekkelijk gemakkelijk ervan meester maakt. Verder doet zich bij tin de eigenaardigheid voor, dat het een stof is, die in alles waarvoor ze gebruikt wordt, slechts een onbeduidend deel van de waarde uitmaakt.

Wanneer men een blikje groente of een auto koopt, een electrische centrale bouwt of zich een busje tandpasta aanschaft, heeft men het tin altijd in zijn verschillende hoofdverbruiksdoeleinden van blik, staniol,—dat is dus verpakking — en metaal legeering met andere metalen.

Bij alle voorwerpen echter, die ik noemde, en daarmede overeenkomstige, is de waarde van tin die daarin voorkomt, een zeer klein geheel van de waarde die men in totaal koopt. Men koopt eigenlijk de auto, de tandpasta en de groente en het blik is daarbij bijzaak. Zelfs is het tin in het blik nog bijzaak, want het hoofdzaak-bestanddeel van het blik is het ijzer. Deze eigenaardigheid maakt, dat de consumptie van het tin buitengewoon ongevoelig is voor verhooging van den tinprijs, daar door prijsverhooging de consumptie nauwelijks daalt, en door het goedkooper worden van de tin de consumptie nauwelijks stijgt.

Dit verklaart ook uit zakelijk oogpunt beschouwd, — behalve dat ook de speculatie zich gemakkelijk van het artikel meester maakt zooals ik reeds zeide —, waarom een klein tekort de prijzen dikwijls geweldig kan opjagen en een klein overschot de prijzen geweldig omlaag kan jagen. De reguleerende werking, die b.v. bij de suiker zoo sterk spreekt, dat door daling van den prijs de consumptie dadelijk veel hooger wordt en bij stijging van den prijs de consumptie afneemt, is bij tin nagenoeg geheel afwezig. Er is dan ook bijna geen artikel, waarbij dergelijke prijsslingeringen voorkomen in een zeer korten tijd, als bij de tin.

Nu hebben wij eenigen tijd geleden een periode gehad van tin-tekort, die geleid heeft tot een sterke uitbreiding der productie en het in exploitatie nemen van vele nieuwe terreinen, terwijl wij nu gekomen zijn in een tijd, waarin de productie de consumptie overtreft. Men moet zich van dat „overtreffen" echter geen al te groote voorstelling maken. De productie was voor het afgelopen jaar geraamd op 182.000 ton. Daar zal tegenover staan een consumptie van tusschen de 160.000 en 170.000 ton, zoodat een overschot kan worden verwacht over het afgeloopen jaar van 15.000 ton. De zichtbare wereldvoorraad was aan het einde van December nog niet ten volle 28.000 ton. Dat is dus op zichzelf niet belangrijk. Ze zou niet verder rijken dan ongeveer de consumptie van twee maanden en zou dus bij tal van andere artikelen heelemaal niet iets bijzonders beteekenen. Het is dan ook niet die zichtbare voorraad, die in het bijzonder den prijs van het artikel op het oogenblik drukt, dan wel het feit, dat het overschot, dat wij hebben gehad in 1929, eveneens in 1930 dreigt en wellicht zelfs iets grooter kan zijn, zoodat men het eind van het overschot nog niet dadelijk voorziet.

De heer Bruineman: U noemt het overschot niet erg hoog. Het is meer dan 10 pct.

De heer De Iongh: Het is iets minder dan 10 pct. 15000 Tons op de 160 à 170.000 ton. Dat is dus de reden, dat op het oogenblik een sterke daling in den prijs plaats heeft en een groot aantal bedrijven het leven dreigt onmogelijk te maken.

Nu zal men zich daarbij moeten neerleggen, want er wordt nu eenmaal te veel tin gemaakt. Er zal dus minder tin moeten worden geproduceerd. Dat is nu eenmaal een onoverkoombare eisch. Men zou zich daarbij moeten neerleggen, wanneer deze zaken verstandig geschieden. Laat men die zaken evenwel aan het volkomen vrije spel van de economische krachten over, dan daalt de prijs tot een zoodanig peil, — of is al tot een zoodanig peil gedaald, — dat een veel grooter aantal producenten uitvalt dan blijvend noodig is.

Het gevolg zal dus zijn dat als men een maatregel neemt, waardoor over één of hoogstens twee jaar de productie weer beneden de consumptie zal zijn, de prijs weer als een pijl omhoog gaat schieten. Het is deze gang van zaken, die wij nu al een groot aantal jaren zich afwisselend zien voltrekken, en die niet nieuw is.

Het eenige, dat nieuw is, is dat men thans een poging wil wagen om dezen automatischen gang van zaken, als ik het zoo mag noemen — waarbij men, door de traagheid waarmede men werkt, achter de gebeurtenissen aanloopt — te vervangen door een meer verstandige regeling. In dien zin zal iedereen er mede accoord moeten gaan, dat wanneer er een dergelijke verstandige regeling kan worden gevonden, die moet worden uitgevoerd. Eenige leiding in deze zaak meent de regeering niet te mogen nemen. Zij staat niet afwijzend t.o.v. overleg in dit opzicht, maar zij meent dat zij zeker geen leiding kan nemen omdat het bedrijf hier een heel andere standing heeft als particuliere bedrijven. In de eerste plaats uit bedrijfsoogpunt zelf, op Banka wordt met contractkoelies, gewerkt, terwijl men in de Straits werkt met losse koelies. Deze worden dus onmiddellijk ontslagen, zoodra men de productie imkrimpt, terwijl men op Banka moet voortgaan de menschen te betalen, te voeden en te huisvesten, in het algemeen moet voortgaan met voor hen te zorgen. Een overslaan van de werving zou bovendien bij een later verloop moeilijkheid veroorzaken bij het straks weer op peil brengen van het bedrijf.

Er zijn bij ons ook geen economische motieven, die tot het geven van eenige leiding in deze zouden nopen. De Banka tinproductie is in de afgeloopen jaren zeer stabiel gebleven en is zelfs in het jaar 1929 lager geweest dan in de drie voorgaande jaren, zoodat er uit dien hoofde voor het Bankatinbedrijf geen enkele reden is, om zich verantwoordelijk te voelen voor de overproducutie, die op het oogenblik bestaat. Wanneer men de productiestatistieken nagaat, is de overmatige vermeerdering van de productie in de eerste plaats ontstaan door de snelle vermeerdering van de productie in de Straits en in Bolivia. In de Fed. Malay States is van 1927 tot 1921 de productie gestegen van 52.000 op 67.000 ton en in Bolivia van 34.000 tot 43.000 ton.

De heer Van Helsdingen: Is het aantal maatschappijen zoo plotseling toegenomen?

De heer De Iongh: In de Straits is speciaal het aantal maatschappijen toegenomen.

De heer Van Helsdingen: Gestimuleerd door de hooge prijzen!

De heer De Iongh: Inderdaad, gestimuleerd door de hooge prijzen. In Bolivia is de vermeerdering meer toe te schrijven aan uitbreiding van de bestaande mijnen. De Straits leenen zich speciaal voor kleinbedrijf, omdat men daar alluviaal tin heeft. In Bolivia heeft men ertstin, dat men speciaal met normalen mijnbouw moet winnen, zoodat dit land zich niet voor het kleinbedrijf leent. Verder hebben ook kleine producenten als Nigeria en Siam hun productie uitgebreid, maar verder is de groote uitbreiding voornamelijk toe te schrijven aan de toename van de productie in de Federated Malay States en Bolivia.

De heer Bruineman: Weet U ook, hoe het met de productiekosten in de Straits gesteld is?

De heer De Iongh: Evenals hier zijn ook in de Straits de productiekosten zeer verschillend. Zoo heeft men in de Straits mijnen, die 100 pct. winst maken en andere, die reeds gesloten zijn. Zoo zijn er ook in Bolivia mijnen, die zeer rijk zijn en bij de tegenwoordige prijzen gemakkelijk kunnen blijven bestaan. Maar intusschen mag men met redelijke zekerheid aannemen, dat wanneer de tegenwoordige prijzen zich handhaven, toch wel een zeer belangrijk gedeelte van de productie zal uitvallen, een zóó belangrijk gedeelte, dat men dan weer een tekort aan productie zal krijgen en dat zal nog sterker spreken, wanneer de prijzen nog verder zouden zakken onder den onmatigen drang tot verkoop van menschen, die op het eind van hun economisch leven loopen en dan zooveel mogelijk tin maken om het te kunnen verkoopen.

Er is uit een oogpunt van de productie voor de regeering van Nederlandsch Indië dus geen enkele reden, om eenige leiding in deze zaak te ne-



CHERIBONSCHE BROOD & BESCHUITBAKKERIJ
"TAN TJONG PO & Co."
SENEN 151, TELEFOON No. 194 WELT.

ONZE MODERNE BAKINRICHTING VOLDOET AAN ALLE EISCHEN DES TIJDS

Waarom zoudt U zoo ver rijden?
Heusch, dat heeft totaal geen zin!
Koopt PROVISIEN en
DRANKEN
Op Senen bij LI LIONG HIN.

Gang Kenanga zes en twintig,
Waar U goed geholpen wordt,
Waar U heusch goedkooper uit
bent
En bezuinigt op transport.

4415

TAN-SAD PULLMANN KINDERWAGENS.

Bak sierlijk gelijnd en van binnen met leerdoek bekleed. Veiligheidsriem. Onbreekbare stormstangen. Overslaand regenzeiltje. Kap met leerdoek gevoerd. Duwer zwart geëmailleerd. Gemonteerd met **30 cM.** tangent spaken wielen, met **26 m.M.** geribde banden. In de kleuren: blauw, beige, — donkerrood en andere moderne kleuren. —

EEN WAGEN van **BUITENGEWONE** waarde.

PRIJS F 77.50.

INDISCH VERZENDHUIS

Gebr. CRAMER.

POSTWEG NOORD 13 — TEL. 2736 WELTEVREDEN.

4437

Dames, attentie!

GROOTE UITVERKOOP

in ons filiaal

Pasar Baroe No. 88

Telefoon 2407 Weltevreden

KOOPJES! KOOPJES!

Mooie geborduurde, gebloemde, effen zijde, mooie carmen shawls etc., etc.

POHOOMULL BROS

23m PASAR BAROE 8 en 88 — Telef. Wlt. 2402.

GASFABRIEK, BATAVIA

HET RECLAME-GARFORNUIS

is de rechterhand van de huisvrouw.

205m Prijs **F 90.-**



een modern
en artistiek

BROCHE
HANGER-RING

voltooit
het toilet van de dame.

Voorradig
in de nieuwste modellen bij

Cordesius & Zn.

Juweliers
Postweg Noord 39
WELTEVREDEN.

4468

De Bataviasche Spaarbank

OPGERICHT IN **1857**

Noordwijk 34
(Gebouw Nillmij).

Ontvangt bespaarde gelden van **f 2.50** tot **f 3.000.**— De **zuivere winst** komt als **jaarrente** geheel — ten bate van de **inleggers**. — Voor tusschentijdsche terugnamen wordt 2% 's jaars vergoed en berekend over geheele Kalendermaanden. —

Geopend op alle werkdagen van 7.30 — uur v.m. tot 1 uur n.m. —

Zaterdags tot 12 uur 's middags.

4392



4391 Importeurs: **Jacobson van den Berg & Co.**

WILLEM MENGELBERG

en zijn Amsterdamsch Concertgebouw-Orkest

COLUMBIA RECORDS. Electric Recording without scratch.

Tanhaüser Overture	L1770 — L1771
Vijfde Symphonie (Mahler) Adagietto	L1798
Egmont Overture	L1799
Damnation van Faust	L1810
Cariolan-Overture	L1848
Lohengrin-Production	L1948
Anacreon-Overture	L1972 — L1976
Symphonie No. 8 (Beethoven)	L 973
Sinfonia-Overture	L2047

Symphonie No. 5 in E minor (Tschaikowsky) in 13 deelen.
Valse Sererade voor Strijkorkest L2176 — L2182
Compleet in Kunstalbum (gratis).

(Oberon Overture
(Slavonische Dans in G-minor (Dvorak)
Sir Henry Wood & His Queen's Hall Orch L2313

F 5.40

A Midsummer Night — Dream (Mendelsohn) 9560

F 3.60

COLUMBIA RECORDS. Electric Recording without scratch.

K. K. KNIES

NOORDWIJK 22 — WELTEVREDEN
TELEFOON 2711 168

K N I L M

DE TIJD VLIEGT, VLIEGT MET UW TIJD!

ANDERS BLIJFT U ACHTER.

KOEL, SNEL, COMFORTABEL!

K N I L M

4146

DAMES

De echte CAPSULES van **Dr JORET & HOMOLLÉ**

GENEZEN: Vertraging, Pijnen en Wegblijven der Maandstonden.

Phie SEGUIN, 165, Rue St Honoré, Parijs, & alle Apotheken.

3877

NEDERLANDSCH-INDISCHE

ESCOMPTO

MAATSCHAPPIJ



REISCREDIET-BRIEVEN & TRAVELERS CHEQUES

ANETA

4409

FEITEN en CIJFERS die spreken!



Terwijl sommige fabrieken genoodzaakt waren de productie enorm in te krimpen, betzij trachtten hun omzet te herwinnen door reeds maanden geleden zoogenaamde 1930-modellen aan de markt te brengen, steeg de productie der

Hudson Motorcar Company

nochtans gestadig.

Niet alleen in Amerika is de verkoop der Hudson- & Essex-wagens ook in 1929 weder belangrijk toegenomen, doch ook hier te lande is deze grooter dan ooit.

Zoo ook in Nederland en in tal van andere landen.

De **HUDSON MOTORCAR COMPANY** neemt de

DERDE

plaats in op de officieele Amerikaansche productie-ranglijst. Hudson- en Essex-wagens geven werkelijk waarde voor Uw geld!

HUDSON SUPER SIX — ESSEX SUPER SIX

Lindeteves-Stokvis

AFDEELING AUTOZAKEN.

4190

Tweedehandsch Piano's

Voorradig in prijzen van

f 300.— f 325.— f 350.— f 375.—
f 400.— f 450.— f 500.— f 600.—



Ook in huurkoop verkrijgbaar van af **f 25.**— per maand.

N.V. Piano- en Muziekhandel

Directeur W. J. P. KOK

RIJSWIJK 19 (naast de Soc. Harmonie) TEL. 1808 WELTEVREDEN.

4463

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	15 Febr.
H.V.A.	574
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	158
Certif. N. H. Mij.	173
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	391
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	186
Lindeteves	150
K. P. M.	226
Deli Spoorweg Mij.	201
Java China Japan Lijn	101

Slotkoersen (*Aneta*).

	14 Febr.	15 Febr.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	—	195
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	124
N.I. Escompto Mij. cert.	88	88
Certif. N.H.M.	173	173
Handelsbank	158	157
Koloniale Bank	220	219
Scheepvaart Unie	187	185
Kon. Paketv. Mij.	227	224
Java China Japan Lijn	101	101
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	84	—
N.I. Spoorweg Mij.	204	197
Delispoor	201	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	145	145
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	155
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	312	—
Internatio	264	263
Lindeteves	149	148
Maintz en Co.	—	140
Philips	471	466
Margarine Unie	332	—
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	116	—
Hollandsche kunstzijde	—	90
Koninklijke Olie	392	390
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	188	—
Handelsverg. „Amsterd."	587	572
Cultuur Mij. „Vorstenl."	152	153
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	257
Poerworedjo	68	67
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	174	173
Soerowinangoen	—	—
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	136
Bandar Rubber	154	—
Deli Batavia Rubber	—	113
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	406	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	393
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	118	118
Billiton B	405	—
Singkep Tin A	—	198
Boeton	—	178

*

Markt zeer lusteloos op lagere koersen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Afgedane Fondsen op 17 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	171	171	—	—
Amst. Bank	192 1/2	192 1/2	—	—
Escompto cert.	89	89 1/4	89	89
H.V.A.	570	570	—	—
Unie	184 1/2	184 1/2	—	—
Sem. Cher. Tr.	144 1/4	144 1/4	144 1/4	144 1/4
Holl.-Siam	69 3/4	69 3/4	—	—
Kon. Olie	391	391	—	—
Kon. Olie à f 100	395	395	—	—
5% Oblig. Ind. L. '16 à 500	100 1/2	100 1/2	—	—
6% „ Doll. L. '22 A à 500	102 3/4	102 3/4	—	—
5% „ Ind. L. '23 A à 500	100 3/4	100 3/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/4	96 1/2	—	—
„ „ à 500	97	97	—	—
5% „ Gem. Cred. Bank	98	98	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	200	201 1/4	200	200
Simau	—	—	632 1/2	632 1/2
Cities Service Coy.			32 1/2	32 1/2 doll.
N.I. Spoor	—	—	195	195
6% Oblig. Doll. L. '22 A	—	—	101 3/4	101 3/4
6% „ Doll. L. '22 B/C	—	—	101 3/4	101 3/4
Ardjoena	—	—	130	130

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 17 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Handelsbank	157 1/2	158 1/2
Kol. Bank	215	219
Escompto aand.	87 1/2	89
Cult. Mij. Vorstenl.	150	151 1/2
Internatio	263	264 1/2
Lindeteves	145	149
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	144	—

Japanlijn	98	101 1/2
K. P. M.	220	227
N. I. Spoor	190	200
Deli Spoor	194	203
Sem. Joana Tram	—	154
Serajoedal Tram	—	152 1/2
Malang Tr.	—	111
Poerworedjo	63	66
Simau	630	635
Redjang Lebong	116	1?0
Expl. Mij. Ned. Indë	230	240
Aimem	360	420
Tarakan	365	375
Cities Service Coy.	32	33 doll.
Solo Electr. Mij.	350	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	110	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	—
5% „ „ '16	100 1/4	—
5% „ „ 17	100 1/4	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	102
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/2	100 3/4
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
„ „ „ à 500	—	97
5% „ Gem. Mr. Corn. '17	98 1/2	99
5% „ Gem. Macassar	—	99 1/2
5 1/2% „ Gem. Palembang	95	99
5 1/2% „ Gebeo	—	101
6% „ Java Hotel	—	98
Vergde Pr. Veren	—	130
Fuchs en Rens	—	160
Java Veem	—	179
Preanger Hotel	107 1/2	115
Hotel des Indes	140	—
Amsterd. Rubber	165	175
Artana	—	290
Bagelen	165	—
Bodjong Datar pref.	114 3/4	175
Daj. Manggoeng	170	—
Goen. Hedjo	140	162 1/2
Papandajan pref.	65	—
Perbawatie	195	—
Wanasoeka	—	280
Malabar	—	365

*

Marktstemming lusteloos met opnieuw lager prijzen. N.I.S. verloren 5 punten. Kon. Olie viel tot 391 terug. Ook in Semarang Stoomboot Prauwenveer viel hernieuwd aanbod te constateeren en brokkelde tot 200 af. Mijnbouw verlaten. Voor rubberpapier geen belangstelling. Leeningen prijshoudend. Op Exploratie werd 181 geboden.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.97 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67 1/8	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	96	97	96 1/2
T. T. Shanghai	1.22	1.22 1/2	1.22
T. T. Amoy	91	—	88 1/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 17 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	14 Febr.	15 Febr.
Prolongatierente	2 3/4	2 7/8
A'dam-Java	99 7/16	99 7/16
A'dam-Londen	12.12 7/8	12.12 3/4
A'dam-New-York	2.49 7/16	2.49 15/32
A'dam-Parijs	9.76 7/8	9.76 5/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 15 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 17 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	40 3/4	41
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	41 1/4	41 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	46 1/2	47
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	124 5/8	127 5/8
Febr./Maart	—	—	124 5/8	129 1/2
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	—	158 5/8	161 7/8
Febr./Maart	—	161 7/8	161 7/8	—
Maart/Mei	—	161 7/8	—	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41 vraag, f 0,41 1/2 aanb.
Palembang Robusta Febr./Mrt. f 28 1/2 ged.
Citronella-olie ready A f 2,70 aanb.
Peper-Lampongs Mrt./Mei f 76 1/2 f 78.
Peper-Muntok Febr./Mrt. f 100 ged.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 17 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10.60 vraag, f 10 5/8 aanb. Febr. idem Maart idem April f 10 3/4 vraag, f 10 7/8 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 5/8 vraag, f 10 3/4 aanbod. Stemming zeer lusteloos.

Rubber sheets f 40 1/2 koop. Markt zeer kalm.

Koffie. Ready f 42, Aug./Oct f 40 nom.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	15 Febr. 10 u. v.m.	17 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	26 1/4	26 1/4
Crêpe spot	26 1/4	26 1/2
Sheets Mrt.	27	27
„ Apr./Juni	28	28 1/4
„ Juli/Sept.	29 1/4	29 1/2
Medium blankets Febr./Mrt.	23 1/2	23 1/2
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	15 3/4	15 3/4

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		14 Febr. open. not.	14 Febr. slot not.	15 Febr. open. not.	15 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	8	8	7 1/4	7 15/16
	verk.	—	8 1/16	—	8
„ Mrt.	koop.	—	8 1/16	—	8
	verk.	—	8 1/8	—	8 1/16
„ Apr./Juni	koop.	—	8 1/4	—	8 3/16
	verk.	—	8 5/16	—	8 1/2
Crêpe spot	koop.	—	7 7/8	—	7 13/16
	verk.	—	8	—	7 15/16

De markt opende willig en sloot prijshoudend. Weinig zaken.

New-York.

		14 Febr. 4 u. n.m.	15 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16 1/4	16 3/8
Sheet spot	koop.	15 3/4	15 3/4
	verk.	16	16
„ Mrt.	koop.	15 7/8	15 7/8
„ Apr./Juni	koop.	16 1/4	16 1/4
	verk.	16 1/2	16 1/2

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		14 Febr.	15 Febr.
Sheet spot	koop.	15 3/4	—
	verk.	16	—
Apr./Juni	koop.	16 1/4	—
	verk.	16 1/2	—

Slot lusteloos.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	14 Febr.	15 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	12 1/2 gen.	12 1/2 gen.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	17 1/2 ged. en verk.	17 5/8 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	13 3/8 ged.	13 5/8 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	14 Febr.	15 Febr.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

15 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

14 Febr.	15 Febr.
38 1/2 doll.	38 7/8 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

15 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 3 sh. 9 d. verk.

Cultuur-producties.

(*Van de Ned. Ind. Landbouw Mij.*)

Ondern. Rubber	Prod. o/ Dec. '29 h. K.G.	Prod. t/m Dec. '29 h. K.G.	Jaartaxatie h. K.G.
Proempang	24354	209930	206000
Pasir Benda	18748	160942	158000
Sindoeagoeng	32808	293322	282000
Goen. Toenggal	26264	295944	296000
Tjikandi Ilir	9698	93578	100000
Kemb. Koening	10060	101034	88000
Gabroe	60684	496710	600000
Soekaboemi	14161	169247	160000
Widodaren	29462	304826	300000
Djatirono	21868	218692	220000
Tondjo Resmi	3898	36166	30000

Thee	Prod. o/ Dec. '29 1/2 K.G.	Prod. t/m Dec. '29 1/2 K.G.	Jaartaxatie 1/2 K.G.
Rantjasoeni	57708	558126	531158
Goen. Raoen	57340	483803	475000

Koffie	Prod. o/ Dec. '29 K.G.	Prod. t/m Dec. '29 K.G.	Jaartaxatie K.G.
Njoenjoer	5817	202561	200700
Djoerang Banteng	216	149229	148200
Kaba Wetan	6213	433343	463000
Gabroe	—	89591	92642
Djatirono	416	182578	185284
Goen. Raoen	1632	126745	124000
Widodaren	—	131933	123523
Soekaboemi	—	245272	309000

VERKORTE BALANS VAN DE JAVASCHE BANK

op den 15den Febr. 1930 des avonds.

DISCONTO'S BETAALBAAR IN NED. IND. (*incl. voorschotten in Rekening-Courant*).			
Handelspapier		f 6.765.880.09	
Vendupapier		„ 1.747.117.33	f 8.512.997.42
WISSELS, BUITEN NED. IND. BETAALBAAR			
In disconto.		—.—	
Gekocht	f 31.054.707.57		
Af: verkocht, maar voor de Bank nog niet afgeloopen	„ —.—	f 31.054.707.57	„ 31.054.707.57
BELEENINGEN (*incl. Voorschotten in Rek.-Crt*).			
Goederen en Documenten	f 25.886.446.46		
Eff. en Wissels	„ 49.774.560.11		
do. prol. in Nederl.		f 75.661.006.57	
Hypothecaire Vorderingen		„ 684.053.81	
Andere voor overdracht of beleening vatbare en bij geschrifte aangegane inschulden		„ —.—	
Munt en Muntmateriaal		„ 18.117.50	„ 76.363.177.88
VOORSCHOTTEN AAN HET GOUV.			„ 701.005.04
BELEGD KAPITAAL			
Effecten		f 4.457.551.49	
Hypotheken		„ —.—	„ 4.457.551.49
BELEGD RESERVEFONDS			
Effecten		f 12.947.873.43	
Hypotheken		„ —.—	„ 12.947.873.43
NED. IND. MUNTSTUKKEN			
Goud		f 72.325.580.—	
Zilver		„ 29.886.316.—	
Pasmunt		„ 545.317.10	„ 102.757.213.10
MUNT EN MUNTMAT.			
Munt, goud	f 49.706.406.19		
Muntmater. goud	„ 17.137.953.24	f 66.844.359.43	
Munt, zilver	„ —.—		
Muntmater. zilver	„ 214.971.—	„ 214.971.—	„ 67.059.330.43
BELEGD PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS			„ 3.778.750.48
GEBOUWEN EN MEUBELEN DER BANK			„ 6.425.593.29
DIVERSE REKENINGEN			„ 32.546.720.88
			f 346.604.922.01
Beschikbaar Metaalsaldo		f 44.860.422.17	
Muntbiljetten in omloop van f 2,50		f 22.162.490.—	
„ „ „ „ „ 1.—		f 15.400.182.—	
		f 37.562.672.—	

KAPITAAL		f 9.000.000.—
RESERVEFONDS		„ 13.500.000.—
BIJZONDERE RESERVE		„ 1.793.921.41
PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS		„ 3.828.998.05
BANKBILJETTEN IN OMLOOP		„ 278.567.945.—
BANKASSIGNATIËN IN OMLOOP		„ 1.054.242.79
REKENING-COURANT SALDI:		
Van het Gouvt.	f —.—	
Van anderen	„ 31.401.822.87	31.404.822.87
DIVERSE REKENINGEN		„ 7.404.991.89
		f 346.604.922.01

TIN.

Het standpunt der Indische regeering.

In den Volksraad heeft Zaterdag de directeur van G.B. de volgende verklaring ten aanzien van de tinpositie afgelegd.

„Het tin is een product, dat deze bijzonderheid heeft, dat het zeer noodig is in de wereld, echter niet in groote kwantiteiten, een betrekkelijk overzichtelijk artikel vormt, en in betrekkelijk weinig plaatsen wordt gewonnen, zoodat de omstandigheden van dit product zoo zijn, dat speculatie zich betrekkelijk gemakkelijk ervan meester maakt. Verder doet zich bij tin de eigenaardigheid voor, dat het een stof is, die in alles waarvoor ze gebruikt wordt, slechts een onbeduidend deel van de waarde uitmaakt.

Wanneer men een blikje groente of een auto koopt, een electrische centrale bouwt of zich een busje tandpasta aanschaft, heeft men het tin altijd in zijn verschillende hoofdverbruiksdoeleinden van blik, staniol,—dat is dus verpakking — en metaal legeering met andere metalen.

Bij alle voorwerpen echter, die ik noemde, en daarmede overeenkomstige, is de waarde van tin die daarin voorkomt, een zeer klein geheel van de waarde die men in totaal koopt. Men koopt eigenlijk de auto, de tandpasta en de groente en het blik is daarbij bijzaak. Zelfs is het tin in het blik nog bijzaak, want het hoofdzaak-bestanddeel van het blik is het ijzer. Deze eigenaardigheid maakt, dat de consumptie van het tin buitengewoon ongevoelig is voor verhooging van den tinprijs, daar door prijsverhooging de consumptie nauwelijks daalt, en door het goedkooper worden van de tin de consumptie nauwelijks stijgt.

Dit verklaart ook uit zakelijk oogpunt beschouwd, — behalve dat ook de speculatie zich gemakkelijk van het artikel meester maakt zooals ik reeds zeide —, waarom een klein tekort de prijzen dikwijls geweldig kan opjagen en een klein overschot de prijzen geweldig omlaag kan jagen. De reguleerende werking, die b.v. bij de suiker zoo sterk spreekt, dat door daling van den prijs de consumptie dadelijk veel hooger wordt en bij stijging van den prijs de consumptie afneemt, is bij tin nagenoeg geheel afwezig. Er is dan ook bijna geen artikel, waarbij dergelijke prijsslingeringen voorkomen in een zeer korten tijd, als bij de tin.

Nu hebben wij eenigen tijd geleden een periode gehad van tin-tekort, die geleid heeft tot een sterke uitbreiding der productie en het in exploitatie nemen van vele nieuwe terreinen, terwijl wij nu gekomen zijn in een tijd, waarin de productie de consumptie overtreft. Men moet zich van dat „overtreffen" echter geen al te groote voorstelling maken. De productie was voor het afgelopen jaar geraamd op 182.000 ton. Daar zal tegenover staan een consumptie van tusschen de 160.000 en 170.000 ton, zoodat een overschot kan worden verwacht over het afgeloopen jaar van 15.000 ton. De zichtbare wereldvoorraad was aan het einde van December nog niet ten volle 28.000 ton. Dat is dus op zichzelf niet belangrijk. Ze zou niet verder rijken dan ongeveer de consumptie van twee maanden en zou dus bij tal van andere artikelen heelemaal niet iets bijzonders beteekenen. Het is dan ook niet die zichtbare voorraad, die in het bijzonder den prijs van het artikel op het oogenblik drukt, dan wel het feit, dat het overschot, dat wij hebben gehad in 1929, eveneens in 1930 dreigt en wellicht zelfs iets grooter kan zijn, zoodat men het eind van het overschot nog niet dadelijk voorziet.

De heer Bruineman: U noemt het overschot niet erg hoog. Het is meer dan 10 pct.

De heer De Iongh: Het is iets minder dan 10 pct. 15000 Tons op de 160 à 170.000 ton. Dat is dus de reden, dat op het oogenblik een sterke daling in den prijs plaats heeft en een groot aantal bedrijven het leven dreigt onmogelijk te maken.

Nu zal men zich daarbij moeten neerleggen, want er wordt nu eenmaal te veel tin gemaakt. Er zal dus minder tin moeten worden geproduceerd. Dat is nu eenmaal een onoverkoombare eisch. Men zou zich daarbij moeten neerleggen, wanneer deze zaken verstandig geschieden. Laat men die zaken evenwel aan het volkomen vrije spel van de economische krachten over, dan daalt de prijs tot een zoodanig peil, — of is al tot een zoodanig peil gedaald, — dat een veel grooter aantal producenten uitvalt dan blijvend noodig is.

Het gevolg zal dus zijn dat als men een maatregel neemt, waardoor over één of hoogstens twee jaar de productie weer beneden de consumptie zal zijn, de prijs weer als een pijl omhoog gaat schieten. Het is deze gang van zaken, die wij nu al een groot aantal jaren zich afwisselend zien voltrekken, en die niet nieuw is.

Het eenige, dat nieuw is, is dat men thans een poging wil wagen om dezen automatischen gang van zaken, als ik het zoo mag noemen — waarbij men, door de traagheid waarmede men werkt, achter de gebeurtenissen aanloopt — te vervangen door een meer verstandige regeling. In dien zin zal iedereen er mede accoord moeten gaan, dat wanneer er een dergelijke verstandige regeling kan worden gevonden, die moet worden uitgevoerd. Eenige leiding in deze zaak meent de regeering niet te mogen nemen. Zij staat niet afwijzend t.o.v. overleg in dit opzicht, maar zij meent dat zij zeker geen leiding kan nemen omdat het bedrijf hier een heel andere standing heeft als particuliere bedrijven. In de eerste plaats uit bedrijfsoogpunt zelf, op Banka wordt met contractkoelies, gewerkt, terwijl men in de Straits werkt met losse koelies. Deze worden dus onmiddellijk ontslagen, zoodra men de productie inkrimpt, terwijl men op Banka moet voortgaan de menschen te betalen, te voeden en te huisvesten, in het algemeen moet voortgaan met voor hen te zorgen. Een overslaan van de werving zou bovendien bij een later verloop moeilijkheid veroorzaken bij het straks weer op peil brengen van het bedrijf.

Er zijn bij ons ook geen economische motieven, die tot het geven van eenige leiding in deze zouden nopen. De Banka tinproductie is in de afgeloopen jaren zeer stabiel gebleven en is zelfs in het jaar 1929 lager geweest dan in de drie voorgaande jaren, zoodat er uit dien hoofde voor het Bankatinbedrijf geen enkele reden is, om zich verantwoordelijk te voelen voor de overproducutie, die op het oogenblik bestaat. Wanneer men de productiestatistieken nagaat, is de overmatige vermeerdering van de productie in de eerste plaats ontstaan door de snelle vermeerdering van de productie in de Straits en in Bolivia. In de Fed. Malay States is van 1927 tot 1921 de productie gestegen van 52.000 op 67.000 ton en in Bolivia van 34 000 tot 43.000 ton.

De heer Van Helsdingen: Is het aantal maatschappijen zoo plotseling toegenomen?

De heer De Iongh: In de Straits is speciaal het aantal maatschappijen toegenomen.

De heer Van Helsdingen: Gestimuleerd door de hooge prijzen!

De heer De Iongh: Inderdaad, gestimuleerd door de hooge prijzen. In Bolivia is de vermeerdering meer toe te schrijven aan uitbreiding van de bestaande mijnen. De Straits leenen zich speciaal voor kleinbedrijf, omdat men daar alluviaal tin heeft. In Bolivia heeft men ertstin, dat men speciaal met normalen mijnbouw moet winnen, zoodat dit land zich niet voor het kleinbedrijf leent. Verder hebben ook kleine producenten als Nigeria en Siam hun productie uitgebreid, maar verder is de groote uitbreiding voornamelijk toe te schrijven aan de toename van de productie in de Federated Malay States en Bolivia.

De heer Bruineman: Weet U ook, hoe het met de productiekosten in de Straits gesteld is?

De heer De Iongh: Evenals hier zijn ook in de Straits de productiekosten zeer verschillend. Zoo heeft men in de Straits mijnen, die 100 pct. winst maken en andere, die reeds gesloten zijn. Zoo zijn er ook in Bolivia mijnen, die zeer rijk zijn en bij de tegenwoordige prijzen gemakkelijk kunnen blijven bestaan. Maar intusschen mag men met redelijke zekerheid aannemen, dat wanneer de tegenwoordige prijzen zich handhaven, toch wel een zeer belangrijk gedeelte van de productie zal uitvallen, een zóó belangrijk gedeelte, dat men dan weer een tekort aan productie zal krijgen en dat zal nog sterker spreken, wanneer de prijzen nog verder zouden zakken onder den onmatigen drang tot verkoop van menschen, die op het eind van hun economisch leven loopen en dan zooveel mogelijk tin maken om het te kunnen verkoopen.

Er is uit een oogpunt van de productie voor de regeering van Nederlandsch Indië dus geen enkele reden, om eenige leiding in deze zaak te ne-

Radio-Nieuws.

Onze Amateurs.

P.K. 4 A R.

Deze amateur-zender geeft zoowel telephonie als telegrafie en wel op eene golflengte van resp. 39,5 en 41,5 Meter.

Het postadres is: F.H.E. Oldenboom, p/a N.K.P.M. Soengei Gerong (Palembang).

De uitzendingen zijn zeer ongeregeld; de heer Oldenboom beloofde ons echter aankondiging te zullen geven zoo er iets bijzonders door zijn station zal worden uitgezonden. Hij heeft telefonisch verbinding met den geheelen archipel en telegrafisch practisch met de geheele wereld.

Voor uitgebreide gegevens en bijzonder aan te bevelen voor amateurs, verwijst de heer O. naar „Radio Amateur Call Book" verkrijgbaar 508 Dearborn str. Chicago U.S.A. Deze uitgave verschijnt 4 × per jaar en de prijs is $ 3,50 (per jaar).

Nieuwe Amateur.

Zaterdagmiddag hoorden wij een nieuwen amateur met de voorloopige roepletters 1 J. S. Muziek en spraak kwamen heel goed door.

Mogen wij 1 J.S. te Weltevreden verzoeken aan de redactie van dit blad mede te deelen op welke golflengte uitgezonden wordt en alle mogelijke verdere gegevens ter vermelding in deze rubriek?

Programma's.

Phohi.

Maandag 17 Februari 1930.

Van 13 — 15 Gmt (20.20 — 22.20 M.J.T.) Het Boris Lensky Trio:
Diner- en Amusementsmuziek.

I. A. A.

Maandag komen voor onze microfoon de heeren Frans en Smille van Dinter resp. tenor en bariton, begeleid door Maj. Charlotte Dorrius, om voor de Bataviasche luisteraars eenige opera-aria's te zingen. Het programma bevat de volgende nummers:

1. Recitaties en Aria uit „la Traviate" G. Verdi. (tenor)
2. Recitatief en Aria uit „Un Ballo in Maschera" G. Verdi. (bariton)
3. Aria uit „la Bohème" G. Puccini. (tenor)
4. a. Gebed uit „Faust" Ch. Gounod.
   b. Aria uit „Un Ballo in Maschera" G. Verdi (bariton)
5. Aria uit „la Tosca" (tenor) G. Puccini.
6. Aria uit „Rigoletto (bariton) G. Verdi.
7. Aria uit „Garmen" (tenor) G. Bizet.
8. Aria uit „la Travita" (bariton) G. Verdi.
9. Duo uit „la Forza del Destino" (tenor en bariton) G. Verdi.

P.L.E.

De Gouvernementszonder P.L.E. (*golflengte 15 93 M. te Bandoeng*) zal Dinsdag, 18 Februari 1930 G. M. T. 13.40 15.40, 25 Duitsche Volksliederen, voorgedragen door de „Drie Eenheden" uitzenden.

---

men. Die reden is er ook niet uit hoofde van onzen kostprijs. De opbrengst, die op het oogenblik £ 175—£ 180 per ton bedraagt, overtreft nog altijd met meer dan het dubbele onzen kostprijs, die op het oogenblik nog geen £ 80 per ton is.

Evenmin is er reden voor het nemen van eenige leiding uit hoofde van de duurzaamheid van ons bedrijf. De aangetoonde ertsreserve op Banka is nog voor minstens 15 jaar voldoende en daarnaast staat een waarschijnlijke ertsreserve — waarvan de kennis op extensieve boringen berust — voor tenminste toch zeker 10 jaar, terwijl er geen enkele reden is om niet aan te nemen, dat er nog belangrijke hoeveelheden tin in Banka nog niet ontdekt zijn. Dat ik dat zeg berust hierop, dat wij geregeld doorgaan met exploreeren en dat het ons geen moeite kost, om elke maand evenveel aan de tinreserve toe te voegen als wat er wordt afgenomen om de productie te halen, zoodat de totale ertsreserve in Banka zonder bepaalde moeite voortdurend op peil kan gehouden worden.

Het bedrijf van Banka draagt dus uit zijn aard een bijzonder stabiel karakter. Wij zijn waarschijnlijk de oudste mijnbouwers in dat opzicht. Het bedrijf is in zijn nieuweren vorm reeds meer dan 50 jaar oud en wordt, als men den compagniestijd medetelt, reeds meer dan 100 jaar gedreven. Er is dus een uit traditie zeer stabiel bedrijf ontstaan, waarbij men niet streeft naar een heen en weer gaande productie om met de markt mede te gaan, maar naar een juist bedrijf met een stabielen gang van zaken.

Streeft men dus niet naar een belangrijke uitbreiding van de productie, in een dergelijken gedachtegang is ook een belangrijke vermindering van de productie natuurlijk zeer bezwaarlijk en — zooals ik reeds zei — voor ons in geen enkel opzicht noodig. Niettemin wil ik nog herhalen wat ik zooeven zei, nl. dat ieder zal moeten inzien, dat het verstandig is om, wanneer er teveel wordt geproduceerd, dat niet te doen door in een blinden strijd in te krimpen tot hetgeen noodig is, maar dat men zal moeten zoeken naar een verstandig systeem.

ALGEMEENE VERGADERINGEN.

Zaterdag 22 Febr. 1930. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap Koningsplein Oost 4, 6 uur n.m.

id. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap, Koningsplein 4, 6.30 uur n.m. (Buitengewone Alg. Verg.)

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929 — 1930.

Vergadering van Zaterdag, 15 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering.

Aan de orde is: eerste termijn,

Regeerings-antwoord, Gouvernements Bedrijven.

De reg. gemachtigde voor Gouv. bedrijven, ir. De Iongh, bespreekt eerst de desiderata inzake verlaging van posttarieven.

De bepleite verlaging van het tarief voor drukwerk voor het binnenland kan niet aanvaard worden.

De vergrooting van het formaat der briefkaarten is thans niet gewenscht, wijl er nog een voorraad is van 9.000.000 stuks.

De opmerkingen over de steenkolenmijnen kunnen eerst beantwoording vinden na invoering van de bedrijvenwet.

Ten aanzien van den postkantoorchef te Bandoeng, deelt spr. mede, dat de uitkomsten van het justitiëel onderzoek nog niet bekend zijn. Spr. zegt echter toe, dat bij eventueel noodzakelijke administratieve maatregelen dien ambtenaar ten volle recht zal worden gedaan.

De uitgaven voor den radiodienst zijn voor een groot deel bestemd voor de radio-telegrafie en niet voor de radiotelefonie. De lijn-telefoon is niet nadeelig beïnvloed door de draadlooze telefonie.

Verlaging van de gewone telefoonabonnementen, wordt afgewezen met de verklaring, dat het land zich toelegt op belangrijke uitbreiding van het net — ook voor niet of minder rendabele doeleinden — hetgeen met een verlaging der tarieven zonder verlies niet samengaat.

Het stoppen van de ééndaagsche te Djombang en Modjokerto, blijft de regeering ongewenscht achten.

De inkrimping van den bouwdienst der S.S. door de bezuiniging, heeft er toe geleid den bouw van het station Batavia uit te besteden.

De nieuwe toestellen voor het tinbedrijf zullen vermoedelijk in September a. s. gereed zijn.

Wat de vliegdienst Holland—Indië aangaat, kan spr. niets nieuws mededeelen.

Over de klachten over het afkeuren van groote partijen zout, zegt spr., dat de schade — veroorzaakt door den regen — niet zoo groot is als beweerd werd.

Onvoldoende schadeloosstelling bij den afkoop van gronden voor de S.S. in Zuid-Sumatra kan men de S.S. niet aanrekenen. Een commissie stelt de bedragen vast en de S.S.-dienst betaalt nauwkeurig wat er wordt vastgesteld. Er zal intusschen toch een nader onderzoek worden ingesteld.

(Spr. is zeer moeilijk te verstaan).

Over de tin-politiek zegt spr., dat prijsverlaging de consumptie nauwelijks doet stijgen en omgekeerd.

Met het oog op de belangrijke prijsdaling, welke daarvan nu reeds het gevolg is geweest, is inkrimping der productie noodzakelijk.

Eenige leiding in deze restrictie, meent de regeering echter niet te mogen nemen. Onze productie is in de laatste jaren vrij stabiel gebleven, zelfs verminderd. De regeering kan zich dus niet verantwoordelijk achten voor de overproductie. De buitenlandsche producenten zijn door belangrijke uitbreiding van hun productie wèl aansprakelijk. Van hen zal dus het initiatief moeten komen voor een eventueele beperking der productie.

Ingekomen is een motie van de heeren Soeroso c. s. om een commissie van onderzoek te benoemen voor de zout-afkeuring.

Daarna wordt gerepliceerd.

De Reg. Gem. dupliceert.

De aanvullingsbegrooting was afd. VIII gouvernementsbedrijven wordt dan z.h.s. aangenomen.

In behandeling komt de zout-motie, voorgesteld door de heeren Soeroso, De Hoog en Soejono, luidende:

> De Volksraad
> Gehoord de debatten
> van oordeel, dat door de afkeuring van ± 1045 kojan bevolkingszout op het zoutland Sampang eenige ontevredenheid is gewekt bij de betrokken zouteigenaren, wijl deze de overtuiging hebben dat het aan die afkeuring voorafgaand onderzoek niet beantwoordde aan den eisch van nauwkeurigheid en billijkheid,
> noodigt de regeering uit een commissie te benoemen om een onderzoek in te stellen in hoeverre de klachten van de genoemde zouteigenaren als juist kunnen worden aangemerkt.

De motie wordt na eenig debat verworpen met 23 tegen 16 stemmen.

Aan de orde is dan de behandeling van de

Mijn-ordonnantie.

De Reg. Gemachtigde, de heer ir. De Iongh, verklaart, dat de regeering de voorbereiding van het ontwerp alleszins bevredigend acht.

Het staat den Volksraad overigens vrij ook bij de openbare behandeling een nadere toelichting uit te lokken. Dat de veiligheidsvoorschriften hadden moeten worden opgenomen in een regeeringsverordening en niet in de ordonnantie, wordt door spr. uitvoerig bestreden.

De regeering meent, dat zij voldoende waarborgen heeft geschapen tegen willekeur van ambtenaren en tegen de wisselende inzichten van elkaar opvolgende diensthoofden.

Het verplichtend stellen van het hooren van de Inl. hoofden bij het verleenen van vergunningen en concessies is niet noodig. Hetgeen dat „hooren" niet behoeft uit te sluiten.

De rechthebbenden op den bovengrond worden door de bepalingen in hun rechten voldoende beschermd. Alleszins voldoende schadeloosstelling is daarbij verzekerd. Gaat men in dit opzicht echter te ver dan brengt men de mijn-exploitanten in de toekomst in moeilijkheden, zooals bijvoorbeeld in Angelsaksische landen duidelijk gebleken is.

Wat de winst-bepaling betreft, in verband met den in de ordonnantie aangegeven aftrek, zou spr. zich kunnen bepalen tot onderschrijving van hetgeen de heer Rückert heeft betoogd.

Spr. vult dit nader aan. Hij bestrijdt den heer Sandkuyl te dien aanzien uitvoerig en komt tot de conclusie, dat de ordonnantie in dit opzicht volkomen in overeenstemming is met en steunt op de mijnwet.

Het amendament op den aftrek van de verzekeringspremie, waarin ook aftrek van een zeker percentage wordt verlangd, als vergoeding voor de premie betaald aan van den concessionaris afhankelijke verzekering-maatschappijen wordt dan door spr. in beschouwing genomen. Daarvoor zal nauwelijks een norm kunnen worden gevonden, terwijl een zeer belangrijke inmenging in de zaken der maatschappijen er door noozakelijk zou worden. Spr. voert tegen het amendement nog een aantal andere bezwaren aan. De assurantiepremie, betaald aan een eigen verzekering maatschappij, is in wezen geen uitgave, doch een afweren van brandgevaar.

Het tweede amendement betreffende het uitlokken aan de uitspraak van het hooggerechtshof als een raad van beroep voor geschillen over de bepaling van de te betalen accijns, acht de regeering van geen nut, al heeft zij er geen principieele bezwaren tegen.

Er wordt gerepliceerd.

De heer Sandkuyl blijft van meening, dat de netto-winst in tegenstelling met de bedoeling der wet wel getroffen wordt door de wijze van bepaling der cijns.

De bezwaren tegen het amendement over de verzekeringspremie, deelt spr. niet. Waar een wil is, is ook een weg.

Het hooger beroep bij cijns-geschillen, geeft spr. geen aanleiding tot nieuwe toelichting, nu de regeering er niet principieel tegen is.

De heer Mochtar betreurt, dat de regeering niet inziet, dat ook de margaraden moeten worden gehoord. De termijn van één maand om bezwaren in te brengen tegen concessies blijft spr. veel te kort achten.

De heer Soeroso blijft overtuigd, dat de rechthebbenden van den bovengrond niet voldoende worden beschermd. Spr. heeft daarover een amendement ingediend, om herstel van den vroegeren toestand van den bovengrond onder alle omstandigheden verplichtend te stellen.

De reg. gemachtigde, de heer ir. De Iongh, antwoordt in tweeden termijn.

Hierna volgt de bespreking der amendementen.

Het amendement-Mochtar c.s. — drie maanden reclametijd in plaats van een maand, lokt geen discussie uit.

Het amendement van de heeren Soeroso, Thamrin en Mochtar, luidt:

> Ondergeteekenden hebben de eer voor te stellen in artikel 120 van de ontwerp-mijnordonnantie (Ond. 55) de woorden „zoo mogelijk" in den zevenden regel en de laatste zin van dit artikel te schrappen.

De heer Soeroso licht het nader toe. Spr. vreest geenszins, dat de eigenaren van den bovengrond exorbitante schadeloosstellingen zullen eischen. Zoo noodig kunnen daartegen waarborgen worden opgenomen.

De heer Thamrin meent, dat het de bedoeling is, de rechthebbende de keuze te laten tusschen de schadeloosstelling en de kosten van herstel van den ouden toestand.

De reg. gemachtigde, de heer ir. De Iongh verklaart, dat de grens voor die keuze is, dat het herstel van den grond niet meer moet kosten dan de vastgestelde schadeloosstelling. En dit blijft spr. noodig achten, om vexatie door de rechthebbenden te voorkomen.

(De eindbesprekingen over het amendement tusschen de thans in een groepje bijeenstaande leden en den reg. gemachtigde zijn niet verder te volgen).

De beide amendementen-Sandkuyl over de aftrek der premie en over het beroep op het hooggerechtshof, geven niemand aanleiding tot verdere discussie.

De vergadering wordt — het is over tweeën — gesloten.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BANDOENG.

Sparta handhaaft zich.

Na drie onbesliste wedstrijden is het Zaterdagmiddag Sparta, hoewel onverdiend, mogen gelukken met een 2—0 overwinning Y.M.C. naar de 2e klasse terug te zenden; althans wanneer Y.M.C.'s verzoek om toch 1e klasser te worden door de A.V. op a.s. Zondag zal worden afgewezen.

Y.M.C. had veel pech; tot vijf keer toe ging een opgelegde kans tegen de bovenlat en toen in de laatste seconde Hoeng Po van verren afstand een vrijen trap wegens gevaarlijk spel ineens inschoot, werd deze goal geannuleerd.

Onder de uitstekende leiding van den heer de Wilde stellen over tijd de volgende ploegen zich op:

Sparta: Soeparman
den Daas, Dirman,
Quitz, Elzing, Bezet,
Borchart, den Boer, Prins, Theo van Helden, Nivo.

●

Kim Leng, Tjan Ho, Lie Soeij, Joan Bo, Hwat Goan,
Liem Hie, Lok, Beng Lim,
Hong Po, John,
Y.M.C.: Tjeng Soeij.

Het drassige veld en de vrij sterke tegenwind blijken aanvankelijk voor Sparta een groote handicap te wezen; de kleine Chineezen profiteeren daarvan om van meet af aan het Sparta-doel flink onder vuur te nemen.

Als Quitz gevaarlijk mist, schiet de vrijstaande Kim Leng hard tegen de bovenlat. Even komt Sparta goed opzetten en Prins schiet een paar stevige ballen in de richting van Soeij, die de situatie echter meester blijft. Y.M.C. blijft in de meerderheid; van scoren komt niets.

Nadat opnieuw begonnen is, zien we bijna oogenblikkelijk Sparta het spel in handen nemen. De linkshalf van Y.M.C. begaat een blunder, de bal komt bij den vrijstaanden Theo, die met een zuiver schot Soeij geen kans geeft (1—0). Even hierna komen de Spartanen andermaal terug, heel tactisch geeft den Boer aan Prins, die op zijn beurt Theo den bal op de voeten legt, en de stand is 2—0. Y.MC. antwoordt fanatiek, doch heeft geen geluk. Sparta verdedigt met man en macht en wint ten slotte met 2—0.

Sidolig wint den Schild-beker.

Zondag is eindelijk beslist, wie of zich de gelukkige bezitster van den Schildbeker mag noemen. Ofschoon L.A. in het veld doorloopend sterker was, wist hare voorhoede het door slecht schieten niet tot doelpunten te brengen.

Onder leiding van den heer van Beekum van Tjimahi stellen zich ten overstaan van veel publiek de volgende teams op:

Sidolig: Simons.
den Exter, Juch,
Soemarmo, Boogh, Narwiwi,
Mul, Soematri, Salden, Soepardi, Nus.

Lakturu, IJselenberg, Franswa, Boudewijn, Birsak.
Hollebrand, Wortel, Mandels,
Jansen, Onnikx.
L. A.: Wolf.

Terstond ontwikkelt zich een vlug spel, waarbij echter, vooral door L.A. te veel onbesuisd wordt gespeeld. Als Mul een keurigen voorzet geeft, missen achtereenvolgens Soematri en Salden, terwijl Seepardi van dichtbij hoog overzet. L.A. onderneemt dan een reeks aanvallen. Boogh van Sidolig is zoowat overal, menige L. A. kans wordt door hem onderbroken. Sidolig komt dan iets meer opzetten en verplaatst het spel, Wolf toont in deze periode wat hij waard is; zoo weet hij een door Soemantri van dichtbij goed ingeschoten bal precies uit den hoek te graaien.

Na de hervatting is L.A. het eerste in het offensief, maar langzamerhand komt Sidolig meer opzetten en eindelijk, als de L.A. backs te veel aandacht aan den man besteden, weet Mul heel listig door te geven naar Soepardi die niet de minste moeite heeft zijn vereeniging de leiding te geven (1—0).

De Luchtvaarders komen dan opzetten; ze zijn bepaald in de meerderheid. Het middentrio schiet slecht. Bovendien verdedigen den Exter en Juch uitstekend, terwijl in de laatste instantie Simons de doorkomende ballen op afdoende wijze verwerkt. Het einde komt met een Sidolig-overwinning, ofschoon o.i. een gelijk spel beter de verhouding zou hebben weergegeven.

RUGBY.

Singapore wint.

SHANGHAI, 16 Febr. (*Aneta.*) Het rugby-vijftiental, van het *Welch Regiment* uit Singapore heeft van Shanghai gewonnen met 11—3.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 15 Febr.

N.I. ss. „van Hogendorp" gez. Prass, van Singapore, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Mossel" gez. van Dierendonk, van Timor Dilly en Semarang, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Magnet" gez. Mc. Kinnon, van Singapore en Soengei Liat, agt. Lien Goan Tjan.

N.I. ss. „Ombilin" gez. Schreuder, van Soerabaja en Cheribon, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Medan" gez. Dedert, van Calcutta, agt. S.M.N.

N.I. ss. „Plancius" gez. v.d. Worp, van Soerabaja en Semarang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Palehleh" gez. Ahlers, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjibesar" gez. Blankert, van Dairen, agt. J.C.J.L.

Ned. ss. „Madoera" gez. Crietee, van New York en Padang, agt. S.M.N.

N.I. ss. „Benkoelen" gez. Helleman, van Pontianak, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Houtman" gez. Koiter, van Penang en Benkoelen, agt. K.P.M.

Aangekomen 16 Febr.

N.I. ss. „de Eerens" gez. van Grieken, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Mel. Treub" gez. Werner, van Belawan en Muntok, agt. K.P.M.

Ned. ms. „Poelau Roebiah" gez. Scholten, van Amsterdam en Padang, agt. S.M.N.

Ned. ss. „Rotti" gez. Seyffert, van Amsterdam en Singapore, agt. S.M.N.

N.I. ss. „Janssens" gez. Terburg, van Oosthaven, agt. K.P.M.

Duitsch ss. „Eva" gez. Jessen, van Haiphong, agt. Internatio.

Ital. ss. „India" gez. Gazzano, van Genova en Semarang, agt. Hadden Co.

N.I. ss. „Gen. Michiels" gez. v. Goor den Oosterlingh, van Semarang en Cheribon, agt. K.P.M.

Vertrokken 15 Febr.

Ned. ss. „Karimata" gez. Klijn, naar Cheribon en Calcutta.

Eng. ss. „Memnon" gez. Watson, naar Padang, Perim, Suez enz. Liverpool.

N.I. ss. „Merkus" gez. Kielman, naar Sambas via Tg/Pandan en Pontianak.

N.I. ss. „Le Maise" gez. Bleeker, n/Semarang, Port Moresby, Samarai enz. Raboul.

Ned. ms. „P. Bras" gez. Lambanch, naar Oosthaven, Singapore, Belawan, Sabang, Colombo, Suez, P. Said en Hamburg.

Ned. ss. „Saleier" gez. Riedel, naar Port Swettenham, Belawan, Sabang, Suez, Port Said en New-York.

N.I. ms. „Dajak" gez. Bakker. n/P. Ikan.

N.I. ss. „Palopo" gez. Bronsema, naar Toboali en Palembang.

N.I. ss. „Tjikampek" gez. v/d Kolk, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Soerabaja, Makasser, Balikpapan en Japan.

N.I. ss. „Plancius" gez. v/d Worp, naar Muntok, Singapore en Belawan.

N.I. ss. „Ombilin" gez. Schreuder, naar Padang.

Vertrokken 16 Febr.

Ned. ms. „Chr. Huygens" gez. Boon, naar Cheribon, Semarang en Soerabaja.

N.I. ss. „Tjibesar" gez. Blankert, naar China via kustplaatsen.

N.I. ss. „Mel. Treub" gez. Werner naar Semarang en Soerabaja.

Ned. ss. „Medan" gez. Dedert, naar Soerabaja via kustplaatsen.

N.I. ms. „Bintang" gez. Bakker, naar Singapore.

Eng. ss. „Magnet" gez. Maples, naar Soengei Liat en Singapore.

N.I. ss. „Mossel" gez. de Koning, naar Semarang, Padangbaai en Boeleleng.

Ital. ss. „India" gez. Gazzano, naar Bombay en Genua via Colombo.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Insulinde" 16 dezer uit Medan thuisr.
ss. „Blitar" 16 dezer te id. id.
ms. „Indrapoera" 16 dezer uit P. Said id.
ss. „Soekaboemi" 15 dezer uit Medan id.
ss. „Djember" 16 dezer uit Semarang kustr.
ss. „Kertosono" 15 dezer uit Tjilatjap id.
ss. „Garoet" 15 dezer pass. Suez uitreis.
ss. „Patria" 15 dezer uit Colombo id

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „P. Bras" 15 dezer uit Priok thuisr.
ss. „Krakatau" 15 dezer te Amsterdam id
ss. „Singkep" id. id. id.
ss. „Kambangan" 16 dezer uit Seuz 2 Maart verw. Priok uitreis.
ms. „P. Roebiah" 16 dezer te Priok uitr.
ss. „Rotti" 16 dezer te Priok id.
ss. „Pr. der Ned" 17 dezer te Priok kustr.
ss. „Simaloer" 15 dezer te Semarang id.
ss. „Enggano" 15 dezer uit Soerabaja id.
ms. „Chr. Huygens" 16 dezer uit Priok id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 16 dezer te Semarang kustreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Saleier" 15 dezer uit Priok.
ss. „Karimoen" 16 dezer te Djeddah.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Karimata" 15 dezer uit Cheribon.
ss. „Medan" 16 dezer uit Priok.
ss. „Bondowoso" 17 dezer uit Priok.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjimanoek" vertr. 15 dezer van Tjilatjap naar Balikpapan en Manila.
ms. „Bintang" vertr. 16 dezer van Tg. Priok naar Singapore.

Passagierslijst

van het ss. *Pr. der Ned.* van Batavia naar Amsterdam 19 Febr. '30 Gezagvoerder C. L. Julsing.

Naar Singapore.

C. Adriaanse, mr. W. Birnie, M. Del Monaco, heer Demièrre, mej. D. E. Fernandez, King C. Gillett, mevr. Gillett, A. Grimaldi, F. S. Koenig, mevr. Koenig, H. Nunnikhoven, mevr. Wickland, R. J. Wyckoff, mevr. Wyckoff.

Naar Belawan-Deli.

Mevr. M. van Eysbergen en 2 kn, H. Holtes, O. S. Knottnerus, mej. mr. J. O. Knottnerus, mr. L. E. van Leeuwen Boomkamp, mevr. van Leeuwen Boomkamp.

Naar Colombo.

M. Baher, mevr. L. de Crue, heer Greenfields, R. B. Gregg, mevr. Gregg, heer Ingram, heer Kerr, mej. C. de Loriel,

Naar Port-Said.

R.W. Hersey, mevr. Hersey, G. Ursone,

Naar Genua/Amsterdam.

P.A. Anastacia, F.W. Arnoldus, S. Barkoff, L. Barth, J.H. van Beek, H.J. van den Berg, A. de Best, K.A. Biesmeijer, E. Blom, mej. M. J. F. Bödeker, C. E. de Boer, mej. A. Bokker, J. P. Bolte, L. Borckmann, L. R. Borsch, mevr. J. C. van den Bout en kd, C.B. Brouwer, A. de Bruin, mevr. de Bruin en 6 kn, B. de Bruyn, mevr. de Bruyn en kn, A.W. de Bruyn, P.G.C. Bruynel, mevr. Bruynel en 2 kn, J.N. Burger, J.P.W.H. Bijmoldt, mevr. Bijmoldt, J. K. G. Cappon, mej. E. Cardinaal, mevr. A.G. Coeterier-Engels, mevr. J.G. Th. Corporaal, K.E. van Domburg Scipio, mevr. van Domburg Scipio en kd, M. A. Doms, W. Donald, H. van Dijk, S. L. van Edixhoven, mevr. van Edixhoven, ds. H. Eelsing, mevr. Eelsing en 2 kn, J. Eggink, mevr. H. O Elfrink-Morbeek en kd, H. Elfrink, L. Engberts, A. Eijer, mevr. Eijer, J. P. van Eijk, mevr. van Eijk, mevr. M.A. Fabius en kd, mevr. M. Faubel-Wattendorff, mej. M. Faubel, W. D. J. Baron van der Feltz, Baronnesse van der Feltz en kd, dr. A. Fuchs, mevr. M. Gossele en kd, G. Gossele, dr. W.F.K. Gouwe, mevr. Gouwe en 3 kn, mevr. M. Grootes-Dombrowski, W. de Haan, J.C.C. Haar, mevr. Haar en 3 kn, B. de Haas, mevr. A. G. M. Halewijn en 3 kn, J.A.M. Haring, J. van Hasselt, mevr. van Hasselt, F.W. Heineken, mevr. Heineken en kd, W. Heintz en kd, mevr. G. Hellmeister, R. H. Hendrix, mevr. Hendrix, heer Heijil, mevr. Heijil en dochter, mej. G. van Hinloopen Labberton, J. Hogetoorn, D. Hoornweg, M. Hoornweg, mevr. Hoornweg en kd, F.W.H. Hoppe en kd, mej. M. M. Iken, J. Israëls, W. E. de Jager, J. Kampman, K. Kater, mevr. Kater en 2 kn, L. Kikkert, E. Baron von Kleist, Baronnesse von Kleist, Douairière E C. de Kock, G. Koot, mevr. Koot, mr. B.A.H. van Kreel, H.J. Kreitz, W. Kruit, mevr. C.M.E. Kruyff en kind., mr. A.H.M J. Kunkeler, mevr. Kunkeler, A. Kuyken, H. Kwast, G. Lacroix, mevr. Lacroix en kind., mej. H. Lauter, C.W. van Leeuwen, J.J. Levens, J.K. Lim, mevr. Lim en 3 kind, G. Lokhorst, G. Lungley, mevr. Lungley en kind., J.I. Luteyn, C. van Marle, mevr. van Marle en 2 kind., D.R. Marshall, mevr. Marshall, H.W. Meinsen, mevr. Meinsen en 2 kind., E.A. Moes, mevr. Moes en 3 kind., A.J.L. Mulder, E. Mulder, A W. Müller en kind., H. Neumann, J. Oltenberg, mej. E. Oldag, A.W. van Ooyen, mevr. van Ooyen, mej. M.M. van Ooyen, mevr. G.K. Otto-Waal, W. Oudemans, mevr. Oudemans en kind., A. Overduyn, H. Pallmann, mevr. P. Pieck-Spaander, E. Plug, ir. G J. Post van der Burg, F.H.M. Povel, A. Quispel, F L. Rambonnet, mevr. Rambonnet en 2 kind, J. van der Reyden, mevr. de wed. F. Riddering-Hovingh en kind., G J. Riddering, G.A. Riddering, B. Rombout, mevr. Rombout en 2 kind, dr. C. van Rossem, mevr. van Rossem, H. van Rozelaar, C.D. van Rijn, mr. A C. Sandkuyl, A.F. Scheeling, C.M.E. Schiethart, mevr. Schiethart en 2 kind., prof. dr. J.I J M. Schmutzer, mevr. Schmutzer en 3 kind., J. Schol, mevr. Schol en 3 kind., A. Scipio, mevr. Scipio, prof. C G. Seligman, mevr. Seligman, mej. B. Sie, P. Silver, mevr. Silver en kind, B. Snijders, F.W. Sommer, mej. H.I.M. Spaan, C. Spek, H. Steffen, J. Stolk, J J. Sturm, mevr. Sturm, I.F.F. Thijssen, mevr. Thijssen, M.H. Tienstra, mevr. M.F. Touw, J. Verhaar, W D. Vernon, mevr. de wed. dr. J. Vietor-Sibinga, A. van der Wal, F. Wallbaum, mevr. Wallbaum en kind., E.V. Wernink, C.J. de Wilde, S. Wills, J.H. Wilmink, D. Wolfson, mevr. Wolfson en kind., mej. Ch. H. van Zanten, W.J.G. Zweedijk, mevr. Zweedijk.

LAATSTE BERICHTEN.

De Papegaaienziekte.

'S-GRAVENHAGE, 15 Febr. (*Aneta*) Een officieel invoerverbod van papegaaien is afgekondigd. Te Amsterdam deed zich een tweede geval met doodelijken afloop voor. Van drie andere, patienten is de toestand zorgwekkend.

De Vlucht naar de West.

'S-GRAVENHAGE, 15 Febr. (*Aneta*). Aan het fonds voor de kosten van de vliegtocht naar West-Indië ontbreekt nog acht mille.

Curaçao.

MAASTRICHT, 15 Febr. (*Aneta*). Uit Curaçao wordt gemeld, dat het kantongerecht zes beklaagden in de zaak van de overrompeling vrijsprak, één tot zeven maanden en vijf tot zes maanden gevangenisstraf veroordeelde.

De feestende Baby der Hoofdstad.

AMSTERDAM, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het driekwart millioenste inwonertje, baby Nauta, wordt met geschenken overstroomd.

Tholen 70 Jaar.

'S-GRAVENHAGE, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Bij gelegenheid van den 70sten verjaardag van den kunstschilder Tholen wordt een eere-tentoonstelling van zijn werken gehouden.

De schilder werd benoemdt tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Dr. Ch. Bles †

BUSSEM, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) De eerste Nederlandsche Röntgenolooh, dr. Ch. Bles, is alhier overleden.

Luchtvaartverdrag met Spanje.

MADRID, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Alhier werd het luchtvaartverdrag tusschen Spanje en Nederland geteekend.

Markten en Beurzen gesloten.

MOSKOU, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Sovjet-regeering heeft besloten de markten en beurzen te sluiten.

De wisselkoersen van de buitenlandsche munt en van de buitenlandsche fondsen zullen voortaan worden vastgesteld door een commissie, verbonden aan de staatsbank van de Sovjet en aan de afdeeling van deze bank te Wladiwostok.

De Nederland-vloot.

De *Prinses Juliana* van de Mij Nederland maaktt haar laatste reis naar Indië, meldt *Aneta* De Kon. Stoomboot Mij neemt het schip daarna over voor haar dienst op Colon.

Ook de *Koningin der Nederlanden* wordt binnenkort door deze Mij overgenomen.

Met Parachutes.

Bij de luchtvaartafdeeling wordt thans — naar Aneta ons meldt — de parachute ingevoerd als onderdeel der verplichte uitrusting van vliegers.

De waarnemers der L. A. zullen binnenkort aanvangen met vrijwillige, later met verplichte parachute-oefeningen die dan als onderdeel van de eischen voor het behalen van het brevet gelden.

Nieuw Raadslid.

De C.S.P. heeft in de vacature-Hoekstra candidaat gesteld de heer G. J. Gerritsen, ref. 1e klasse ter Provinciale Secretarie. De heer Gerritsen is de ontwerper geweest van het gemeenteprogram der C.S.P.

Naar men weet zal de candidatuur niet bestreden worden.

Film.

Een Chineesche hutjongen van het s.s *Siberg* werd op Priok door drie Inlanders aangevallen en van zijn geld, ruim f 30—, beroofd. In Gang Lebar gingen de onverlaten een huis binnen. De Chinees was hen ongemerkt gevolgd. Hij drong de woning binnen, waar men juist de buit aan het deelen was, en zag kans zijn geld van de tafel te graaien en weer heelhuids buiten te komen.

De roovers lieten het er echter niet bij zitten. Zij zetten den Chinees op hun beurt na, totdat een rechercheur dezen kwam ontzetten. Hij rekende twee van de dieven in; de derde ontsnapte.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Liebermann.

AMSTERDAM, 16 Febr. (*Spec-Bat Nieuwsblad*). Bij behandeling in hooger beroep van de zaak Liebermann sprak beklaagde een tragisch slotwoord.

Liebermann betoogde dat hij onschuldig is. Hij barstte in snikken uit en zeide: „Een langer verblijf in de cel wordt mijn dood!"

Zijn verdediger, mr. Duys, dupliceerde en vroeg vervolging van Van Gigh.

CHINA EN RUSLAND.

Chineesche Troepen-beweging.

HARBIN, 15 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). 14 Februari werd gemeld dat een belangrijke Chineesche troepenbeweging plaats heeft in het Westen van China tusschen Harbin en Manchuli.

BRITSCH-INDIË.

Het lijdelijk Verzet.



Gandhi.

AHMEDABAD, 15 Febr. (*Aneta-Reuter*). De uitvoerende commissie van het All India Congres heeft Gandhi gemachtigd het lijdelijk verzet te beginnen.

Een resolutie machtigt Gandhi en anderen die gelooven in geweldloos verzet, het lijdelijk verzet te beginnen wanneer het hun goeddunkt. Zij vertrouwen dat, wanneer de campagne begonnen is, alle leden van het congres en ook anderen hun medewerking aan het lijdelijk verzet zullen vergrooten op alle mogelijke wijzen, en zij hopen dat de rechtsgeleerden en de studenten zich dan zullen onthouden van hun samenwerking met de regeering en zich zullen aansluiten voor den „eind-strijd".

AHMEDABAD, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). In het hoofdkwartier van Gandhi is men bezig de definitieve plannen om het lijdelijk verzet te beginnen vasten vorm te doen aannemen. De plannen zullen gereed zijn om in praktijk te worden gebracht op den dag dat het ultimatum, dat door Gandhi wordt opgesteld om het den onder-koning te overhandigen, zal expireeren. De eerste strijd zal waarschijnlijk gestreden worden om het zout-monopolie. De agenten van Gandhi, onder wie de dochter van wijlen admiraal Sir Edmund Slade, zijn bereids naar de zout-mijnen en fabrieken vertrokken.

Crisis in de Textiel-industrie.

NEW DELHI, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*.) De federatie van de Indische Kamers van Koophandel sprak eenstemmig haar groote bezorgdheid uit over de voortdurende depressie in de katoen- en textiel-industrie. Er werd bij de regeering ten sterkste op aangedrongen om onmiddellijk een effectieve bescherming toe te passen.

In een resolutie werd uitgeweid over de ernstige overstrooming met Japansche goederen zoowel der Indische als der overzeesche markten.

AHMEDABAD, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). Op een bijeenkomst van de plaatselijke associatie der textielindustrieelen werd een resolutie aangenomen om de katoenfabrieken met ingang van 15 Maart een extra-dag per week te sluiten.

Dit besluit werd aangenomen in verband met de ophooping van goederen in de stapelplaatsen en de fabrieken en in verband met de huidige toestand op de markt.

FRANKRIJK.

Tardieu ziek.

PARIJS, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Fransche premier Tardieu is ongesteld. Hij is lijdend aan influenza en ontsteking van het strottenhoofd.



Tardieu.

Zijn terugkeer naar de marine-conferentie te Londen is uitgesteld.

DE DONAULANDEN.

Het Vergiftigingsproces.

BOEDAPEST, 15 Febr. (*Aneta-Reuter*). De rechtbank te Szolnok heeft in het geruchtmakende vergiftigingsproces weer een persoon ter dood veroordeeld.

Lidia Csery werd schuldig bevonden aan vergiftiging van haar vader en moeder door middel van arsenicum.

Lidia, die gehuwd was, had herhaaldelijk ruzie met haar ouders over geldzaken.

Op een dag bezocht zij het oude paar en zette thee waarvan de oude menschen zeer ziek werden.

De Hongaren zijn zeer gebelgd over de wijze waarop de buitenlandsche pers de sensationeele vergiftigingsgevallen behandelt. Vooral zijn zij gebelgd over de uitlating van een Londensch blad dat de Hongaarsche boeren vergeleek met de Kaffers en hun medicijnmannen.

SPANJE.

De verdwenen Dictatuur.

MADRID, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). Zeer snel worden de sporen van de dictatuur uitgewischt. De koning heeft de Nationale Vergadering, het marionetten-parlement van Primo de Rivera, ontbonden.

Bij een ander decreet worden de gemeenteraden en de provinciale raden weer hersteld. Weer een ander decreet bepaalt dat de promotie bij het leger zal geschieden volgens den leeftijd, in plaats van volgens de verdienste.

SOVJET-RUSLAND.

Vragenlijst over de Godsdienst-vervolging.

MOSKOU, 16 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Volgens het officiëel Tass-agentschap hebben de Sovjet-journalisten een vragenlijst overhandigd aan den Metropolitaan Sergius, hoofd van de patriarchale orthodoxe Kerk en aan de leden van de Heilige Synode.

Oordeelend naar hun antwoorden heerscht er in Sovjet-Rusland geen Godsdienst-vervolging en nooit zijn de kerken op bevel van de Sovjet gesloten geweest. Op verzoek van de bevolking echter werden geestelijken en kerkgangers gearresteerd en verbannen, niet echter wegens hun Godsdienstige opvattingen, maar wegens daden tegen de regeering gericht.

Religieuze oefeningen zijn toegelaten, ongelukkigerwijze zien wij — zoo verklaart de Metropolitaan — al te vaak onvoldoende geloofsijver bij de personen die Godsdienst-onderricht krijgen, wanneer zij den, bij de Sovjet-wetgeving daarvoor vatgestelden, „gepasten" leeftijd hebben bereikt. Alle Godsdiensten hebben gelijke rechten. Wij hebben natuurlijk zeer veel last van de snelle toename van het atheïsme. De toestand van de kerk wordt ernstig, doch wij hopen dat het geloof zal zegevieren.

De Metropolitaan noemde de onlangs afgelegde verklaring van den Paus een afdwaling van het Christelijk pad en de verklaring van den Bisschop van Canterbury „kwalijk riekend naar een poging om zijn kudde tot een nieuwe interventie aan te sporen."

De antwoorden gedecreteerd?

RIGA, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Letlantsche Aartsbisschop van de Grieksch Orthodoxe Kerk, Mgr. J. Pommers, die lang in Rusland vertoefd heeft waarvan verscheidene jaren onder het Sovjet-regiem, heeft zijn twijfel uitgesproken over de authenticiteit van het antwoord van Mgr. Sergius op de vragenlijst van de Sovjet-pers.

Mgr. Pommers zegt dat in den tijd toen Mgr. Tikhon Aartsbisschop was, de bolsjewisten hem dikwijls meeningen in de schoenen schoven waarvan hij niets bleek te weten. Zelfs werden vervalschte instructies aan de geestelijkheid gegeven.

Het tragische van den toestand wordt geaccentueerd doordat de geestelijkheid in de onmogelijkheid verkeert te weerleggen wat hun wordt toegeschreven.

DE BALKAN.

Aardbeving in Griekenland.

ATHENE, 16 Febr. (*Aneta-Radio*). In den nacht van Vrijdag op Zaterdag heeft in het Oosten een aardbeving gewoed. Tien dorpen werden verwoest. Verscheidene inwoners werden gewond.

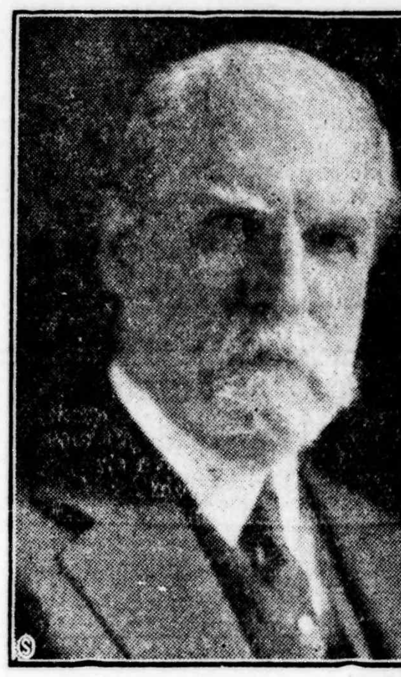
Er heerschte een paniekstemming. De menschen vluchtten naar buiten en brachten den nacht in de open lucht door.

Communisten gearresteerd.

ATHENE, 17 Febr. (*Aneta-Radio*). De politie heeft zeven communisten gearresteerd onder wie drie vreemdelingen. Zij heeft de zetel ontdekt van een communistische organisatie. Talrijke documenten en een aanzienlijke som gelds werden in beslag genomen.

DE VOLKENBOND.

Mr. Hughes treedt af.

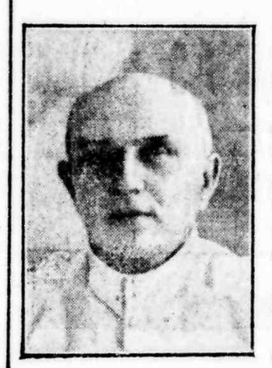


Mr. Hughes.

GENEVE, 15 Febr. (*Aneta-Reuter*). In verband met zijn benoeming tot rechter bij het Hooggerechtshof der Vereenigde Staten, is Hughes afgetreden als rechter van het Permanent Hof voor Internationale Justitie te 's-Gravenhage.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 16 Febr. (*Aneta*). Op de slotbijeenkomst van de opiumcommissie van den Volkenbond wees de voorzitter, de Nederlandsche gedelegeerden van Wettum, op den aangenamen geest welke op de bijeenkomsten heeft geheerscht en op de samenwerking der leden van de commissie.



A van Wettum.

Hierna huldigde de gedelegeerde van Portugal, Vasconcelas, den heer van Wettum en prees het goede humeur dat hij tijdens de zitting had getoond.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

BERLIJN, 15 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een deel der groote Duitsche bladen houdt zich, naar aanleiding van den gang van zaken op de Londensche conferentie, bezig met de vraag of Duitschland wellicht op de conferentie zal worden uitgenoodigd. In verband daarmede wijst men op hetgeen hierover in het Lagerhuis Vrijdag is gesproken.

Den premier werd de vraag gesteld of in eenig stadium een vertegenwoordiger van Duitschland zal worden uitgenoodigd.

MacDonald antwoordde, dat het aanvankelijk niet in de bedoeling had gelegen om het program voor de conferentie uit te breiden.

De bladen meenen hieruit de gevolgtrekking te kunnen maken, dat Duitschland nog altijd kan worden uitgenoodigd, waarbij zij er op wijzen, dat Duitschland het bijwonen van de conferentie niet wenscht, daar het — gebonden als het is in zijn bewapening door de bepalingen van het verdrag van Versailles, — zeer moeilijk als gelijkgerechtigde zal kunnen optreden.

Toch meenen zij, dat op het één of andere tijdstip de besluiten van de conferentie toch op Duitschland invloed zullen uitoefenen. Men citeert naar aanleiding daarvan hetgeen door de *Daily Telegraph* is geschreven, nl. dat door het aanhouden van onderzeeërs het mogelijk is, dat ook Duitschland zich niet houdt aan de bestemmingen van het Versailles-verdrag.

Het Middellandsche-zee pact.

WASHINGTON, 16 Febr. (*Aneta-Reuter*). In een radio-rede bepleitte Senator Walsh, de leider der democraten, dat de Vereenigde Staten zich zouden aansluiten bij het Middellandsche-zee pact dat werd voorgesteld op de Londensche sche conferentie.

Hij zette uiteen dat dit pact gelijk is aan het pact van den Stillen Oceaan, waarover in 1922 te Washington onderhandeld werd.

Hij verklaarde voorts dat bij een eventueele oorlogsbedreiging, de Middellandsche-zee mogendheden de onbaatzuchtige bemoeiïngen van de Vereenigde Staten om een catastrofe te vermijden, met vreugde zullen begroeten.

De Wilkins-Hearst-Expeditie.

NEW YORK, 15 Febr. (*Aneta-Reuter*). De *New-York American* deelt mede dat Sir Hubert Wilkins met den walvischvaarder *William Scoresby* na een ontzettenden storm te hebben meegemaakt, naar zijn basis op het Deception-Island is teruggekeerd.

Nadat de walvischvaarder daar drie weken in het Zuidpool-ijs vastgezeten had, zijn Sir Hubert en de overige leden der expeditie aan boord van de *Hendrik Ibsen* naar Montevideo vertrokken. Hiermede heeft de Wilkins-Hearst-expeditie haar werk dit jaar beëindigd

De Redding van Byrd.

'S-GRAVENHAGE, 16 Febr. (*Aneta*). De Amerikaansche professor Barnes is door de Amerikaansche regeering uitgenoodigd om de expeditie voor de redding van Byrd te leiden.

Hij heeft echter deze uitnoodiging overgedragen op dr. Moesveld van Utrecht, die op het oogenblik vanwege de Nederlandsche commissie voor ijsbestrijding een studiereis door Canada maakt.

Het is nog niet bekend of dr. Moesveld de uitnoodiging accepteert.

Telegrafisch Nieuws.

De Fransche Ontwapenings-voorstellen.

De Fransche voorstellen ter Londensche conferentie maakten diepen indruk door hun ernst en overtuiging.

In het voorstel wordt er de aandacht op gevestigd, dat Frankrijk voor den oorlog een vloot-capaciteit bezat van 1.139.000 ton, terwijl Engeland thans een capaciteit bezit van 681.000 ton, waardoor bewezen wordt, dat de maritieme mogendheden thans veel minder op de begrooting brengen dan voor den oorlog.

Doch door het feit, dat Engeland gedurende den oorlog voor dit land zelf en de overige geallieerden munitie aanmaakte, kan dit land een normale ammunitie-voorzieningsdienst ophouden.

Frankrijk is bereid tusschen de jaren 1930 en 1936 86 pct. van de vervanging van oude schepen prijs te geven en 18 pct. van den totalen aanbouw.

De tonnage van schepen vóór 1936 gebouwd, doch na dat jaar in dienst gesteld, zal worden gecompenseerd uit een gelijk tonnage-cijfer van oude schepen, die dan worden afgeschreven.

Verder zal Frankrijk geen gebruik maken van zijn recht, toegestaan bij het Washington-verdrag, om een groot oorlogs-vaartuig te bouwen.

Frankrijk is verheugd de overtuiging van de Vereenigde Staten en Engeland, dat geen oorlog tusschen de drie landen te verwachten is, te kunnen bevestigen.

Naar Indo-China.

De aviateurs, die een vliegtocht naar Indo-China zullen maken, kwamen Vrijdag jl. te Napels aan. Zij zullen hier eenige dagen blijven en dan naar Brindisi vertrekken.

Het Vertrek van Adatci.

Vrijdag vertrok de vroegere gezant van Japan te Parijs, Adatci, met zijn echtgenoote per *Kshima Maru* van Marseille.

Een Buste van Stresemann.

Vrijdag werd de buste van Stresemann, van den hand van professor Seger, aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn aangeboden. De buste zal een plaats krijgen in de vestibule voor de werkkamer van wijlen den bekenden minister van Buitenlandsche Zaken.

Concurrentie-records.

De *Mauretania* maakte de reis van New-York naar Havana is 48 uur en 6 minuten. Vrijdag kwam het vaartuig in Cuba aan. Hiermede is het vroegere record van de *President Roosevelt* met meer dan 13 uur geslagen.

De groote Britsche Tentoonstelling.

Heden — Maandag — opent Engeland de groote wereld-tentoonstelling in twee afdeelingen, nl. één te Londen en één te Birmingham.

Deze tentoonstelling is de meest belangrijke handels-tentoonstelling ooit ten behoeve van Britsche industrieën en bedrijven gehouden.

Een groote aantal uitnoodigingen zijn rondgestuurd, zoodat meer dan 200.000 koopers uit zestig verschillende landen hier bijeen zullen zijn voor aanschaffing van goederen uit Britsche industrieën.

Daar de producten, uitgestald over een lengte van zestien mijlen, voldoende voor zichzelf spreken, zal de tentoonstelling zonder eenig ceremonieel worden geopend.

De traditioneele toespraken zullen worden gehouden op het Regeeringsbanket, dat hedenavond in de Londensche Guild-hall zal plaats hebben.

De Japansche Ontwapenings-voorstellen.

De *Asahi* is verheugd over de Japansche tegen-voorstellen aan Amerika, welke — volgens het blad — de algemeene opinie in officieele en niet-officieele kringen weergeeft.

Men meent, dat de Vereenigde Staten accoord dienen te gaan met het verminderen van de tonnage van groote schepen met 2500 ton en verder tot de bepaling van het aantal groote kruisers op vijftien, in plaats van op achttien, waardoor ook het accepteeren van Britsche zijde van Japan's aanspraak op een ratio van 70pct. zal worden vergemakkelijkt.

De Japansche pers gaf commentaar op den klaarblijkelijk groeienden wensch om de groote oorlogsschepen af te schaffen en er wordt op gewezen, dat Japan's bezwaar tegen de afschaffing van onderzeeërs mogelijk zou veranderen, indien de mogendheden accoord gingen om de groote schepen te schrappen, ofschoon enkele bladen van meening zijn, dat het gebruik van gifgas en van het bombardeeren van onbeschermde steden van uit de lucht barbaarscher moet worden geacht dan het gebruik van onderzeeërs.

Nog eens: De vroegere Duitsche Koloniën.

De Duitsche economisch-koloniale bond richtte, in verband met de behandeling van het Young-plan, een schrijven tot de voornaamste politieke partijen, waarin op hen een beroep wordt gedaan om de aanname van het plan afhankelijk te stellen van het toekennen aan Duitschland van een eigen productie-land voor grondstoffen, onder eigen beheer en verantwoordelijkheid.

Tegelijkertijd wordt herinnerd aan hetgeen Stresemann mededeelde in de Rijksdag-zitting van Juni 1929 toen hij verklaarde, dat Duitschland een eigen productieland voor grondstoffen noodig had.

Het Sluitings-uur van Duitsche Hotels.

Vrijdag besloot de economische commissie uit den Rijksdag het sluitings uur voor hotels en restaurants in het geheele Duitsche Rijk op één uur des nachts te stellen.

Uitzonderingen hierop zijn echter, met toestemming van het stads-bestuur, mogelijk. Bovendien zullen de publieke gelegenheden verplicht zijn ook alcohol-vrije dranken te verkoopen.

Rogge.

Het Duitsche Rijkskabinet keurde het verzoek van den minister van Buitenlandsche Zaken om 20 millioen mark toe te staan voor de opschuring van rogge, goed.

De Japansche Generale Staf.

Naar uit Tokio gemeld wordt, zal, in tegenstelling met vroegere berichten, generaal Hanzo Kanaya, bevelhebber der Japansche troepen in Korea, tot chef van den generalen staf benoemd worden in plaats van den afgetreden generaal Suzuki.

Amnestie.

De regeering deed de Fransche Kamer een ontwerp toekomen, waarbij algeheele amnestie wordt verleend aan hen, die om politieke redenen destijds in het Rijn- en Moeselgebied zijn veroordeeld.

Cablegrams.

Yen against Chang.

Peking, Febr. 14. Yen Hsi Shan telegraphed Chiang Kai Shek attentioning deplorable conditions China-wide and oncalling Chiang Kai Shek to retire, whereupon Yen will follow. Telegram regarded challenge Nankingward, wich probably lead hostilities. Undoubt Peking Shi Hyu Shan, Han Fu Chu, combining with Yen Hsi Shan, against Chiang Kai Shek.

Civil Disobedience in India.

Ahmedabad, Febr. 15. All India Congres's executive authorised Gandhi to start the civil disobedience. A resolution authorises Gandhi other believers creed nonviolence to start civil disobedience as when they desire. Trusting when campaign actually working, all congressers and others will extend towards civil resistance full cooperation everywise possible and hoping lawyers students withdraw cooperation ex government inthrow themselves „final struggle".

The Wilkins-Hearst Expedition.

New-York Febr. 15 The *New York-American* says that Sir Hubert Wilkins in whaler *William Scoresby*, after terrific battle with mountainous seas returned his base on Deception-Island. After three weeks antarctic ice, he and his personnel left immediately Monte Videowards aboard steamship *Henrik Ibsen*. Thus Wilkins-Hearst expedition completed work for year.

Questionnaire about Persecution of Religion.

Moscow, Febr. 16. According the official Tass-agency, the Soviet journalists submitted a questionnaire to Metropolitan Sergius, head of the Patriarchal Orthodox Church, and the members of the Holy Synod.

Judging their answers, there is no persecution of religion in Soviet Russia and never were churches certainly closed.

But at request of the population, clergymen and churchgoers certainly arrested and exiled, but owing anti-government acts and not owing religion. The religious services are permitted, but unfortunately we, (Metropolitan declares) sometimes show not sufficient zeal for this persons reaching the „suitable" age, that may taught religion under the Soviet law.

All religions have equal rights but we naturally worried by the rapid development of the atheism. The position of the Church becoming worse, but we hope that the Faith survive.

Metropolitan stigmatised the recent Papal pronouncement as a departure ex Christian path, and the pronouncement of the Bishop of Canterbury as a „smelling fishy prompting his flock to new intervention".

ADVERTENTIEN.

MEUBELHUIS H. ABDULGANI

Oude Tamarindelaan 42. Weltevreden Telefoon 2067.

Leverancier van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Zoo pas ontvangen;

KARPETTEN, MEUBEL- en GORDIJNSTOFFEN.

146m





Op een Autotocht

is Eau de Cologne Boldoot onmisbaar.
Zij werkt zenuwkalmeerend, heerlijk verkoelend, bevrijdt U van stof, en stelt U in staat om frisch en opgewekt te genieten van alles wat Uw tocht U biedt.

Bij Uw auto-uitrusting behoort een flacon

Eau de Cologne Boldoot

Agenten: H.Mij. Deli-Atjeh. Batavia.

4405



AGE
Maturity
Bouquet-Flavour
—all that is best
in SCOTCH WHISKY
you will find in

"King George IV"
OLD SCOTCH WHISKY

THE DISTILLERS AGENCY EDINBURGH.

4394

TOKO DJOKJA 97

PASSAR BAROE NAAST TIO TEK HONG
TELEFOON No 1347 WELTEVREDEN



— DE EENIGE TOKO, ALWAAR VERKRIJGBAAR: ALLE SOORTEN BATIKS, KUNST- EN LUXE ARTIKELEN VERVAARDIGD IN NED. INDIË.
— GESCHIKT VOOR CADEAUTJES, ALS GEDACHTENIS DAN WEL VOOR EIGEN GEBRUIK.

175

KANTOOR- EN 2e HANDSCH BOEKHANDEL

„JACATRA"

KWITANG 31 TELF. WELT.

HANDEL IN 2e HANDSCHE BOEKEN. 16m

Uitgevers van Leesgeze schappen
(Nog slechts enkele plaatsen beschikbaar).

Het BESTE en GOEDKOOPSTE adres voor school- en schrijfbehoeften.

Sie Tjeng Bouw
Speciale reclame-aanbieding voor deze week

GILLETTE MESJES
f 1.85
per 10 stuks.

GILLETTE apparaten zijn ook beneden de prijzen. Rembours worden niet uitgevoerd.
Om te voorkomen, dat onze reclame-artikelen te spoedig zullen zijn uitverkocht, wordt slechts **één pak van 10 stuks** aan ieder kooper verstrekt.

4429

CHINOSOL



voor

Mondspoeling

„Mag in geen enkel huisgezin ontbreken"!
Chinosol-preparaten zijn overal verkrijgbaar.
Import Apotheken Rathkamp & Co.

4397

TRANSPORT-ONDERNEMING
(KLEIN MAAR VLIJTIG)
PINTOE-BESIE KARTINI-WEG P/A 35.
154z TEL. 2008 WELT.

Verhuizen-Verpakken-Verzenden.
Scherp concurreerende prijzen.
Aanbevelend, LIM KE HOEN

De Liefdesavonturen van Casanova.

Opnieuw naar de oorspronkelijke uitgave bewerkt.

Voorzien van 12 groote platen.

Niemand heeft als Casanova het leven der zinnen zoo roekeloos en royaal genoten, en het zoo bewonderenswaardig in een openlijke mémoirenbiecht beleden, maar niemand heeft, onbewust, als hij, toch ook eigenlijk het vooze en leege er van aangetoond, toen hij, grijsaard geworden, het lachende durfde overzien. Het is daarom, dat dit schijnbaar onzedelijke boek, als men het goed doorgrondt, ten slotte een groote zedelijke les bevat. Voorzeker, het is geen boek voor kinderen, en ook niet voor menschen, die niet al te vast in hun zedelijke schoenen staan. Casanova zegt zelf, waarschuwend: „Ik heb deze herinneringen niet voor de jeugd geschreven, die, om voor het geval bewaard te blijven, in onwetendheid moet worden doorleefd, maar voor diegenen, die het leven voor de verleiding ontoegankelijk heeft gemaakt."

DE DECAMERONE.

Het Wereldberoemde werk van Giovanni Boccaccio.

Voorzien van 12 groote platen.

Boccaccio's DECAMERONE is een van die onsterfelijke Meesterwerken der Wereldliteratuur, die hun glans en roem tot op dezen tijd ten volle behouden hebben. Het behoort tot die weinige werken, die door elk volk, dat op eenige beschaving kan bogen en door ieder nieuw geslacht opnieuw kunnen worden genoten en gewaardeerd. In dit boek worden alle menschelijke dwaasheden op geestige, pikante en charmante wijze uitgebeeld. Van dit meesterwerk, dat gedurende zes eeuwen reeds in millioenen exemplaren door de bevolking der geheele wereld is verslonden, bieden wij thans een nieuwe Hollandsche uitgave aan, die den volledigen tekst van het oorspronkelijke Italiaansche werk bevat.

Beide deelen zijn gebonden in geheel linnen stempelbanden en voorzien van 12 groote platen. De prijs der beide deelen tezamen bedraagt F 11.50, betaalbaar in maandelijksche termijnen van F 1.50. Toezending geschiedt onmiddellijk na ontvangst van onderstaand bestelbiljet door:

W. Gorter Jr. Boekhandelaar Bandoeng

B.N. **BESTELBILJET.**

Ondergeteekende wenscht te ontvangen van **W. Gorter Jr. Boekhandelaar te Bandoeng, Riouwstraat 171.**

1 ex. De Liefdesavonturen van Casanova.
1 ex. De Decamerone.

voor den prijs van F 11.50, betaalbaar in maandelijksche termijnen van F 1.50.

NAAM ....

WOONPLAATS ....

BEROEP ....

4428

Overtuigt U ....

Een groote collectie
FRANSCHE ZEEP
in luxe verpakking
en fijne parfums
tegen lage prijzen,
vindt U bij ons.

BONEFAAS

Weltevreden — Bandoeng.

4395

Aan onze geachte clientèle is hierbij beleefd kennis gegeven, dat, in verband met de uitbreiding onzer zaken, ons kantoor met ingang van 1 Januari 1930 van KRAMAT No. 100 naar

MOLENVLIET WEST No. 18

(Oud Residentiekantoor) verplaatst is. Ons telefoonnummer 3899 Wl. blijft gehandhaafd.

Transport, Emballeurs & Expedit. „SOETJI"
Bandoeng Hoofdk. — Weltevreden Bijkant.
121mz

Tandtinctuur
bereid volgens recept van
Dr. E. Schiffmann
tandarts

geniet sinds ruim 30 jaren de reputatie, het beste middel te zijn voor het reinigen van mond en tanden. :—:
Prijs per flacon f 1.50.

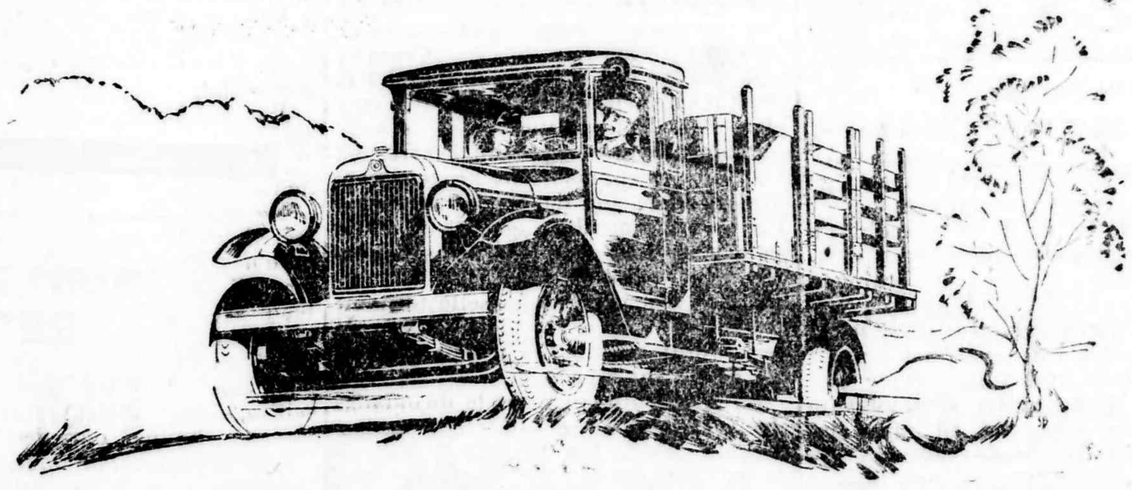
BAVOSTA

N.V. BATAVIASCHE VOLKS- & STADSAPOTHEEK

Weltevreden Batavia
Mr.-Cornelis
Bandoeng Buitenzorg
4417

DUURZAAMHEID

boven allen lof verheven!



Beschouwt de technische bijzonderheden van de

DODGE BROTHERS

VRACHT-WAGENS

en dan zult Gij begrijpen

WAAROM:

: hun eigenaars er zoo geestdriftig over zijn;
: Dodge-Vrachtwagens meer dan 400.000 K.M. hebben geloopen;
: zij nooit zelfs 10 seconden over tijd zijn geweest:
: in 2 jaar de wagen geen stuk gereedschap heeft noodig gehad;
: de wagen 74.000 K.M. kan hebben geloopen, zonder inspectie van den motor.

Om slechts enkele der vele enthousiaste getuigenissen aan te halen,

N.V. „VELODROME"

Soerabaja — Kediri — Djember — Djocja — Semarang — Tegal — Bandoeng — Weltevreden — Medan — Padang — Malang

SUB-AGENTSCHAPPEN o.a. te:

Malang — Autohandel SMELT. Pontianak — Firma LEE LAM
Makasser — „ LIENHARDT. Den Passer (Bali) — „ SING BIE
Menado — „ SCHMIDT. Verder op alle belangrijke plaatsen. 4410

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Kolonisatie in Sovjet-Rusland.

De noordelijke zeeweg naar Siberië

door

DR. BORIS RAPTSCHINSKY.

Een van de hoofdoorzaken van de Russische revolutie, wellicht de allerbelangrijkste oorzaak, is de agrarische overbevolking in Europeesch Rusland. Er zijn twee manieren, waarop die overbevolking bestreden kan worden: 1. intensificatie van den landbouw en industrialisatie van de gebieden, waar de agrarische overbevolking bijzonder scherpe vormen heeft aangenomen, of 2. emigratie naar dun bevolkte streken. De eerste oplossing eischt veel voorwaarden, die in Rusland niet bestaan (aanzienlijke opvoering van het beschavingspeil van de landbouwbevolking, geweldige kapitalen, aanleg van wegen, kanalen enz.). De industrialisatie, die een sneller en makkelijker oplossing kon brengen, begon zich voor den oorlog te voltrekken, maar de revolutie en de daaropvolgende heerschappij der bolsjewiki hebben er een einde aan gemaakt.

Den laatsten tijd trachten de bolsjewiki zelf het land te industrialiseeren Zij doen dat echter op een wijze, die het land uitmergelt en het doel voorbijstreeft. Overigens is industrialisatie van Rusland alleen mogelijk, indien het Westen de geweldige kapitalen verschaft (talrijke milliarden), welke deze grootsche opbouw eischt.

Er blijft dus alleen emigratie over. Emigratie naar het buitenland is buitengesloten, omdat de sovjet-overheid zich tegen het vertrek van Russische onderdanen naar het buitenland verzet, omdat de kosten van een buitenlandschen pas (220 roebel per persoon) verre de draagkracht van den armen Russischen boer overtreffen, omdat de Russische boer in het geheel geen middelen bezit en dus niet in staat is in het nieuwe land een boerderij op te richten. Er blijft dus alleen over: kolonisatie, met steun van de overheid, van dun bevolkte gedeelten van Rusland. Deze kolonisatie vindt dan ook reeds lang plaats. De geheele Russische geschiedenis is trouwens niets anders dan de geschiedenis der kolonisatie door de Russische stammen van het uitgestrekte gebied van Eurasie. Het is dus een proces, dat zeer veel overeenkomsten vertoont met hetgeen in Amerika is gebeurd. Het oude regime bevorderde deze kolonisatie. Het deed dat, omdat dit de eenige wijze was om de ontevredenheid der boeren binnen zekere perken te houden en de uitbarsting van de revolutie zoo niet te voorkomen, dan in elk geval uit te stellen. Er werden groote sommen uitgetrokken voor de kolonisatie van nieuwe streken. Indien de Russische boeren zich niet op een onrustbarende, zuiver Aziatische wijze vermenigvuldigen, dan zou de kolonisatie-politiek van de tsaristische regeering gunstige resultaten hebben opgeleverd, dan zou de agrarische overbevolking niet die vormen hebben aangenomen, welke zij aangenomen heeft, dan zou de groote ineenstorting wellicht niet plaats gevonden, in elk geval zou de revolutie dan niet die vreeselijke vormen gekregen hebben, die wij aanschouwd hebben.

⁂

De bolsjewiki trachten 't voorbeeld van de tsaristische regeering te volgen; zij bevorderen ook de kolonisatie. Het tegenwoordige regime bezit echter niet die middelen, welke het oude regime had. Bovendien is de geheele administratie nu slechter georganiseerd dan vóór de revolutie. De kolonisatie heeft dus nu een veel langzamer tempo met het gevolg, dat het leger der „overbodige monden" met den dag toeneemt. Dat leger telt nu reeds vele millioenen zielen en neemt gestadig toe. Welke vreeselijke vooruitzichten dat opent, is niet moeilijk te begrijpen. In het Westen wordt in het algemeen te weinig aandacht aan dat dreigende verschijnsel gewijd.

Het Russische kolonisatie-gebied bij uitnemendheid is Siberië. Zelfs onder de tegenwoordige omstandigheden zouden daar nog vele millioenen boeren gekoloniseerd kunnen worden. Daarvoor is de eerste vereischte, dat de Siberische landbouw, die nu een uitgesproken extensief karakter draagt, vaak roofbouw, meer intensieve vormen aanneemt. Intensificatie van den landbouw in Siberië zou dus het vraagstuk zoo niet geheel oplossen, dan toch in elk geval aanzienlijk verzachten.

Intensificatie van den landbouw in Siberië is echter onmogelijk. De Siberische markt is niet in staat al dat graan op te nemen, dat dan op de markt zou gebracht worden; de prijzen van het graan zouden dus in Siberië onmiddellijk zóó dalen, dat de bedrijven zouden moeten gestaakt worden. Uitvoer naar het buitenland stuit op de groote bezwaren van de geweldige afstanden. Alles wordt in Siberië per spoor vervoerd en de vervoerkosten van het graan zijn zoo hoog, dat zij 2—3 maal meer bedragen dan het graan zou kunnen opleveren.

Zoowel de uitvoer als de invoer van Siberië stuit dus op de hooge kosten van het vervoer en hierdoor wordt de ontwikkeling van het land ten zeerste belemmerd. De tsaristische regeering zag dat in en besloot een oplossing te zoeken. De Siberische rivieren stroomen naar het Noorden en monden in de Noordelijke IJszee (de Rus spreekt van de IJs-Oceaan), die het geheele jaar door met ijs bedekt is. Er werden verschillende expedities gezonden, die de IJszee moesten onderzoeken. Het oorspronkelijke plan van de tsaristische regeering was de schepen, die naar de IJszee zouden willen varen alle havens in Noordelijk Siberië te laten aandoen en ten slotte in den Stillen Oceaan te brengen.

De schepen zouden op deze wijze telkens een reis om Azië en Europa moeten maken. De expedities hebben echter aangetoond, dat een dergelijke tocht alleen onder bijzonder gunstige omstandigheden mogelijk was. In de practijk zouden de schepen dus gewoonlijk in de IJszee moeten overwinteren, hetgeen de geheele onderneming onvoordeelig zou maken. Toen werd besloten de scheepvaart op Siberië van twee punten uit te leiden: uit Europa naar de monden der West-Siberische rivieren Ob en Jenisej en uit Wladiwostok naar de monden der Oost-Siberische rivieren Kolyma en Lena. Om die scheepvaart aan te moedigen werd de invoer in de havens van de IJszee vrijgesteld van alle invoerrechten. De Karische Zee, de toegang tot de Noordelijke IJszee, kreeg een net van draadlooze stations.

⁂

Tijdens den burgeroorlog, toen de ontreddering op de Russische spoorwegen ongehoorde afmetingen had aangenomen en de vervoer-capaciteit dier wegen vrijwel nihil werd, kreeg de verbinding overzee met Siberië een groote beteekenis. In Centraal Rusland heerschte toen hongersnood en het graan uit Siberië kon alleen overzee vervoerd worden. In 1920 vertrok voor het eerst uit Archangel naar Siberië een karavaan schepen, die er graan moesten halen. Twee dier schepen waren met fabrikaten geladen, omdat de Siberische boeren alleen in ruil voor fabrikaten bereid waren hun graan af te staan. Sindsdien vinden dergelijke expedities naar de Karische Zee elk jaar plaats en de beteekenis van die tochten voor het economische leven in Siberië neemt steeds toe. Nu gaat het niet zoozeer om het Siberische graan als om den uitvoer van grondstoffen. Daar Rusland zelf gebrek aan fabrikaten heeft, worden buitenlanders bij dezen handel betrokken. In het begin stelden de buitenlandsche firma's weinig vertrouwen in dezen handel, maar den laatsten tijd komt er kentering en de verscheping van goederen voor de havens van Siberië wordt niet meer als een gewaagde speculatie beschouwd.

De schepen van de Karische expeditie voeren naar Siberië hoofdzakelijk Engelsche waren: machines, onderdeelen van machines, jachtgeweren, werktuigen enz. Uit Siberië worden uitgevoerd: hout, asbest, wol, varkenshaar, grafiet enz. De schepen vertrekken midden Juli uit de Engelsche en Duitsche havens; uit Archangel varen hen sovjet-ijsbrekers tegemoet, die de handelsschepen door de zeeëngten van de gevaarlijke Karische Zee moeten leiden. Intusschen vertrekken in Siberië stroomafwaarts karavanen rivierschepen; zij vervoeren naar de monden der rivieren Siberische grondstoffen. De overlading vindt plaats in Oess-Jenisejsk (haven in den mond van den Jenisej) en Nowyi Port (haven in den mond van de Ob). De goede organisatie van den meteorologischen dienst in de IJszee, de vele radio-stations en de ervaring der leiders hebben het gevaar der expeditie tot een minimum teruggebracht.

Het is vrijwel zeker, dat deze route, de Noordelijke Zeeweg, zooals de Russen hem noemen, in de toekomst een groote rol zal spelen, de kolonisatie van Siberië vergemakkelijken en de exploitatie van de geweldige minerale rijkdommen van Noordelijk Rusland, de streken, die nu een woestenij zijn zal mogelijk maken. Voor de tweede keer in de Russische geschiedenis belooft het Noorden een economisch centrum te worden.

(Nadruk verboden.)

BUITENLAND.

Een Onderzoekingstocht in Barren Land.

Drie Engelsche onderzoekingsreizigers zijn in de ijsvelden nabij de Hudsonbaai in N.-W. Canada in een eenzame hut doodgehongerd gevonden. De Engelsche bladen bevatten hier het volgende over:

In Juni 1926 trokken de explorateur John Hornby, zijn 28-jarige assistent Harold Adlard en de 20-jarige Edgar Christian er op uit om een tocht te wagen door de woestenij ten westen der Hudsonbaai. Men zag hen nimmer wederkeeren. Het is echter gebleken, uit een ter plaatse achtergelaten briefje, dat reeds verleden jaar een pelsjager, die zijn tochten had uitgestrekt tot de oevers van de Thelonrivier, de drie lijken in de hut heeft aangetroffen. Hij was echter niet bij machte het nieuws daaromtrent tot de bewoonde wereld te laten doordringen.

Zoo heeft het tot enkele dagen geleden geduurd, eer een afdeeling bereden politie onder inspecteur Turndell de drie mannen in de hut vond en de lijken behoorlijk begroef. Inspecteur Turndell vond een onvoleindigd boek van Hornby over zijn onderzoekingstochten en brieven van Adlard en Christian aan hun families in Engeland. Een dagboek, eveneens in de hut aangetroffen, doet het tragisch verhaal van den strijd tegen de verhongering en den naderenden dood. De laatste woorden er van werden op een kachel geschreven en zeiden, dat men het dagboek zou ontdekken, in de kachel! Iets eetbaars werd in de hut niet gevonden, wel was er nog anderhalf ons thee over.

De brief, dien Adlar's vader te Londen ontvangen heeft en die door zijn zoon op 12 Augustus 1926 was geschreven, zegt o.a.:

Het is thans meer dan een maand, sinds Hornby, Christian en ik een ander levend wezen hebben gezien. Het reizen gaat langzaam, omdat wij groote voorraden hebben mee te voeren, alles te zamen ongeveer een ton, met de drie menschen samen opgepakt in een kano van 20 voet lengte. De geheele zaak moet van het eene meertje naar het andere op den rug worden meegesjouwd, dan weer rondom stroomversnellingen en watervallen, waar men met de kano absoluut niet door kan. Het land heet Barren Land (woest land) en terecht. Niets groeit hier op den bodem, slechts mos en zand bedekken den grond; geen splinter hout is in een omtrek van honderden K.M. te vinden, evenmin één menschelijke woning, slechts wolven, vossen, hazen, ganzen enz. komen hier voor. Wij willen hier twee winters blijven. Wij leven van wat onze geweren neerleggen en zien niemand. Wanneer u binnen drie jaren niets van ons gehoord hebt, vraag dan bij de Royal North-West Police.

Stimson's Papegaai in Ongenade.

Het zal met een bezwaard hart zijn geweest, dat Stimson, de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, alvorens ter bijwoning van de vlootconferentie naar Londen te vertrekken, afscheid heeft genomen van zijn lievelingspapegaai „Ouwe Sok" en ongetwijfeld zal hem bij zijn aankomst op Engelschen bodem pijnlijk het bericht hebben getroffen, dat men zijn Lorre voorloopig maar heeft opgeborgen op het binnenplein van het Pan-Amerikaansche gebouw, schrijft de *Tel.*

Want „Ouwe Sok" is een intellectueele onder de papegaaien. Hij kent brokstukken Chineesch, Spaansch, en Engelsch. Helaas werd hem zijne algemeene ontwikkeling tijdens de afwezigheid van zijn meester tot een ramp. Aanvankelijk schepten de talrijke bezoekers van het departement van Buitenlandsche Zaken groot behagen in het lieve diertje, dat hen in het Engelsch in radde opeenvolging voortdurend „Good morning! Good morning!" wenschte.

Maar toen zijn meester na eenige dagen nog altijd maar niet terugkeerde, raakte „Ouwe Sok" heelemaal van de wijs. In zijn vogelkop schemerden blijkbaar vage herinneringen aan den tijd, toen hij nog het eigendom was van een rooverhoofdman op de Philippijnen, die hem eveneens zoo aardig had leeren babbelen. Totdat op een ochtend zijn onderbewustzijn de macht verkreeg over zijn bewust-ik en aan zijn bek na de eerste vriendelijke „Good morning"'s een rollende Spaansche vloek ontsnapte, die de verteederde bezoekers ontzet achteruit deed deinzen.

Het werd hoe langer hoe erger en twee dagen later daverden Stimson's vertrekken van den ochtend tot den avond van Lorre's oorverdoovend geschimp.

Het was niet langer uit te houden zoodat men Lorre besloot te vervangen. Thans kan „Ouwe Sok" tot de terugkomst van zijn meester zijn Philippijnsche rooverhoofdman herinneringen luchten op de binnenplaats van het Pan-Amerikaansche gebouw.

Spannende Gevolgen van een spannende Film.

Onlangs ging Fräulein Margarete Richter, het dochtertje van een rijken koopman uit West-Berlijn, naar de bios om den Amerikaansche film-held Jack Holt te bewonderen, schrijft de *Tel.* Het drama op het witte doek was ontzaglijk opwindend en na het *happy end* kwam Margarete tot de wonderlijke ontdekking, dat zij in de spanning den arm van haar, volslagen onbekenden, buurman had vastgeklemd en dien nog steeds stevig vasthield. Fluks trok zij haar hand terug, een vaag excuus mompelend. Het was een erg nette man „Het doet er niet toe, glimlachte hij, die film was opwindend? Maar u kunt zóó niet naar huis gaan. Ik zal u vergezellen".

Zij namen een taxi en reden in Westelijke richting weg. Onder het rijden voelde de heer Margarete's polsje eens en constateerde, dat het wat slapjes was. Zij had beslist 'n paar glazen goede cognac noodig. En zij consumeerde die gehoorzaam in een cafe. Daarop onderzocht de heer discreet Margarete's harteklop, en adviseerde tot nóg 'n cognacje. Zij begreep toen heel best, dat haar metgezel 'n dokter was. Hij sprak 't niet tegen. En op zijn raad dronk zij nóg drie cognacjes.

Daarop bracht hij haar naar zijn spreekkamer. Daar constateerde de dokter, dat zij een injectie in haar arm moest hebben om weer fit te worden. Zij vond het goed. Direct na de injectie viel Margarete in een diepen slaap. Den volgenden ochtend werd zij, geheel gekleed, wakker in een rommelige hotelkamer. Uit haar beurs, die open op den grond lag, ontbrak slechts de huissleutel.

Margarete ijlde naar huis, naar haar wanhopige ouders. Toen zij haar verdrietig relaas had gedaan, hadden de ouders óók 'n verhaaltje: er was 's nachts een dief in huis geweest, die voor duizenden mark aan zilver en juweelen had meegekaapt. Het scheen, dat hij doodgewoon met een huissleutel de straatdeur had geopend......

Men vertelde de twee verhalen aan de politie, die er één verhaal van maakte. Op Margarete's japon werd de vingerafdruk gevonden van den „dokter"-insluiper, en weldra had men den dader, een recidivist te pakken. Hij heeft bekend en is er met twee jaar dwangarbeid afgekomen.

FEUILLETON.

Zijn Laatste Wensch.

Roman van ANNY VON PANHUYS.

Geaut. vertaling uit het Duitsch.

6)

Mevrouw Berner bleef alleen. Zij herinnerde zich, dat nog onlangs de dokter had gezegd, dat het zenuwgestel van haar man in de hoogste mate geprikkeld was, dat ergernis, verdriet of schrik een verlamming der aangedane organen te weeg zouden brengen, dat diezelfde oorzaken zijn hartkwaal zouden kunnen verergeren en zelfs aanleiding konden zijn van een hartverlamming. Waarschuwend had dokter Muntag haar dat gezegd. Al had hij dit dan ook op voorzichtige wijze gedaan, zijn diagnose was er niet minder bedroevend om. En nu had zij zich laten verleiden zelf haar man te prikkelen. Een gevoel van schaamte maakte zich van haar meester, want slecht was zij niet, maar oppervlakkig en mateloos verwend.

Na de thee ging de professor naar het salon. Het was buiten geheel donker en de blinden en gordijnen waren gesloten. Hij ontstak een electrisch lampje in den vorm van een bloemscherm, dat op zij stond, en niet de andere lichten, die het vertrek in een zee van licht zouden hebben gezet. Het kleine lampje was hem voldoende. In de hoeken lagen diep en donker de schaduwen en de prachtige met zijden damast overtrokken meubels en de gebeeldhouwde kasten zagen er uit als ineengedoken dieren, die voor den sprong gereed zijn, of rechtopstaande gestalten.

Toen het kleine lampje zijn licht verspreidde, stond Berner plotseling tegenover zijn dubbelganger. Hij zag een hooge gestalte met een gezicht met matte, nerveuze trekken — het was zijn portret, dat Welschmann voor het museum had vervaardigd. Het was voortreffelijk geschilderd. Bewonderenswaardig levend was het voorkomen van het origineel opgevat en op het doek gebracht; in het gedempte licht, dat de omtrekken van de mahoniehouten lijst bijna onzichtbaar maakte, was de indruk, dien het portret teweegbracht, zoo plastisch, dat men had kunnen denken, dat daar een mensch van vleesch en bloed onbeweeglijk en zwijgend stond. Het portret was op een stevigen, heel laag gestelden ezel geplaatst en de professor ging er direct voor staan, om aandachtig zijn geschilderd ik te beschouwen. Van het hoofd tot de voeten onderzocht zijn blik het en een tevreden uitdrukking vertoonde zich op zijn gelaat, toen hij zich eindelijk van het schilderij verwijderde en op een in de nabijheid staanden stoel ging zitten.

Diep in gepeinzen verzonken, zat hij daar. Zijn gedachten gingen langs eenzame wegen, verloren zich in een onbegrensde verte en dwaalden dan zonderling en sprongsgewijze van het een naar het ander. Tot in zijn kinderjaren ging zijn geest terug en doolde langzaam door de jongensjaren en den mannelijken leeftijd tot heden. Het was of hij zijn gansche leven in korten tijd nog eens doorleefde en er was zoo veel, dat reeds lang in een doodkist, getimmerd door de dagelijksche sleur, begraven lag, dat weer voor zijn geestesoog verrees, terwijl zachte stemmen hem toefluisterden: weet je nog wel? — En de slanke man met het grijze haar luisterde ontroerd naar die stemmen, die uit het verleden tot hem kwamen en met hem praatten. Maar toen vertoonde zich plotseling het heden — en het was hem als trad achter zijn portret een mager, klein mannetje in kniebroek en schoenen met gespen te voorschijn — in een menuetpas kwam het naar hem toe en wenkte hem met een vertrouwelijken glimlach.

Een onderdrukt steunen kwam over Berner's lippen en zijn geest worstelde met demonen, die hem als met klauwachtige vingers in zijn hersens grepen en die in de war brachten.

Hij moest weer denken aan dien nacht, toen hij van het hofbal huiswaarts keerde door de verlaten, donkere straten en den ouden Thomas had gezien. Von Weiden had verteld, dat ook anderen hem zouden hebben gezien en toen kon hij dus niet meer aan een hallucinatie gelooven. Het werd dus tijd zich op zijn dood voor te bereiden. De oude Thomas riep, en aan die roepstem zou hij gehoor moeten geven.

Hij moest dus gereed zijn, wanneer het uur naderde en dat zou wel spoedig geschieden; dat wist hij heel goed, zijn hart zei het hem, dat soms zoo wild klopte, alsof het zijn hulsel wilde verbreken en dan weer zoo stil werd als ging het reeds voor eeuwig rusten. En dat het gevreesde uur naakte, verkondigden hem ook zijn opgezweepte zenuwen, die thans zijn denken naar een steeds dolleren chaos dreven, in welks midden de oude Thomas lachend en wenkend ronddanste.

De professor streek met de hand over zijn voorhoofd, alsof hij daar iets wilde wegjagen, want het was hem als hoorde hij weer de woorden, die de hertog over de familie-ijdelheid had gezegd, die zelfde woorden, welke hem hadden gekrenkt, omdat hij vond, dat die de liefde van vrouw en dochter in twijfel trokken.

Na zijn dood zouden die twee lieve wezens zijn portret wel uit het museum terugvragen, daarvan was hij zeker, en juist daarom wilde hij iets doen, dat hem een noodzakelijkheid toescheen, iets, dat hem de macht verleende nog na zijn dood den levenden hertog toe te roepen: „U dwaaldet, hoogheid, toen u dacht, dat de ijdelheid van het gezin grooter was dan haar liefde!"

Wie weet hoe spoedig het laatste uur zou slaan. Het was dus zaak gauw aan den arbeid te gaan en te verrichten wat verricht moest worden. Maar nu nog niet; het was nog te vroeg in den avond en hij had dus geen zekerheid niet gestoord te zullen worden. Vannacht zou hij het doen: dan sliep in de villa iedereen en dan zou hij op soepele zolen weer naar het salon gaan en bij het licht van het lampje, waarvan het flauwe schijnsel niet door de reet van de deur drong, zijn plan volvoeren. Niemand zou hem dan storen.

Hij stond van zijn stoel op en na zijn blik nog eens over het schilderij te hebben laten gaan, draaide hij het licht uit en ging tastend door de donkere kamer.

Bij het avondeten was hij heel opgewekt en vroolijk. Hij zag er als verjongd uit en plaagde Else met haar engagement, waarbij zijn vrouw meermalen gelegenheid had in 't midden te brengen, dat het woord „engagement" nog voorbarig door hem werd gebruikt.

Toen zei hij: „Ja, Magda, je bent Walter iets schuldig, want die proeftijd tot Kerstmis bevalt mij heelemaal niet; het zou mij aangenamer zijn, indien het engagement dadelijk publiek werd, want gedurende zoo'n proeftijd zijn de jongelui noch vleesch, noch visch".

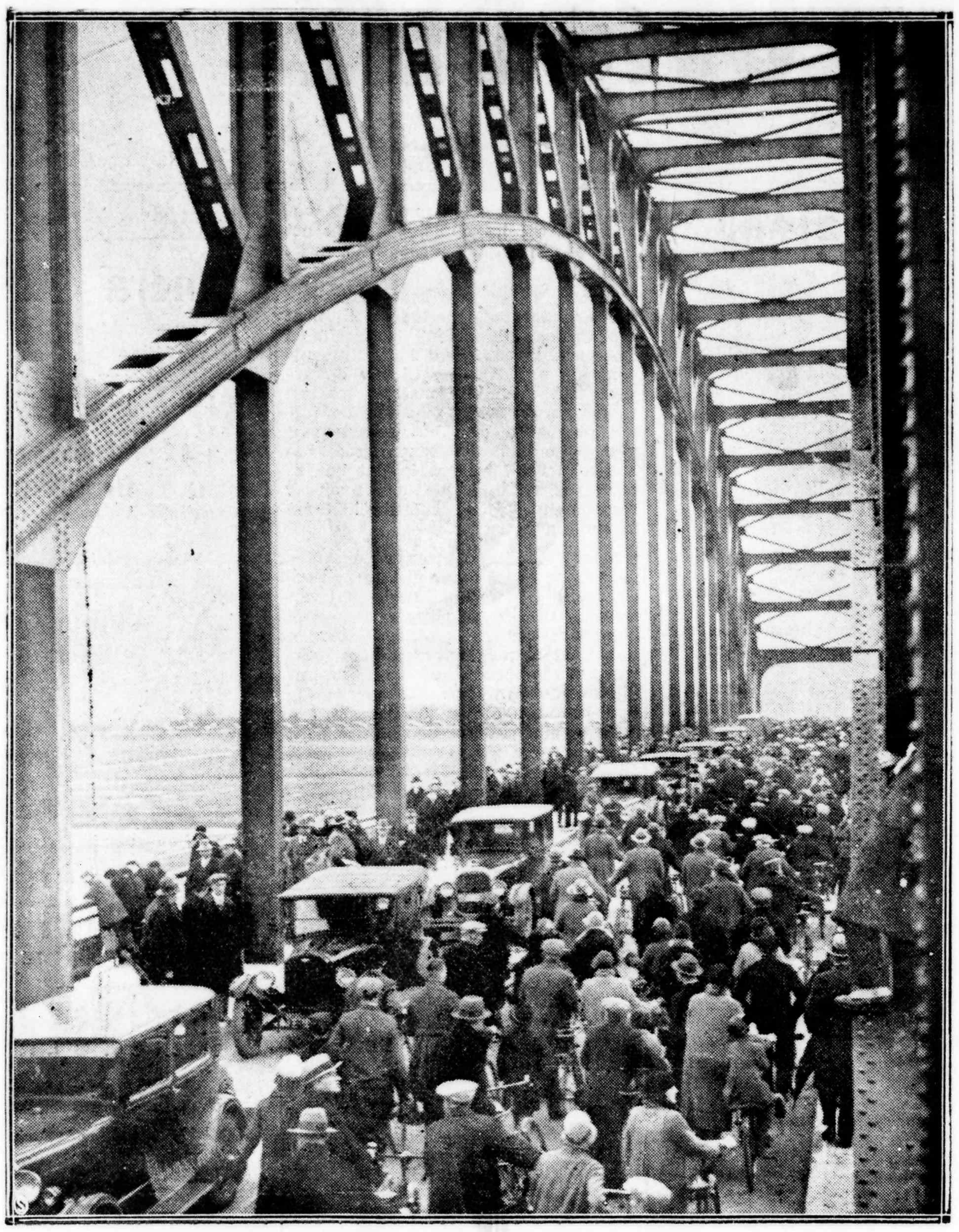
Mevrouw Berner antwoordde slechts met een schouderophalen. Dat er echter geen directe tegenspraak kwam, gaf hem den moed te vervolgen: „Naar mijn oordeel ware het 't best, Else en Walter dien tijd te schenken. Laat dat engagement in 's hemelsnaam gauw publiek worden, laat hen gauw trouwen en een eigen nestje bouwen, als zij daarin hun geluk zien".

Else had met glinsterende oogen de woorden van haar vader gevolgd en omklemde toen met warmte zijn rechterhand en zei innig: „Wat bent u toch een schat van een vadertje!"

„Geluk!" Op spottenden toon herhaalde de moeder het laatste woord van haar man, „wat weten jonge menschen van hun geluk? Wat zij daarvoor houden blijkt later meestal het tegendeel van geluk te zijn".

(Wordt vervolgd).

De nieuwe Brug over het Katerveer.

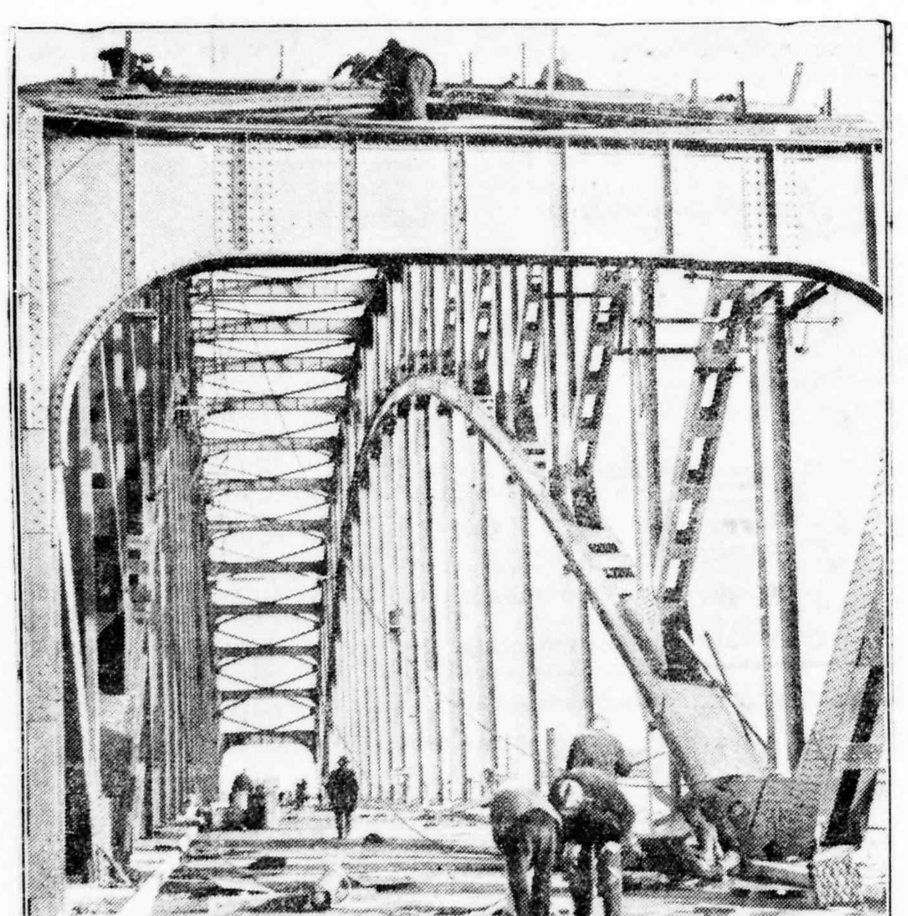


Openstelling van de IJselbrug. De geweldige drukte direct na de opening.

Lang gewacht en stil gezwegen.
Nooit gedacht en toch gekregen.

Zaterdag 11 Januari is de droom werkelijkheid geworden: de brug over het Katerveer is geopend. De minister van Waterstaat, mr. P. J. Reymer, heeft deze plechtigheid verricht.

Het is bijna 24 jaar geleden, dat een commissie zich te Zwolle vormde met het doel een vaste verbinding over den IJsel te verkrijgen. Met niet minder dan tien ministers van Waterstaat heeft zij te doen gehad en dat zij haar volhardend streven ten slotte beloond ziet, is een groote voldoening, vooral voor haar leden, die het voorrecht hebben van den beginne af deel van haar uit te maken en nog tot de levenden te behooren.



De bovenbouw.

De afmetingen.

De brug bestaat uit tien boogbruggen van gewapend beton over de uiterwaarden, zeven op den Gelderschen en drie op den Overijselschen oever, benevens uit een ijzeren boogbrug, die het geheele zomerbed der rivier in één overspanning overbrugt.

De lengte van de brug is van landhoofd tot landhoofd ruim 412 meter. De lengte van de IJseloverspanning bedraagt bijna 138 meter; alleen bij Culemborg vindt men in Nederland een grootere overspanning.

De nieuwe brug ligt 170 meter boven het pontveer en 800 meter beneden de spoorbrug.

Een carillon.

Alvorens de minister de brug opende, heeft de commissie, die zulk verdienstelijk werk heeft gedaan, aan de gemeente Zwolle een carillon aangeboden, dat is aangebracht in den aan de gemeente toebehoorenden toren der Onze Lieve Vrouwe-kerk.

Het nieuwe klokkenspel bestaat uit 37 klokken, waarvan twee oude luidklokken zijn. Tot uitgangspunt diende de pl.m. 1100 K.G. zware klok, welke Geert van Wou heeft gegoten in 1484, en die ongewijzigd geplaatst is in het achtkant van den toren tusschen de overige klokken.

De 37 nieuwe klokken wegen totaal 4800 K.G., de middellijnen varieeren van 115 tot 19 c.M.

De installatie is ontworpen door de N. V. voorheen J. H. Addicks en Zn. te Amsterdam, onder directie van den Nederlandschen Klokken- en Orgelraad, die de klokken heeft gekeurd.

Getracht zal worden, te Zwolle een carillon-vereeniging op te richten, opdat het klokkenspel regelmatig bespeeld zal kunnen worden.

Nadat het carillon in het stadhuis was aangeboden, heeft de beiaardier van Rotterdam, de heer F. Timmermans, het gedurende een kwartier bespeeld.

De openstelling.

De Hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de Directie Gelderland en Overijsel te Arnhem hield allereerst een toespraak tot minister Reymer.

Spr. vestigde er vervolgens de aandacht op, dat reeds tal van jaren behoefte is gevoeld aan een betere verbinding tusschen de beide oevers dan een pontveer kan geven.

In 1915 schreef de minister van waterstaat aan Ged. Staten van Overijsel en Gelderland dat hij bereid was de totstandkoming van een brug te bevorderen door aanleg van Rijkswege en later beheer en onderhoud bij het Rijk.

De aanleg van het geheele werk heeft derhalve ongeveer 3 jaar gevorderd.

Met inbegrip van den grondaankoop zal de geheele brugbouw een uitgaaf
Spreker besloot met den minister uit te noodigen door het doorknippen van de nog aanwezige afsluiting de brug voor het verkeer open te stellen.

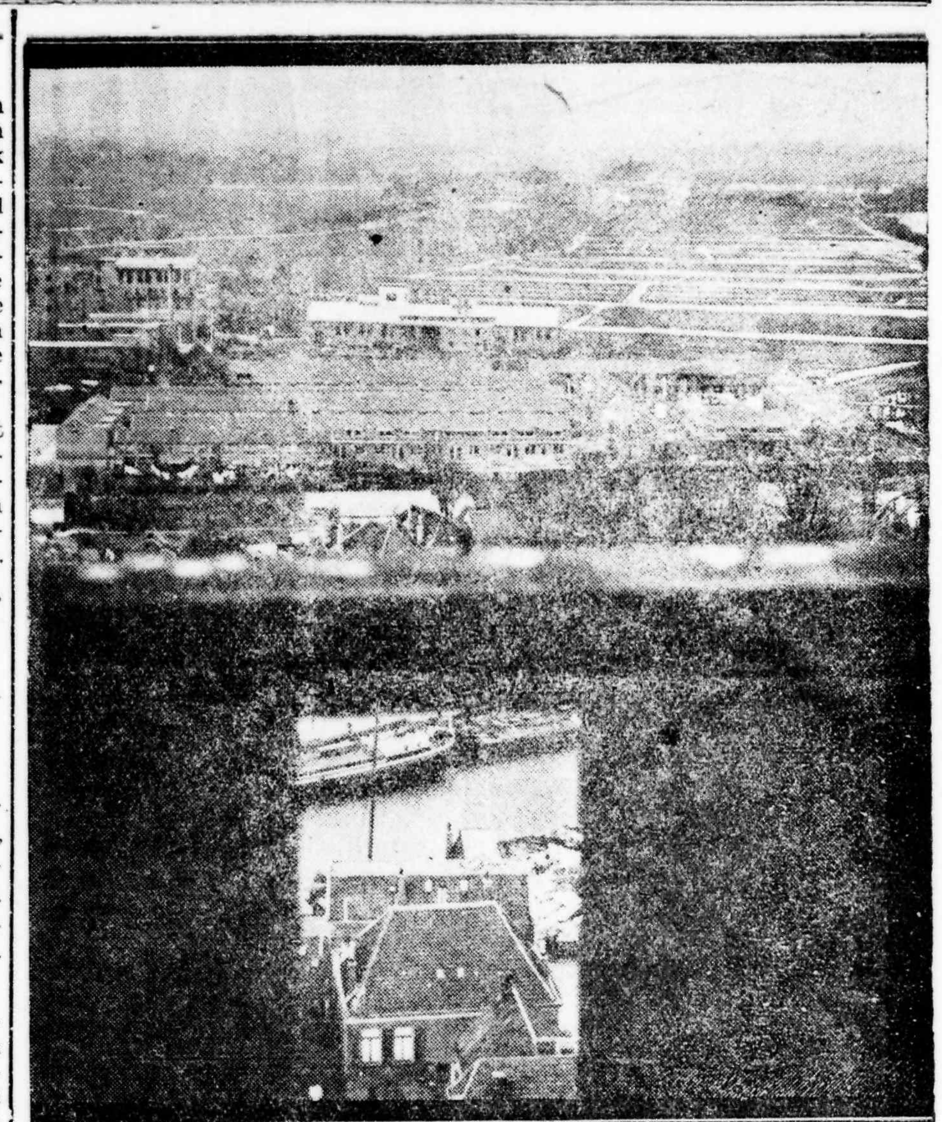
Rede Minister Reymer.

De minister van Waterstaat, mr. P. J. Reymer gaf in de eerste plaats een kort overzicht van de geschiedenis, waaruit blijkt op welke wijze dit bouwwerk geleidelijk is tot stand gekomen.

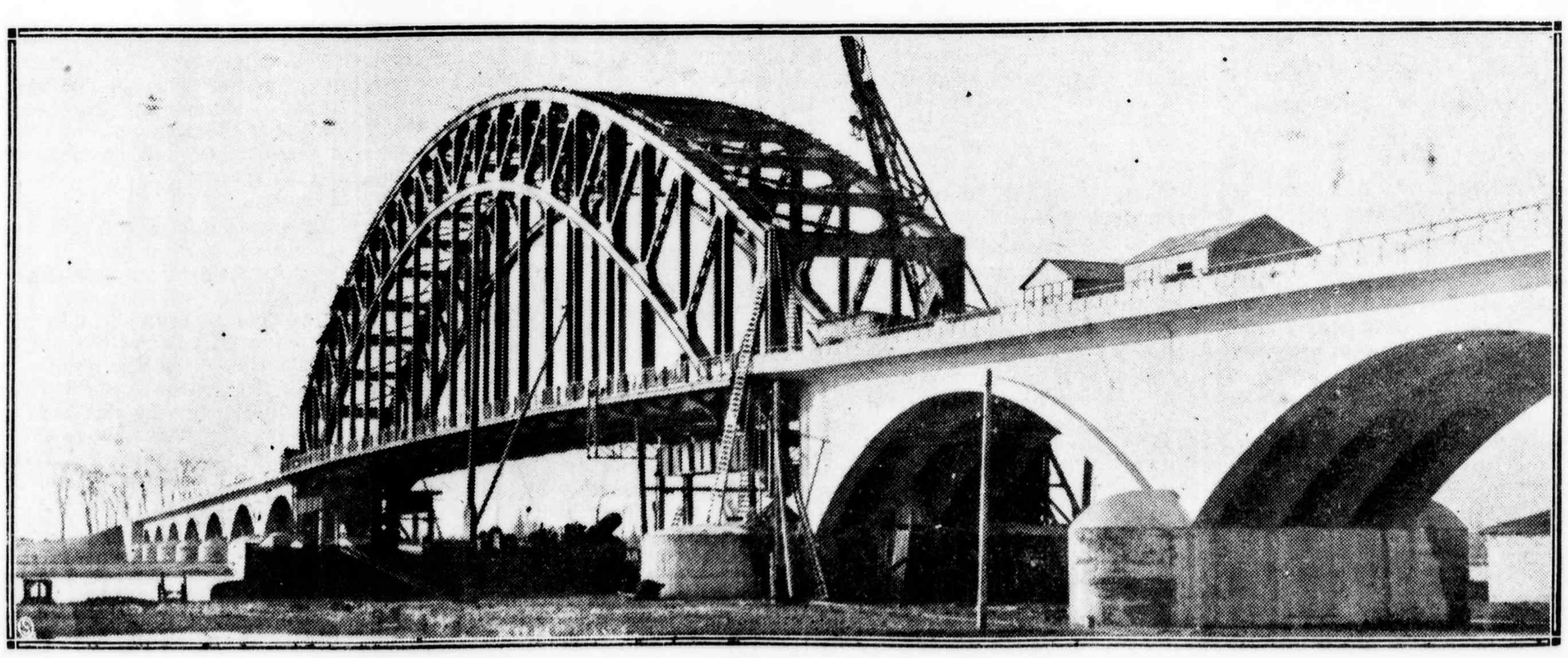
Naast de directie, die het werk heeft verricht, hebben professor ir. N. C. Kist, ir. Joosting en ir. J. Emmen, medegewerkt om zoowel de technische zijde als de aesthetische zijde van de vraagstukken, welke zich bij dezen brugbouw voordeden, tot een harmonieuse oplossing te brengen.

Spreker wilde er hier den bijzonderen nadruk op leggen, dat geen pogingen onbeproefd zijn gelaten om techniek en aesthetica tot een goeden samenhang te brengen voor het tot stand brengen van een bouwwerk van praktisch belang, waaruit voor onze nakomelingen ook kan blijken van de hoogere, ideëele belangen, welke de ontwerpers bij hun werk voor oogen stonden en welke op de innerlijke waarde van elk kunstwerk den stempel van het tijdperk drukken.

Na nog hulde te hebben gebracht aan de uitvoering van het werk, opende spr. de brug welke tot en met Maandag verlicht werd door Philips, in samenwerking met de electriciteitsfabriek IJselcentrale en de commissie.



Na de opening van de brug werd het nieuwe carillon van den toren te Zwolle ingewijd. De fotograaf profiteerde van deze gelegenheid om uit den toren deze opname te maken.



De brug vóór de opening.

NEDERLAND.

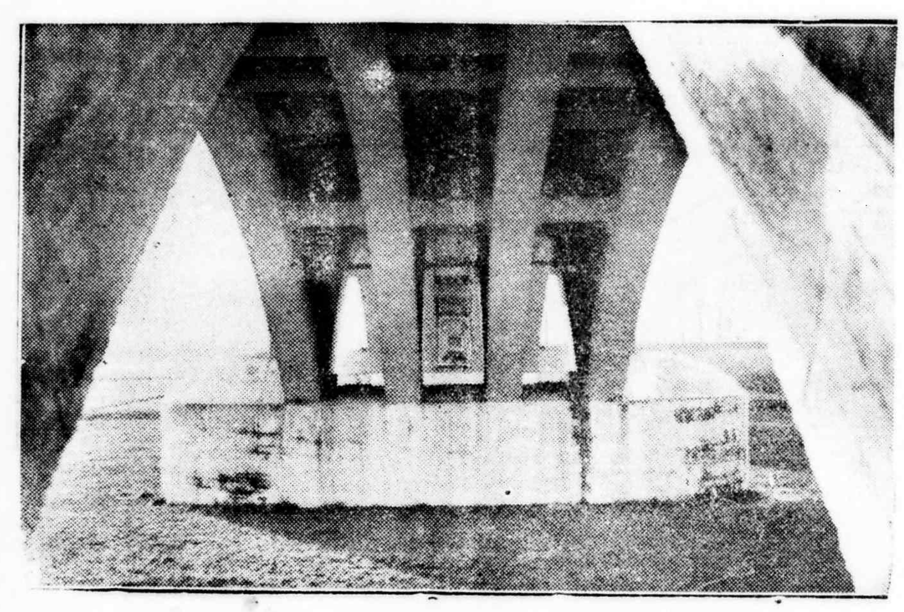
CHRISTELIJKE PATROONS-ORGANISATIE.

Op 10 Januari heeft voor de Rotterdamsche Christelijke Werkgeversclub, afdeeling van de Christelijke Werkgeversvereeniging, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruine gesproken over: De consequentie van christelijke patroonsorganisatie.

Prof. Slotemaker begon met de verzekering te geven, dat hij zulk een warm vriend is van christelijke organisatie en van samenwerking tusschen christenen, dat hij gaarne over dit onderwerp en in dezen kring spreekt.

Hij ging uit van het feit, dat christelijke patroonsorganisatie bestaat en haar goede recht van bestaan heeft bewezen. Welke consequentie brengt dat mee? Twee opmerkingen gingen aan zijn bespreking vooraf: 1o. wie den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid en 2o. zij, die zich als christenen organiseeren, moeten zich bewust zijn, iets aparts te zijn en dit zal moeten blijken in een realiteit, een realiteit van de daad als gevolg van een realiteit van bezit. Als spreker hier van daden spreekt, bedoelt hij natuurlijk organisatiedaden, geen individueele.

Over het individueele wil hij niet spreken omdat hij niet den indruk wil wekken van een pachter van de deugd voor zich zelf en het drukken van een stempel van minderwaardigheid op anderen. Een bedrijfsethiek voor toe schrijven matigt hij zich niet aan, al ontkent hij ook in dit opzicht de waarde van het individueele niet.



De betonnen pijlers, welke den voorbouw van de brug vormen.

Spreker maakte dan de algemeene opmerking, dat christelijk organisatorisch handelen, niet is neutraal zich gedragen. met een tekst. Het is te doen om een levensopenbaring die voortkomt uit een christelijk beginsel. Men kiest partij tegen de christelijke strooming van het piëtisme, maar ook tegen de niet christelijke strooming, die zegt, dat het openbare leven zijn normen ontleent aan den mensch.

Een volgende opmerking is dat Christenen, die als zoodanig met hun organisatie in het openbare en zakelijke leven willen staan, een open oog moeten hebben voor de economische wetten. Wie in dit verband het woord liberaal gebruikt en dan denkt aan de Manchesterleer, met hem is spreker het niet eens. Hij is er van overtuigd, dat wie niet met economische wetten rekening houdt, ten slotte met het hoofd tegen den muur loopt. Spreker stipt hier even aan zijn meening, dat op den duur geen tegenstelling tusschen economische wetten en sociale gerechtigheid kan bestaan.

Er is verschil tusschen philantropie en christelijk zakenleven, aldus ging prof. Slotemaker voort. Iemand te betalen, uit het bedrijf, die niet meer mee kan, is niet economisch. Daartegenover staat evenwel, dat er maatregelen moeten genomen worden, die voorkomen, dat arbeiders als „uitgeknepen citroenen" worden weggeworpen.

Te veel in Marx gelezen.

Uit het christelijk beginsel volgt de verwerping van den klassenstrijd. Alleen van historisch materialistisch standpunt uit kan men een strijd van klassen zien. De christen loochent de veronderstelling, dat zijn overtuiging een gevolg is van zijn economische positie en dat de arbeidersklasse een overtuiging moet hebben opposiet aan die der patroons. Maar ook de christelijke patroon wake ervoor toch het dogma van den klassenstrijd in het maatschappelijk leven te aanvaarden. Als spreker in de verslagen uit Genève leest, dat de groep der werkgevers en die der arbeiders tegenovergestelde standpunten innemen, en de regeeringsgedelegeerde de beslissing geeft, of dat die taak in den Hoogen Raad van Arbeid is weggelegd voor de ambtenaren, dan concludeert hij, dat ook de patroons te veel in Marx gelezen hebben, en meer sociaal-democraat zijn, dan zij zelf weten. De christen-patroon heeft zich telkens weer voor oogen te halen de kwestie als kwestie: als hij dat doet neemt hij zeker eenigen mee, en hij kan er van overtuigd zijn, dan aan den anderen kant een echo wakker te roepen.

Erkenning van de arbeidsorganisatie.

Een vierde opmerking luidt, dat een christen-patroon, op grond van zijn overtuiging, moet zijn voor de erkenning ook van de organisatie der arbeiders. Spreker grondt die meening o.a. op I Corinthen 12, de menschenmaatschappij is een door God geschapen organisme, waarvan alle deelen samenwerken. Inderdaad voelt spreker hier een verarming, in het bijzonder daar waar de omvang van een bedrijf een patriarchale verhouding nog zou toelaten, maar waar de patroons meer en meer de behoefte aan onderling overleg hebben, missen zij het recht van niet-erkenning van de vakorganisatie. Op deze plaats vlocht prof. Slotemaker eenige opmerkingen in over patroonsgezag en medezeggenschap. Het woord gezag zag hij liever vervangen door leiding en wat medezeggenschap betreft, wat bedoelt men er mee?

Als men er mee wil zeggen, dat men samen te zeggen heeft, dan is hij er tegen, omdat verantwoordelijkheid niet te deelen is. Wil men er mee zeggen, dat men noodig acht, dat over dingen het economische en zedelijke leven van den arbeider betreffende, deze zijn licht moet kunnen laten schijnen, dan is spreker er sterk voorstander van. In de practijk kan men trouwens tal van dingen de arbeidsvoorwaarden, en de technische, economische en commercieele leiding van een bedrijf rakende, niet altijd scherp scheiden. Uit deze overtuiging volgt, dat spreker voorstander is van collectieve contracten; naarmate de organen zich ontwikkelen, zal de overheid zich terug moeten trekken, het stellen van den norm, het geven van zekerheid en contrôle zal men haar evenwel moeten laten.

Het is dus niet mogelijk altijd louter economisch te spreken, de arbeider is een mensch Gods; de vraag hoe hi-

De Gramophoon.

Whiteman en consorten. — De jazz-heerendubbel. — Groote en kleine orkesten.

Dansmuziek.

Het dansrépertoire van *Columbia* heeft onder zijn stortvloed van aanwinsten enkele opnamen, die de aandacht trekken.

Daar is Jack Payne, dien we al eens eerder hebben gesignaleerd. Met zijn klein vlug en zeer duidelijk spelend bandje geeft hij een lachende interpretatie van *I'm thirsting for kisses, I'm hungring for love*, waarbij men zoomin van honger als van dorst last heeft, doch zich integendeel zeer voldaan gevoelt. De andere kant van de plaat vermeldt een nummer met een welgekozen titel: *Empty hours*.

Donaldson & Kahn, een bekende componistenfirma, hebben met *Whooppee* verdienstelijk werk geleverd. De *hits* er uit, *I'm bringing a red, red rose* en *Makin' whooppee*, worden voortreffelijk gespeeld door Whiteman en zijn orkest. De heeren zijn onuitputtelijk in het bedenken van trucs. Zij halen met een schijnbare nonchalence de moeilijkste toeren uit en daarbij laat hun rythmisch gevoel hen nimmer in de steek.

De absolute gelijkheid, die slechts in een zeer strenge discipline haar oorsprong vinden kan, verbluft altijd weer. Er „rammelt" nimmer iets bij deze band; het geluid is altijd doorzichtig en daarom doen de vondsten der instrumentatie het zoo goed.

Zij spelen verder nog twee goede trotts uit *Follow Through* van die andere bekende jazzfabriek, de Sylva Brown & Henderson: *Button up your overcoat* en *My lucky star*, waarin eenige instrumentalisten de menschelijke stem op bedriegelijke wijze nabootsen.

Al Starita en zijn Piccadilly Players dragen een *selection* uit deze *Follow Through* voor. Vermelden wij verder de band van Guy Lombardo die een aantrekkelijke blues speelt *Love me or leave me*. Op de plaat staat aangekondigd, dat Carmen Lombardo een refreintje zingen zal. Een juffrouw, die Carmen heet, moet goed zingen...... doch deze Carmen blijkt een man te zijn.

Wiener-Doncet.

Van dit pianistenpaar is er een voortreffelijke nieuwe opname: de *Blue river blues* van Meyer en de *Piccadilly Strutts* van Van Philipps. Er is geen jazz-pianistenpaar aan te wijzen, dat bij hen halen kan, ook d beide virtuozen van Whiteman niet. Om te beginnen werken zij zoo'n blue uit als geen ander. Zij maken van die *Blue river* geschiedenis eigenlijk veel meer, dan het ding werkelijk waard is; zij maken er een echte blues van die een zuiver muzikale bekoring heeft en daarom juist nergens het danskarakter verliest. En dan hun spelen. Dat is zoo volkomen af, zoo gaaf van techniek en klank, zoo sluitend door wederzijdsch begrijpen en anticipeeren dat het luisteren naar hen nooit verveelt, steeds weer verrast.

Wij zien met verlangen naar hun Indische tournée uit.

Draaiorgel.

Om tenslotte onze causerie over lichte muziek met het „meest volmaakte" te besluiten, hebben wij het pierement tot het laatste bewaard. De opname is zoo natuurgetrouw, dat men zich, als men de oogen sluit, op een Amsterdamsche gracht waant. Daar staat het orgel lichtelijk te deinen op zijn drie wielen, met zijn aanhang van petgasten. Een mooi orgel is het met dansende poppen, die op bellen en tamboerijnen slaan. Een goed orgel is het ook, niet valsch, want er zit geen regenwater in. Prachtige chromatische loopjes, zooals U ze op de piano niet maken kunt.

De beroemde *Titine*-wals brengt alle dienstmeiden aan de deur en geen slagersjongen kan op zijn fiets blijven zitten.

Als opname is deze plaat niet overtroffen. Wij hoorden nimmer een instrument meer in overeenstemming met de werkelijkheid door de gramophoon weergegeven.

Orkesten.

Het Royal Philharmonic Orchestra is uit zijn slof geschoten Onder Oscar Fried geeft het een goede uitvoering van Tschaikofsky's Zesde Symphonie, de *Pathétique*. Fried neemt de tempi snel en strak, maakt veel minder rubati dan b.v. Mengelberg. Zijn directie is opzweepend en boeiend.

Bruno Walter dirigeert hetzelfde orkest in de Ouverture *Der Fliegende Hollander* en het voorspel voor de derde acte van *Lohengrin*. Geen dirigent geeft een zoo manhaftige en levenskrachtige vertolking van Wagner als hij.

Met genoegen hoorden wij verder het Orkest van de Züricher Tonhalle onder dr. Volkmar Andreae in een *Gavotte* van Mozart en het *Andante* uit een fluitconcert van denzelfde. De solo-partij wordt zuiver en zonder sentimentaliteit geblazen door Jean Nada. De *Gavotte* bevat zeer aantrekkelijke muziek, waarvan de uitvoering uitmunt door haar gratie, ondanks het zeer vaste rythme.

Van de kleinere orkesten willen wij ditmaal eens een Hollandsch vermelden, het Avro-orkest onder leiding van Nico Treep, dat in de Balletmuziek uit de *Faust* bewijst voor zijn buitenlandsche concurrenten niet onder te doen.

Alle hier besproken platen zijn van Columbia.

De W.

---

deelneemt aan het productieproces is er niet een van alleen economische beteekenis. Aan de Manchesterleer gelooft spreker geen seconde, zoo vaak het gaat over den arbeider in het bedrijf, over de arbeidsvoorwaarden, over zijn aardsche toekomst, mag de arbeider niet verlaagd worden tot een deel van het productieproces, tot een verlengstuk van de machine.

De gevallen wereld en de uitgeknepen citroenen.

En ten slotte zal een christenpatroon ook als er regelingen tusschen organisaties worden getroffen, het ingrijpen van de overheid moeten aanvaarden Zonder dat is geen verdedigbare sociale structuur mogelijk. Men bedenke, dat we leven in een gevallen wereld. Zoo zal het verzekeringswezen de vorming van de uitgeknepen citroenen voorkomen.

De christelijke patroonsorganisatie moet dus op sociaal terrein opkomen voor de organische gedachte, voor het recht en menschenwaarde. Haar opvattingen zullen, werkende als de zuurdeesem, niet een tegenstelling vormen van christenen — niet christenen, maar zij zal, als levende bij de bron, haar gedachten verbreiden en er een invloed van doen uitgaan, veel grooter dan het betrekkelijk kleine aantal zou doen verwachten.

Klassenstrijd valt wel mee.

Er volgde eenig debat, waaraan o.a. de heeren Diemer en Bouwmeester deelnamen.

De eerste verdedigde o.a. zijn opvatting van het begrip gezag, den patroon in handen gegeven; hij wees op de waarde van het collectieve contract daar waar er sprake is van hen, die in het productieproces niet meer de volle waarde van het loon presteeren, wees er verder op, dat in de practijk de klassenstrijd wel meevalt, en vroeg ten slotte de meening van den inleider over de christelijke patroonsvakorganisatie. Ook de heer Bouwmeester vroeg nadere toelichting omtrent sprekers standpunt ten opzichte van de kwestie algemeene stands- of vakorganisatie.

De inleider zeide in zijn antwoord onder meer, dat daar waar de klassenstrijd is doorgedrongen, de christelijke patroonsorganisatie noodig is geworden. Hij zette verder zijn bekende standpunt omtrent de vakorganisatie der christelijke patroons uiteen.

KUNST EN LETTEREN.

Stemvorming.

De Londensche zangpaedagoog prof. E. T. Evetts heeft een lezing gehouden over zijn methode van stemvorming. Evetts, die leeraar in de zangkunst en in de phonologie is aan de „Incorporated London Academy of music" te Londen, begon zijn uiteenzettingen met enkele opmerkingen omtrent den anatomischen bouw van den menschelijken larynx en van de resonansholten in keel en hoofd, waarna hij beschouwingen wijdde aan de natuurlijke gesteldheid van het stemorgaan bij vrouwen en kinderen eenerzijds en bij volwassen mannen anderzijds. Alleen in verband met deze onderscheiding kan men volgens hem met recht gewag maken van registerverschillen. De onderscheiding tusschen borst en hoofdstem met daaraan verbonden verschil van timbre en kleureigenschappen verwerpt hij met klem. Van nature bestaat maar één register. Het is onlogisch van een z.g. headvoice te spreken, omdat er geen klank in het hoofd komt bij het zingen. Doel van het zangonderricht moet zijn over den geheelen stemomvang zonder inspanning goede en natuurlijk klinkende tonen van gelijk timbre voort te brengen. Alles komt hier aan op de manier van resonansvorming, geenszins op veranderingen in de positie van het strottenhoofd, of van het zachte gehemelte.

Van de manier van zingen, zooals vele Italiaansche zangers die demonstreeren, waarbij het streven schijnt te zijn gericht op het ontwikkelen van zooveel mogelijk kracht op hooge tonen, is Evetts allerminst een voorstander. Alle effort en spanning is volgens zijn methode uit den booze. Van overvloedig ademgebruik houdt hij evenmin. Dat brengt het stemapparaat maar uit de rustpositie en schaadt de toonkwaliteit. Met zijn leerlingen praat hij dan ook weinig over den adem, die door neus en mond gelijktijdig moet worden ingenomen. De z.g. supplementaire adem, waarover iedereen altijd beschikt, is voor het zingen voldoende. Wij zouden echter wel eens den naar deze methode gevormden zanger willen hooren, die met dit minimum ademverbruik een lied als b.v. *die Allmacht* van Schubert of de *Schmiede-lieder* uit Siegfried tot hun recht weet te brengen in een groote ruimte. Ondanks het vele goede, dat deze methode — overigens volstrekt niet nieuw — heeft, is zij toch ook niet van eenzijdigheid vrij te pleiten. Het goede er in is vooral daarin gelegen, dat naar vermijding van het gebruik van spieren wordt gestreefd, die met de toonvoortbrenging niets hebben uit te staan.

Ingezonden Mededeelingen

ADVERTENTIEN.









MOPPEN.

Een schrijver van „treinlectuur" kwam met een kennis op een wandeling door een stadje langs een huis, waarin een gevelsteen was gemetseld, welke eraan herinnerde, dat daar eens een groot dichter had gewoond.

„Ik ben benieuwd wat ze boven mijn deur zullen zetten, wanneer ik overleden ben", zei de schrijver.

„Huis te huur", was het korte antwoord.

* * *

Sloan's Liniment: voor vermoeide spieren.

* * *

Een man werd 's nachts door twee roovers overvallen, maar hij verzette zich hevig. Ten slotte was hij overmand, maar toen ze zijn zakken nazochten, vonden de roovers maar een kwartje. De bandieten waren verwonderd.

„Waarom heb je voor dat kwartje zoo gevochten? We hadden je wel kunnen doodslaan."

„Ja", zei het slachtoffer, „de quaestie is, dat ik niet wilde laten merken, hoe slecht ik er voor sta."

* * *

Sloan's Liniment: voor verstuikingen.

* * *

— Waarom werk je plotseling harder dan ooit? Heb je nog niet genoeg kapitaal bijeen gegaard?

— Ik wil nog meer verdienen. Dan kunnen mijn erfgenamen zich lekker ergeren over al de successierechten, die ze te betalen hebben!

* * *

Sloan's Liniment: voor rheumatiek.

4407

* * *

— Ik kom nu al vijf en twintig jaar in Holland, zei de Amerikaan, maar ik heb nog nergens zulke knappe zakenlui ontmoet als bij ons in New-York.

— Dat zal waar zijn, antwoordde de Amsterdammer gevat, dat soort menschen zit bij ons achter de tralies.

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIERDE BLAD — Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Sport en Wedstrijden.

VOETBAL IN NEDERLAND.

De Competitie.

's-GRAVENHAGE, 16 Febr. (*Aneta*). De uitslagen van heden luiden:

Westen:

Sparta — A.D.O.	1—1
Ajax — Haarlem	9—0
R.C.H. — Excelsior	2—2
V.U.C. — Blauw Wit	2—3
H.V.V. — E.D.O.	2—4
Feynoord — H.F.C.	4—2
H.D.V.S. — Stormvogels	3—1

Oosten:

P.E.C. — Heracles	2—3
A.G.O.V.V. — Z.A.C.	2—3
Enschedé — Go Ahead	4—3

Zuiden:

Willem II — N.A.C.	3—1
G.V.A. — W.V.V.	2—5
Alcides — Frisia	1—2

Westen I A.

Ajax en A.D.O. hebben hier de beste kansen. Beide vereenigingen zijn 9 punten kwijt. Theoretisch hebben Hilversum, R.C.H., H.B.S. en Excelsior, die respectievelijk 12, 14, 13, en 14 punten verloren hebben, ook nog kans, doch wij vermoeden, dat het in de praktijk gaan zal tusschen de Amsterdammers en de jonge Hagenaars. Wij houden het op Ajax, dat meer „kampioens-routine" heeft en een wedstrijd minder heeft te spelen dan A.D.O.

Haarlem is het kind van de rekening.

Ajax	15	9	3	3	21	44—17	1,40
A.D.O.	14	7	5	2	19	29—23	1,35
Hilversum	15	8	2	5	18	34—37	1,20
R.C.H.	16	7	4	5	18	43—35	1,12
H.B.S.	14	6	3	5	15	39—34	1,07
Exelsior	15	6	4	5	16	45—44	1,06
Sparta	15	5	4	6	14	34—36	0,93
V.S.V.	16	5	4	7	14	30—36	0,87
D.F.C.	15	4	4	7	12	28—35	0,80
Haarlem	15	1	1	13	3	28—69	0,20

Westen I B.

Het krachtsverschil is hier miniem. Blauw Wit en en Z.F.C. houden een nek-aan-nek race. Zij staan precies gelijk met elk nog één wedstrijd te spelen. H.V.V., Feyenoord en de Stormvogels, die in den loop van het seizoen alle drie eenigen tijd op de eerste plaats hebben geflaneerd, zijn uit den strijd. Slechts E.D.O. heeft nog theoretische kansen, waarvoor wij echter geen cent geven.

Van H.V.V. was te voorzien, dat zij het kampioenschap niet zou halen. De volksclubs hebben de laatste jaren een meer constanten wil tot winnen getoond, als het er op aan kwam. De nederlaag van gisteren heeft H.V.V. de das omgedaan. Van Feyenoord hadden wij meer verwacht. Enkele onverwachte nederlagen in de laatste weken o.a. op eigen terrein tegen H.V.V.. hebben aan de illusies van de Rotterdammers plotseling een einde gemaakt.

V.U.G. is door haar nederlaag tegen Blauw Wit aangewezen voor de fatale plaats, want Hermes zag kans de Stormvogels, die hun kampionsallures eveneens zagen weggevaagd, op eigen terrein te verslaan. H.F.C. loopt nog eenig gevaar.

Zoo is er dus in het Westen alle kans, dat de Hoofdstad op de kampioenschappen der beide afdeelingen beslag legt.

Blauw Wit	17	8	6	3	22	34—25	1,29
D.F.C.	17	10	2	5	22	56—36	1,29
Feyenoord	17	8	3	6	19	47—29	1,11
E.D.O.	15	6	4	5	16	35—32	1,06
H.V.V.	16	7	3	6	17	38—38	1,06
H.D.V.S.	15	4	6	5	14	24—34	0,39
Stormvog.	16	6	2	8	14	35—38	0,87
't Gooi	16	6	2	8	14	25—37	0,87
H.F.C.	15	4	5	6	13	27—34	0,86
V.U.C.	16	4	1	11	9	30—48	0,56

Oosten.

Go Ahead kreeg van Enschedé haar eerste nederlaag te slikken, en dat juist in den laatsten wedstrijd, die de kampioenen te spelen hadden! Het kampioenschap zal den koekheeren dus iets minder zoet smaken, dan zij hadden verwacht. Maar zij zijn dan ook zoo verwend!

P.E.C. is door Heracles aangewezen om degradatie-wedstrijden te spelen.

Go Ahead	18	14	3	1	31	72—25	1,72
Enschedé	17	11	2	4	24	51—27	1,41
A.G.O.V.V	16	8	4	4	20	49—36	1,25
Z.A.C.	17	9	2	6	20	41—35	1,17
Heracles	17	8	3	6	19	41—44	1,11
Tubantia	17	4	5	8	13	38—45	0,76
Wagening.	18	6	1	11	13	43—52	0,72
Rob. et Vel.	17	5	2	10	12	35—66	0,70
Vitesse	17	3	5	9	11	35—55	0,64
D.F.C.	18	4	1	13	9	42—61	0,50

Zuiden.

Willem II benam N.A.C. elke illusie en verzekerde zichzelve tevens van het kampioenschap. Over de laatste plaats valt nog weinig te zeggen.

Willem II	17	13	3	1	29	50—22	1,70
P.S.V.	15	10	2	8	22	52—27	1,47
N.A.C.	17	10	3	4	23	37—25	1,35
N.O.A.D.	15	5	5	5	15	27—25	1,—
M.V.V.	16	8	0	8	16	22—31	1,—
Eindhov.	13	4	3	6	11	24—32	0,84
B.V.V.	17	7	0	10	14	45—45	0,82
Longa	14	4	2	8	10	28—34	0,71
Wilhelm.	14	2	2	10	6	24—43	0,43
Roermond	14	2	2	10	6	19—44	0,43

Noorden.

Velocitas is voor de andere clubs ongenaakbaar. In de lage regionen heerscht nog groote onzekerheid. W.V.V. schijnt haar leven te beteren en Be Quick en Alcides zijn hun leven nog lang niet zeker. Met de vroegere glorie van de Groningers is het blijkbaar voor goed gedaan.

Velocitas	16	12	3	1	27	57—27	1,68
Frisia	15	8	2	5	18	37—27	1,20
Veendam	16	8	3	5	19	47—27	1,19
Achilles	14	6	4	4	16	33—28	1,14
Friesland	15	6	3	6	15	33—34	1,—
Leeuward.	14	7	0	7	14	35—38	1,—
G.V.A.V.	16	5	5	6	15	30—34	0.93
Be Quick	14	4	1	9	9	24—33	0,64
Alcides	15	4	1	10	9	35—46	0,60
W.V.V.	14	3	2	10	8	27—64	0,57

VOETBAL TE BATAVIA.

Overzicht.

Dat de kampioenen het van de geelzwarten zouden winnen, was te verwachten. De verrassing bracht de wedstrijd Vios—U.M.S. welke door eerstgenoemde club verdiend werd gewonnen. Behalve dat deze overwinning een prestatie op zichzelf is, is zij ook van belang omdat de Viossers zich ten koste van B.V.C. zich een plaatsje omhoog hebben gewerkt. Dit is verdienstelijk werk van de jeugdige witte-ploeg, welke in den aanvang der competitie zoo onfortuinlijk begon. U. M. S. zakte door de nederlaag af op de 5de plaats, terwijl Oliveo, dat niet in den strijd kwam, op No. 4 kwam.

De wedstrijd V.V.M.—Hercules eindigde in een débâcle voor de Minahassers. Apituley zevenmaal gepasseerd, het klinkt haast ongeloofelijk! Intusschen versterkten de Herculanen hiermede niet weinig hun positie op de eerste plaats. V. V. M. mag van geluk spreken, dat U.M.S. eveneens verloor, waardoor de Minahassa-club haar plaats op No. 3 behield.

De loopende protesten niet in aanmerking genomen, is de volgorde der clubs op de ranglijst op dit oogenblik als volgt: 1. Hercules, 2. S.V.B.B., 3. V.V.M., 4. Oliveo, 5. U.M.S. 6. Vios, 7. B.V.C., 8. Sparta.

Sparta hangt wanhopig onderaan en komt daar ook niet meer vandaan. Dit beteekent voor de militairen dus het spelen in degradatiewedstrijden.

S.V.B.B. — B.V.C. 5—1.

Onder leiding van den heer Brouwer had Zaterdag in den Dierentuin boven, genoemde ontmoeting plaats, welke in een sprekende overwinning voor de Blauwhemden eindigde. Het liet zich in den beginne niet aanzien, dat de geel-zwarten het tenslotte zoo leelijk zouden afleggen, want reeds kort na het begin wisten zij uit een vrijen schop, de leiding te nemen. De goedold bleek hiermede echter al zijn kruit te hebben verschoten, want behoudens enkele verre, overigens goed gerichte schoten van „A.A." presteerde de geelzwarte voorhoede niet veel meer.

Het gemis van Goslings in deze linie werd terdege gevoeld. Weliswaar was na een lange afwezigheid, „A.A." weer van de partij, doch deze speler mist het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van Goslings. Verder speelde Weynandts, die anders backt, rechtsbuiten....! De Gouperville op de linksbuitenplaats is van goeden wil, doch hoort in het eerste elftal niet thuis. Thiede zou op die plaats beter hebben voldaan.

De verdediging was vrij goed. Keeper De Jonge, alhoewel niet in stijl, heeft er ettelijke ballen uitgehouden. Soetrisno, meegende op een oogenblik tot unfair spel te moeten overgaan, doch Brouwer smoorde dit voornemen in den kiem. De tweede klasser Kleiboer mist nog de noodige routine. Tegen Oejong had hij niet de minste kans. Nu moet gezegd worden, dat deze B.B.-er bijzonder goed op dreef was, zoodat ook Ravenswaay Claassen telkenmale door hem werd gepasseerd. Weskin op de spilplaats viel op door zijn hard werken. Een bepaald systeem van spelen houdt deze „fox terrier" er echter niet op na. Landmeter speelde een verdienstelijke partij. Het wil wat zeggen tegen den uitnemenden rechtsbuiten Onong behoorlijk partij te kunnen geven.

S.V.B.B. speelde het spel, dat wij van haar gewend zijn. De voorhoede was goed, behoudens Malasch, die ettelijke kansen verknoeid heeft. De vleugelspelers Oejong en Onong waren zelfs zeer goed. Hun afgemeten voorzetten waren gewoonweg af. De fout van de B.B. voorhoede, d.w.z. van het binnentrio, is echter dat het samenspel te ver wordt doorgevoerd. Tegen een op den bal zittende verdediging zullen Weise c.s. dan ook weinig succes hebben.

In de halfbacklinie was Lasso natuurlijk weer *de* man. Mols was evengoed doch Van Donk minder. E. Meeng en Bax speelden een goede partij back, terwijl keeper Bekker heel weinig te doen heeft gehad, zoodat over hem weinig kan worden gezegd.

Op tijd kan worden begonnen en wij zien dan ondervolgende elftallen in het veld.

B.V.C.: De Jonge.
Kleiboer, Soetrisno.
v. Ravenswaay Claassen, Weskin, Landmeter.
Weynandts, v. Houten Jr., „A.A.", Boldy, de Gouperville.

●

Oejong, Djainin, Weise, Malasch, Onong,
Mols, Van Donk, Lasso.
Bax, E. Meeng,
S.V.B.B.: Bekker.

S.V.B.B. doet den aftrap en neemt direct het spel in handen, zoodat de Jonge aan het werk wordt gezet. Een kopbal van Djainin wordt door den B.V.C.-doelman onschadelijk gemaakt, terwijl kort hierop een kopbal van denzelfden B.B.-er tegen een der palen out gaat.

B.V.C. trekt dan ten aanval, waarbij Meeng vlak buiten penaltygebied free-kick maakt tegen Van Houten. Een vrije schop is hiervan het gevolg, waaruit A.A. met een venijnigen schuiver doelpunt (0—1). Dit succes geeft den geelzwarten moed. Andermaal terugkomende schiet de Couperville naast.

Het woord is dan weer aan de Blauwhemden. Fraai combineerend gaan zij op de Jonge af, en Djainin scoort tenslotte uit een aangeefbal van Malasch het tegenpunt (1—1).

De B.V.C.-ers zijn door dezen tegenslag zichtbaar ontmoedigd. Hun voorhoede komt den bal niet ophalen. A.A. wacht tot het leer bij hem komt om dan met verre schoten een kansje te wagen. Dit is geen spel-methode.

De B.B.-ers maken van deze situatie echter gretig gebruik en ondernemen aanval op aanval. De Jonge werd geweldig aan den tand gevoeld, doch verricht goed werk. De Blauwhemden zijn stukken sterker doch weten desondanks vóór de rust het net hunner tegenpartij niet meer te vinden, zoodat de stand 1—1 is als voor de limonade wordt gefloten.

In de tweede speelhelft is de eerste aanval voor B.V.C., doch Bekker weet den bal weg te werken.

B.B. komt dan weer in de meerderheid om deze, behoudens enkele ongevaarlijke doorbraken van B.V.C., tot aan het einde te behouden.

Bij een der B.B.-aanvallen weet Malasch den bal mooi over te halen, waardoor het leer via den uitgeloopen De Jonge net over de verlaten kooi gaat.

Oejong is bijzonder goed op dreef. Er wordt zeer veel op hem gespeeld waardoor Claassen en Kleiboer het zwaar te verantwoorden hebben. De druk op het B.V.C.-doel wordt ten slotte [te zwaar, zoodat succes niet kan uitblijven en dit komt dan ook vrij spoedig als Oejong de verdediging zijn hielen laat zien en met een hard scherp schot de Jonge weet te passeeren (2—1).

Daar de geelzwarte voorhoede weinig presteert, heeft de verdediging handen vol werk. Uit een aangeefbal van Oejong schiet Djainin tegen de Jonge op.

B.B. is nu oppermachtig. Aanval op aanval wordt op De Jonge's heiligdom ondernomen. Bij een aanval van B.V.C. schiet Van Houten vlak voor het doel tegen een der B.B.-ers op. Als de Blauwhemden weer voor het B.V.C.-doel zijn, en de bal niet kan worden weggewerkt, maakt Onong aan dit gekneoi een einde door met een plaatsbal De Jonge voor de derde maal te laten visschen (3—1).

Kort hierop scoort Djainin het 4de doelpunt (4—1). O.i. ging aan dezen goal een offside-geval van Weise vooraf.

Ravenswaay en Weynandts verwisselen intusschen van plaats, doch voorhoede-spel kan niet worden verwacht, zoodat het weinig uitgiftig wordt.

Een mooi schot van Mols wordt door De Jonge gestopt, doch kort hierop wordt de B.V.C.-doelman zwichten voor een schot uit verschot bedoelden inzet van Onong (5—1).

Er wordt nog een corner genomen op het B.V.C.-doel en dan kondigt Brouwer, die niet onverdienstelijk leidde, het einde aan.

Vios — U.M.S. 3—0.

Onder matige belangstelling had op het Vios-terrein bovengenoemde ontmoeting plaats, welke in een verdiende overwinning voor de thuis-club eindigde. Het is een spannende strijd geweest, welke van de zijde der U.M.S.-ers niet altijd even fair werd gespeeld. Scheidsrechter Geis trad hier veel te slap tegen op. Diep in de tweede helft werd tenslotte Kang Ho uit het veld verwijderd maar toen was het ook welletjes. Het was wel jammer dat deze speler het verder meespelen werd ontzegd, want eerlijk gezegd kwamen Hok Siang, Kok Liang en Tet Swee, die zich aanhoudelijk aan overtredingen schuldig maakten, daar eerder voor in aanmerking.

Bovendien was Geis gekleed in het costuum van Vios, hetgeen voor beide partijen funest was.

Zooals gezegd was de overwinning verdiend, al was het tweede doelpunt een zuivere offside goal.

Iets over tijd wordt begonnen en wij zien dan ondervolgende elftallen in het veld:

U.M.S.: Kioe Sen
Oen Hoa, Kim Hok
Soen Tjai, Lilit, Sin Tjoe
Hok Siang, Kok Liang, Kim Hay, Tet Swee, Kang Ho

●

Lamping, Overbeek Bloem, Soeleiman, Nunumete Soemadi
Chico, Lemette, Salim
Mochtar, Versteeg
Vios.: Boesono

U.M.S. doet den aftrap, doch de Viossers nemen direct den aanval over, welken Soemadi besluit met een scherpen voorzet, welke Kioe Sen vrij onbenullig wegwerkt. Een scrimmage is hiervan het gevolg, doch succes blijft uit. Andermaal komen de gastheeren terug, waarbij de bal driemaal achter elkaar weer uit wordt ingezet, doch een zoovele malen er weer uit wordt gewerkt, totdat Nunemete tenslotte naast schiet. Even krijgen wij een doorbraak van U.M.S. waarbij Kang Ho op doel schiet, doch Boesono redt. Direct hierop zijn de gastheeren weer voor Kioe Sen. Een harde schuiver van Soeleiman stopt de U.M.S.-doelman vallende. Vios is in deze periode overwegend sterker, zoodat een doelpunt niet kan uitblijven.

En dit komt vrij spoedig als Nunumete uit een aangeefbal van Bloem Kioe Sen van vlakbij weet te passeeren (1—0) U.M.S. beantwoordt dit doelpunt door een aanval te ondernemen, doch Kang Ho's schot gaat naast.

Een corner op het U.M.S.-doel brengt bijna winst, als Bloem fanatiek inloopt en de bal op de doel-lijn blijft dansen.

Direct hierop volgt een voorzet van Hok Siang welke Boesono onderschept, door den bal in eens weg te schoppen Hok Siang is de eenige in de U.M.S. voorhoede, die er nog wat van terecht brengt. Een scherpe voorzet van hem schept een hachelijk moment voor het Vios-doel doch Boesono weet den bal tenslotte weg te stompen. Bij een volgenden aanval van Vios komt Kioe Sen, als hij uitloopt, te vallen, doch Soeleiman schiet jammerlijk naast de verlaten kooi.

De U.M.S.-ers ondernemen nog eenige aanvallen, doch zij stuiten op het backstel Mochtar—Versteeg, dat een verdienstelijke partij speelt, waarna de rust ingaat.

De U.M.S.-ers zetten de tweede speelhelft in met een aanval, welke echter op Mochtar strandt. De Viossers nemen dan den aanval over. Bloem krijgt in buitenspel positie den bal toegespeeld, waardoor hij naar voren rent om Kioe Sen tenslotte van vlak bij te passeeren. (2—0).

Hok Siang en Chico hebben het dan met elkander te kwaad, waarbij eerstgenoemde zichtbaar unfair speelt, waarvoor Geis echter niet fluit. Het spel is nu meer verdeeld. Over en weer worden aanvallen ondernomen. Bij een aanval op U.M.S. loopen Nunemete en Bloem enthousiast op Kioe Sen in, doch de U.M.S.-doelman redt. Het spel verruwt en het is een wonder dat er geen ongelukken gebeuren.

Een schot van Hok Siang weet Boesono keurig te houden. De Vios-keeper wordt nu meer aan het werk gezet dan voor de rust; doch hij laat zich niet verschalken.

Intusschen raken Kang Ho en Soeleiman in een handgemeen.

Eindelijk treedt Geis op door beide spelers een waarschuwing te geven. Geen minuut hierna bespringt Kang Ho, Nunemete, hetgeen voor Geis aanleiding is, den U.M.S.-er het verder medespelen te ontzeggen. U.M.S. alhoewel met 10 man verder spelend, weet het spel op de Vios-helft te houden. Kok Liang en Tet Swee doen alle moeite om den achterstand in te halen, doch het gelukt hun niet. Soen Tjai, die naar voren is getrokken, schiet van Hok Siang schiet dezelfde U.M.S.-er ademaal naast, als het doel nog **wel verlaten is.**

De tijd verstrijkt, totdat Bloem den bal toegespeeld krijgt. Onbegrijpelijkerwijze stopt Oen Hoa het spel even, waarvan Bloem gebruik maakt om hem voorbij te komen en Kioe Sen van vlakbij voor de derde maal te laten visschen (3—0.) Kort hierop laat Geis de ploegen inrukken.

De leiding van den heer Geis was slap en onvoldoende.

V.V.M. — Hercules (1—7).

Onder leiding van scheidsrechter Sommer had gisterenmiddag en het Decapark de ontmoeting plaats tusschen V.V.M. en Hercules. Er bestond groote belangstelling voor dezen wedstrijd. De kamp is ons bitter tegengevallen. V.V.M. was gisterenmiddag geheel uit haar doen, waarvan Hercules dan ook heeft weten te profiteeren.

Na half time kregen wij een zeer ruw partijtje voetbal te zien, hetgeen het spel niet ten goede kwam.

Om vijf uur betreden de ondervolgende elftallen het veld.

V.V.M.: Apituley
Leatimea, Teterisa
Bakker, Sanger, Ismail
Umbas Coumans Abidin Thoeng Callis

●

R. Pesch v. Lingen Davies Wattimena Moedjitaba
Waas, T. Pesch, Hoekstra
Brugman, Scholte
Hercules: Ouwerkerk

Direct na den aftrap is Hercules in den aanval. V.V.M.'s achterhoede weet echter haar veld te zuiveren. De V.V.M.-ers zijn erg zenuwachtig. De heeren missen nog al eens. Hercules onderneemt wederom een flinken aanval op het V.V.M.-doel. Davies krijgt het leder te pakken en schiet zonder te talmen hard in en Apituley heeft het nakijken. De Herculanen zijn vanmiddag erg op dreef. Het samenspel in de voorhoede is af. De Herculanen zijn dan ook sterk in de meerderheid. Aanval op aanval wordt er op Apituley's heiligdom ondernomen, waardoor hij vanmiddag heftig aan den tand gevoeld wordt.

Tijdens één der aanvallen van Hercules mist de rechtsbuiten een pracht van een kans door hoog over te schieten.

Eindelijk weten de V.V.M.-ers zich te herstellen en de heeren brengen een bezoek aan het Hercules-doel, doch verder dan Scholte brengen zij het niet. Dan is het weer de beurt aan Hercules, doch Teterisa weet de aanval ten koste van een corner te redden. Deze corner levert niets op.

Tijdens een aanval van Hercules krijgt Wattimena den bal. Na mooi te hebben opgebracht volgt een schot, dat rakelings naast gaat.

Thans komt V. V. M. weer opzetten. Abidin talmt echter te lang, waardoor Brugman het leder afhandig weet te maken.

Het is thans weer de beurt aan Hercules. De Herculanen ondernemen een vinnigen aanval, waarbij het samenspel tusschen Davies en Wattimena zeer opvalt. De heeren verstaan elkaar uitstekend.

V.V.M.'s achterhoede weet ten koste van een corner te redden. Deze wordt goed genomen. De bal wordt niet ver genoeg weg gewerkt, waardoor T. Pesch het leder voor het inschieten heeft en het is (0—2).

Dit wordt V.V.M. te bar. De heeren ondernemen dan ook een snellen aanval op het Hercules-doel. Er volgt een schot van Coumans, doch Ouwerkerk die vanmiddag heel goed keept, weet erger te voorkomen en doet den bal naar veiliger oorden verhuizen.

Het wil vanmiddag bij V.V.M. maar niet vlotten. De heeren zijn te langzaam. Aan dit euvel lijdt vooral de voorhoede. Abidin krijgt in het geheel geen steun van zijn medespelers. Wanneer Teterisa, die een aanval van Hercules heeft onderbroken, te lang met wegtrappen wacht, maakt Davies er handig gebruik van om het leder afhandig te maken. Er volgt een schot, doch de bal gaat rakelings over.

Thans zijn de groenhemden weer in den aanval. Scholte onderbreekt den goed opgezetten aanval door hands te maken. Scheidsrechter Sommer kent V.V.M. hiervoor een vrijen schop toe. Deze levert thans niets op. De V.V.M.'ers komen thans goed opzetten. Abidin krijgt het leder, doch op het moment van inschieten weet Ouwerkerk die inmiddels is uitgeloopen, hem het leder te ontfutselen.

Bij een aanval van Hercules begaat één der V.V.M.'ers vlak voor doel een overtreding, waarvoor scheidsrechter Sommer Hercules een penalty toekent. Deze wordt door Davies genomen, doch de bal wordt hard tegen de bovenlat geschoten, terwijl het veld terug en V.V.M.'s achterhoede weet te redden. Het leder belandt bij Umbas die den bal goed aan Abidin overgeeft. Deze mist echter leelijk, waarvan Scholte handig gebruik maakt om zijn terrein te zuiveren.

Daarna komen de Herculanen weer duchtig opzetten. Davies geeft het leder over aan den vrijstaanden Van Lingen, die nummer drie in het net deponeert (3—0).

De V.V.M.'ers laten zich hierdoor echter niet ontmoedigen.

Een aanval van V. V. M. wordt ten koste van een corner onschadelijk gemaakt. Umbas neemt deze goed en Abidin geeft met een fraaien kopbal Ouwerkerk het nakijken (1—3).

Kort daarop gaan de Herculanen weer bij de V. V. M.'ers op bezoek. Van Lingen krijgt den bal en jaagt zonder zich lang te bedenken nummer vier in het doel (1—4). Spoedig daarop is het rusten geblazen.

Na de limonade is Hercules weer in den aanval doch Teterisa weet te keeren. De V. V. M.'ers zijn wat beter. De heeren zitten tenminste beter op den bal. In de voorhoede wil het nog maar niet vlotten. Van schieten komt niet veel.

Het spel gaat gelijk op. Tijdens een aanval van Hercules schiet van Lingen hard in doch Apituley weet het leder nog net corner te verwerken. V.V.M. verslapt en Hercules weet er handig gebruik van te maken. Davies en R. Pesch maken kort achter elkaar respectievelijk de 5de en de 6de goal.

V.V.M. onderneemt nog enkele aanvallen doch geen resultaat.

Kort voor het einde maakt Davies nummer zeven (7—1).

Spoedig daarna kondigt scheidsrechter Sommer het einde aan en heeft Hercules wederom eene groote overwinning te boeken.

Scheidsrechter Sommer heeft, behoudens enkele momenten, den wedstrijd goed geleid.

Tweede klasse.

De uitslagen zijn:

U.M.S. II—Hercules II	6—5
Sparta II—Vios II	3—0
B.V.V.—S.V.B.B. II	5—0
B.V.C. II.—H.S.H.	0—5

In de oude stad gaven de U.M.S.-en Hercules-reserves elkander partij. Het was een sensationeele ontmoeting. Op een gegeven oogenblik stonden de Chineezen zelfs met 6—2 voor welke zij door hard aan te pakken wisten de roodwitten den uitslag op 6—5 te brengen. Een gelijk spel wisten de Herculanen echter niet te forceeren.

Vios II deed zoo onverstandig, door zich door de Sparta-reserves, die niet bepaald tot de sterkste in deze klasse behooren, te laten kloppen, waardoor het kampioenschap voor hen vrijwel verkeken is.

De strijd in deze afdeeling zal tenslotte wel gaan tusschen de zelfstandige vereenigingen H.S.H. en B.V.C. die gelijk staan en de beste kansen hebben, al staan zij nu, door een minder gespeeld aantal wedstrijden, nog onder U. M. S.

Beide clubs geven elkander niets toe. Gisteren sloeg H.S.H. — B.V.C. 2 met 5—0 en B.V.V.—S.V.B.B. 2 met dezelfde cijfers. De spanning zit er dus wel in.

De uitslagen der lagere klassen zijn:

V.V.M. II — S.V.B.B. III	1—0.
Vios IIII — Sparta IIII	1—1.
D.O.O. — U.M.S. V	9—0.
Sparta III — Oliveo III	2—1.
D.O.O. II — Sparta V	2—0.
Mevo 2 — S.V.B.B. IIII	1—6.

H.S.H. — „Chr. Huygens" 1—1.

Het ms. *Chr. Huygens* kan hier niet binnen liggen of de bemanning vraagt een voetbalwedstrijd aan. Ditmaal diende een combinatie van H.S.H. tot tegenpartij.

De wedstrijd had Zaterdag plaats op het H.S.H.-terrein en werd geleid door den heer Van Wely.

Alhoewel het terrein drassig was kon toch vrij behoorlijk worden gespeeld. De boot-menschen waren meestentijds aan het woord doch de aanvallen der Chineezen waren niet minder gevaarlijk. Keeper Deurhof was echter in goeden vorm, zoodat de gastheeren bij hem geen succes hadden.

Na een kwartier spelens maakte N.N. iets buiten penaltygebied hands. De vrije schop hiervan het gevolg, werd door Van Hoek onhoudbaar in een doelpunt omgezet (0—1). Het spel ging toen gelijk op, doch de gasten wisten nog niet meer doelpunt.

In de tweede helft waren de Chineezen meer in den aanval, doch vooralsnog bleef keeper Deurhof meester van het terrein. Eerst tegen het einde wist Oey Kim Ho, gebruik makende van een fout in de Huygens-achterhoede, tegen te scoren (1—1), met welken stand het einde kwam.

De ontmoeting, welke door beide partijen in de meest vriendschappelijke verhouding werd gespeeld, werd door Van Wely prettig geleid.

Keeper Deurhof, Van Hoek, Opzeeland en Eibema waren de besten van het Huygens-team.

Vermelden wij nog even de elftalen:

Chr. Huygens: Deurhof
Opzeeland Wickel
Been, Van Hoek, Klaassen
Eibema, Vuyk, Westerlaken, Eecen, Mulder

●

Ooey Kim Ho, Lim Tet Lim, Bon Ang Wie, Tiam Hok, Kwang Seng
Peng Hoey, Chin Siew, N.N.
Yee Hian, Thiam Gie
H. S. H.: The Eng Hoat.

3 Maart a.s. komt het Huygens-elftal uit tegen dat van de Paketvaart en 4 Maart a.s. tegen het S.V.B.B.-veteranen-elftal. Gespeeld zal dan worden in den Planten- en Dierentuin.

VOETBAL TE SOEKABOEMI.

Soekaboemi—Oliveo 0—1.

Oliveo heeft de eer van de Hoofdstad gered, alhoewel wij moeten toegeven, dat Soekaboemi een gelijkspel verdiende. Het was een spannende wedstrijd. De vlugge Oliveanen gaven een enthousiast spel te zien en het was een genot Denkelaar herhaalde malen als de reddende engel te zien optreden. Ook Soekaboemi was goed op dreef met Pessy als uitblinker.

De leiding berustte dezen keer bij den heer Hoefnagel, die zich van zijn taak naar ieders voldoening wist te kwijten.

De opstelling van de elftallen is als volgt:

Soekaboemi Jan Liong
Pessy Teunissen
Krispijn Wassenaar Heijmans
Nana Liang Gie Beets Affandi Emad.

●

Malaihollo Kapitan Rubini Luhukai Hagenaar
Vaillant Kaliroehoen Liem
Denkelaar Brouwer
Oliveo Bruijn.

Soekaboemi wint de opgooi, en Oliveo trapt af. De eerste schermutselingen blijken onschuldig te zijn. Van beide zijden werden aanvallen ondernomen zonder succes. Het begint intusschen te regenen, zoodat bal-contrôle wordt bemoeilijkt. Nana zet voor en heeft bijna geluk. De Bruyn weet juist corner te stompen. Een andere voorzet van Nana wordt door Denkelaar op het critiekste oogenblik onschadelijk gemaakt.

Weer komt Soekaboemi opzetten, Beets heeft Brouwer reeds gepasseerd maar Denkelaar keert het gevaar.

Aan de andere zijde brengt Malaihollo mooi op en heeft bijna succes; Jan Liong laat zich echter niet verschalken. Deze Y.M.A speler is wel een der beste keepers van Soekaboemi.

Een mooi schot van Kapitan weet Pessy onschadelijk te maken. Zoo gaat het spel heen en weer, totdat Hagenaar kans krijgt een mooie schuiver voor doel te zenden, welke Jan Liong mist. De ongedekte Luhukai heeft geen moeite den bal te stoppen en in het net te deponeeren (0—1).

Rust gaat in met dezen stand.

Na de limonade wordt van beide zijden nog harder gewerkt. Soekaboemi tracht den gelijkmaker te forceeren. Denkelaar denkt er echter anders over en onderschept elken aanval. Aan den anderen kant weet Pessy altijd de ballen te retourneeren. Affandi probeert nogmaals Soekaboemi's eer te redden. Bruijn weet echter den bal al zittende nog te houden. Vier corners worden achter elkaar op het Oliveo-doel genomen en iederen keer weten Denkelaar of Bruijn op het nippertje nog te redden.

Soekaboemi heeft bepaald pech. Affandi onderneemt een vluggen aanval. Het Soekaboemi trio weet mooi samenspelend tot voor doel te komen; buitenspel verknoeit deze kans.

Een mooi schot van Malaihollo weet Jan Liong op sublieme wijze te houden. Als Beets het dan nog eens voor het laatst probeert, schiet hij huizenhoog over.

VOETBAL TE SOERABAIA.

Hercules als Gast van Quick.

Een correspondent te Soerabaia meldt ons:

Het is thans definitief, dat het Bataviasche Hercules met de a.s. Paaschdagen wederom een 3-tal wedstrijden te Soerabaia zal komen spelen ter gelegenheid van het 20-jarige bestaan van de Soerabajasche Voetbal Vereeniging Quick, welk jubileum aldus op luisterrijke wijze zal worden gevierd. De Herculanen zullen hier spelen tegen Quick, Excelsior en H.B.S.

KORFBAL.

De promotie- en degradatie-wedstrijden.

De uitslagen van deze week zijn:

P.K.V. I—Caveo I 1—1.

Vios I—P.A.M.S. II gestaakt wegens regen.

T.O.V.O. II—V.K.C II 3—1.

P.K.V. I—Caveo I.

Toen de heer Hanekroot liet beginnen bleek, dat beide twaalftallen invallers telden, Caveo miste zelfs aanvoerder Bonne, maar desalniettemin stond het vertoonde spel op vrij hoog peil. In het begin domineerden de padvinders, maar dit duurde niet lang, daar de studenten vrij gauw ingespeeld raakten en een tijdlang zelfs in de meerderheid waren.

Het spel verplaatste vlug van korf tot korf, maar beide verdedigingen waren op hun post en de weinige schoten, die werden gelost troffen door onzuiver richten geen doel.

Toen de rust dan ook inging, was de stand nog dubbelblank.

Na half time hetzelfde vlugge, enthousiaste maar volkomen faire spel, maar de eene aanval na de andere strandde op de hechte verdedigingen.

Eindelijk, 10 minuten voor het einde zien we een Caveo-dame handig vrijloopen, een zuiver schot besluit haar run en het is 1—0 voor de oranjewitten.

Dat is den P.K.V.-ers toch te erg. Alles wordt er nog eens opgezet en werkelijk gelukt het een heer met een ver schot beide partijen op gelijken voet te brengen. Twee minuten later floot de referee, die uitstekend leidde, voor eindigen.

Vandaag wordt de beslissingsmatch gespeeld op het nieuwe terrein der studenten naast de J.P.C. stichting. Willen de tweede klas kampioenen winnen, dan zullen ze alle krachten moeten inspannen, daar de Caveo-ers wel hebben bewezen, niet voor de poes te zijn.

Het programma voor de volgende week.

17 Febr. Caveo I — P.K.V. I (J.P.C. stichting) 19 Febr. V.K.C. II — P.A.M.S. II (Viosterrein) 20 Febr. Vios I — T.O.V.O. II (B.V.C. terrein).

ZEILEN.

De Singapore-beker.

Gisterenmorgen zou wederom een wedstrijd plaats hebben om den Singapore-beker. De *Vivo* had de *Sally* uitgedaagd.

Het was heerlijk zeilweer (speciaal voor de groote jachten) en wind en zee gaven een keurige gelegenheid.

Beide jachten hadden een flink rif gestoken. De start had ten half elf plaats. Na ongeveer een kwartier zeilen zagen we beide tegenstanders terug komen, beiden hadden de fok middendoor gescheurd.

De wedstrijd zal nu worden overgezeild.

LEGER EN VLOOT.

Ned. Ind. Officiers Vereeniging.

Aan het Verslag van de vergadering afdeeling Bandoeng van de N.I.O.V. op 12 dezer wordt het volgende ontleend:

Te 5.45 opent de heer Bongers bij afwezigheid van den voorzitter, die wegens dienstredenen afwezig is de vergadering en heet de aanwezige leden welkom.

Notulen.

De notulen van de vorige vergadering opgenomen in het orgaan, worden ongewijzigd goedkeurd.

Jaarverslag.

De secretaris leest het jaarverslag over 1929 voor, dat, waar geen der aanwezige leden bedenkingen daar tegen heeft wordt goedgekeurd. Het verslag zal het hoofdbestuur worden aangeboden.

Geregeld vergaderen.

De voorzitter wil een gedeelte van het verslag nog eens onderstrepen, nl. het steeds blijven volhouden om geregeld iedere maand te vergaderen. Dit houdt de belangstelling gaande, maar leden zullen hun medewerking moeten verleenen door de vergadering te bezoeken.

Verkiezing afdeelingsbestuur.

Het geheele bestuur treedt af, maar is met uitzondering van den penningmeester, die bereids in het hoofd-bestuur is opgenomen en den voorzitter, die om particuliere redenen wenscht af te treden, herkiesbaar. Als candidaat van het bestuur voor het voorzitterschap wordt genoemd de heer Koremans en voor de andere bestuursvacature de heer Maarsman. Laatstgenoemde benevens de drie herkiesbare bestuursleden worden bij acclamatie ge(her)kozen.

Vervolgens wordt overgegaan tot een schriftelijke stemming voor voorzitter, waarbij de heer Koremans alle stemmen op één na op zich vereenigt en dus als voorzitter is gekozen. De voorzitter deelt mede, dat den heer Koremans, thans uitstedig, zal worden afgevraagd of hij de benoeming wenscht te aanvaarden en noodigt den heer Maarsman uit aan de bestuurstafel plaats te nemen.

Vervolgens wordt een woord van dank gebracht aan den aftredenden penningmeester, den heer Mourer, die naast zijn drukke werkzaamheden de financiën van de afdeeling en ook van de vereeniging heeft beheerd op een wijze, die alle lof verdient. Het bestuur ziet dan ook den heer Mourer met leede oogen uit zijn midden treden. De heer Maarsman wordt uitgenoodigd de voetstappen van zijn voorganger te drukken.

Orgaan.

Bij de bespreking van het orgaan over Januari wijst de voorzitter op het verslag van de vergadering van de afdeeling Malang. Volgens dit verslag zouden de officieren in maatschappelijk aanzien na de troebelen van 1926 meer naar voren zijn gekomen. Dit wordt geacht een vergissing te zijn, gemeend wordt, dat het de bedoeling is te betoogen, dat de militaire waarde der officieren meer naar voren is getreden. Dit is vroeger bij groote expedities reeds dikwijls gebleken. Vervolgens wijst de voorzitter er op, dat blijkens een berichtje onder pers en periodiek de officieren in den Haag zijn samengekomen en daar besloten elke week in de Witte bijeen te komen.

Dit is een voorbeeld, dat door de jongeren moest worden nagevolgd. Ten slotte wijst de voorzitter op het artikel over Suriname. Hij juicht dergelijke artikelen toe, omdat onze West-Indische bezittingen, vooral Curaçao, zeer belangrijk zijn en velen onzer daar te weinig van af weten; gehoopt wordt, dat meerdere artikelen ons zullen inlichten omtrent de beteekenis van onze West en de daar heerschende toestanden. Geen der aanwezigen heeft voorts iets over het orgaan op te merken.

Verslag verificatiecommissie.

De verslaggever van die commissie is niet aanwezig, maar na de verklaring van een der leden, dat de verificatie geen aanleiding heeft gegeven tot opmerkingen, wordt den aftredenden penningmeester aquit en décharge verleend. Het verslag van de commissie zal in de volgende vergadering ter lezing worden gelegd. De commissie wordt bedankt voor de door haar verrichte werkzaamheden.

Rondvraag.

De heer Ter Meulen vraagt inlichting omtrent de ingevolge het nieuwe tarief no. 36 vast te stellen huishuurpercentages. Bij de beantwoording blijkt, dat deze zaak thans spoedig haar beslag zal krijgen. Voor de officieren maakt het tijdstip van vaststelling geen verschil uit, aangezien de regeling terug werkt tot 1 September 1929.

De voorzitter vraagt of het verslag van de afdeeling Magelang over de bezoldigingskwestie, opgenomen in het orgaan over Januari, wellicht aanleiding heeft gegeven tot opmerkingen.

Uit het antwoord van een der leden blijkt, dat de strekking van dit verslag ook aan het hoofdbestuur niet duidelijk was, maar gemeend wordt, dat het in de bedoeling heeft gelegen te komen tot het stelsel, vastgesteld in het z.g. rekest Haren, n.l. tot automatische bevordering. Medegedeeld wordt, dat deze kwestie op de algemeene vergadering uitvoerig zal worden behandeld.

Na eenig debat over enkele andere van minder belang zijnde kwesties sluit de voorzitter onder dankbetuiging te ± 8 u. 30 de vergadering.

Mutaties der Infanterie.

Ontslagen: De Onderluitenant der Infanterie F.H. Broecks is met ingang van 2 Maart 1930 op verzoek wegens volbrachten diensttijd, eervol en met behoud van recht op pensioen uit Harer Majesteits militairen dienst ontslagen.

De idem W. van Loosbroek is met ingang van 2 Juni 1930 op verzoek wegens volbrachten diensttijd, eervol en met behoud van recht op pensioen uit Harer Majesteits militairen dienst ontslagen.

De Onderluitenant-plaatselijk-adjudant F.F. Brodehl is met ingang van 2 Juni 1930 wegens een voor pensioen tellenden diensttijd van ruim 25 jaren, eervol en met behoud van recht op pensioen uit Harer Majesteits militairen dienst ontslagen.

Overplaatsingen: De 1e Luitenant der Infanterie J. de Vries is overgeplaatst van het Garnizoens Bataljon van Palembang en Djambi naar het 20 Bataljon Infanterie te Weltevreden.

ADVERTENTIEN.